



वार्षिक अहवाल
२०१८-१९



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

भाग १ : पृथक्करणात्मक माहिती

भाग २ : सांख्यिकीय माहिती

वार्षिक अहवाल समिती : २०१८-१९

डॉ. संजय चाकणे सदस्य, व्यवस्थापन परिषद सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	अध्यक्ष
डॉ. अपूर्वा पालकर संचालक, नवोपक्रम, नवसंशोधन व साहचर्य मंडळ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	सदस्य
डॉ. माधवी रेड्डी माध्यम व संज्ञापन अभ्यास विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	सदस्य
डॉ. संजय ढोले सदस्य, अधिसभा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	सदस्य
डॉ. ज्योती भाकरे सदस्य, अधिसभा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	सदस्य

अध्यक्ष

डॉ. एन. एस. उमराणी

विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखा

डॉ. ए. डी. शाळीग्राम

वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा

डॉ. प्रफुल्ल पवार

मानवविज्ञान विद्याशाखा

डॉ. विजय खरे

आंतरविद्याशाखीय अभ्यास विद्याशाखा

डॉ. दीपक माने

संचालक, नवोपक्रम, नवसंशोधन व साहचर्य मंडळ

डॉ. अपूर्वा पालकर

प्रकाशक

डॉ. प्रफुल्ल ए. पवार

कुलसचिव,

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ,

पुणे-४११००७

विशेष साहाय्य

डॉ. वैशाली साकोरे

उपकुलसचिव, आणि कर्मचारी,

नियोजन व विकास विभाग,

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ,

पुणे-४११००७

अक्षर जुळणी व मुद्रणस्थळ

विद्यापीठ मुद्रणालय,

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ,

गणेशखिंड, पुणे-४११००७.

सा.फु.पु.वि.मु.-३-२०२१(....)(३)



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

गणेशखिंड, पुणे ४११००७.

भाग १ : पृथक्करणात्मक माहिती

वार्षिक अहवाल

२०१८-१९

(१ जुलै २०१८ ते ३० जून २०१९)





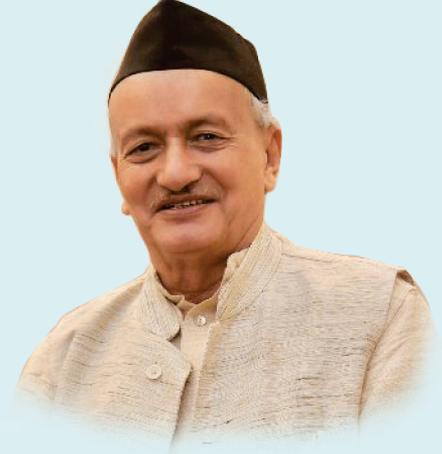
“A University stands for humanism, for tolerance, for reason, for the adventure of ideas and for the search of truth. It stands for the onward march of the human race towards even higher objectives. If the Universities discharge their duties adequately, then it is well with the Nation and the people.”

- Pandit Jawaharlal Nehru

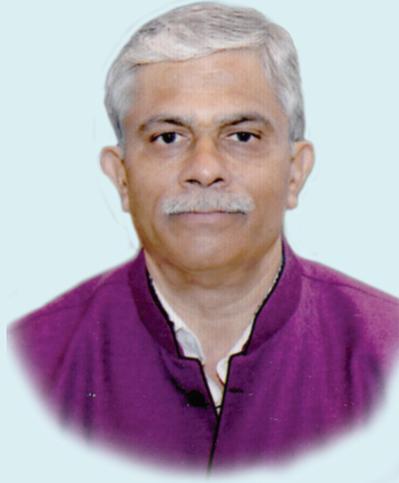




मा. श्री. चेंन्नमनेनी विद्यासागर राव
मा. कुलपती
४ सप्टेंबर, २०१९ पर्यंत



मा. श्री. भगतसिंग कोश्यारी
मा. कुलपती
५ सप्टेंबर, २०१९ पासून



प्रा. डॉ. नितीन करमळकर
मा. कुलगुरु



डॉ. एन. एस. उमराणी
मा. प्र-कुलगुरु





कुलगुरुंचे मनोगत



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या (पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ) ७०व्या वार्षिक अहवालाला प्रस्तावना लिहितांना मला अतिशय आनंद होत आहे. सर्वाधिक सल्लग्न महाविद्यालये आणि संस्थाने असलेले हे विद्यापीठ देशातील सर्वांत मोठ्या राज्य विद्यापीठांपैकी एक आहे.

अपेक्षांच्या सर्व निकषांची पूर्तता करण्याच्या उद्देशाने उत्तमात उत्तम कार्य करणे, व्यवस्थेतील तृटी आणि आव्हानांचा सामना करत उत्कृष्टतेकडे वाटचाल करण्यावर विद्यापीठाचा विश्वास आहे. शैक्षणिक, व्यावसायिक तसेच इतर क्षेत्रांमध्ये सक्षम जागतिक नागरिक तयार करण्यासाठी विद्यापीठाने शैक्षणिकरीत्या पोषक वातावरण तयार केले आहे. मनुष्यबळ संसाधन विकास मंत्रालयाच्या एन. आय. आर. एफ.ने भारतीय विद्यापीठांमध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठास १०वा क्रमांक दिला आहे तर सर्वसाधारण विभागात १७ वा क्रमांक दिला आहे. लंडनच्या टाईम्स हायर एज्युकेशनने सा.फु.पु.वि.ला जागतिक विद्यापीठांच्या क्रमवारीत ५०१-६०० या वर्गात स्थान दिले आहे. मागील ६०१-८०० या गटातील स्थानाच्या तुलनेत ही लक्षणीय प्रगती आहे. आशियातील विद्यापीठांत असलेल्या १०९ व्या क्रमांकाच्या स्थानाचा सा. फु. पु. विणला अभिमान आहे.

साधारण १६००० झाडे एका दिवशी लावण्याचा विक्रम करून विद्यापीठाचे नांव गिनीज बुक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड्समध्ये नोंदले गेले आहे. विद्यापीठासाठी हा एक अद्वितीय विक्रम आहे.

ऑस्ट्रेलियातील मेलबर्न विद्यापीठाच्या संयुक्त विद्यमाने सा. फु. पु. वि.ने बी.एससी. (संमिश्र) पदवी अभ्यासक्रम सुरु केला आहे. विविध विषयांच्या बहुशाखीय शिक्षणावर आधारित लिबरल आर्ट्स विषयातील बी. ए. पदवी अभ्यासक्रम देखील सुरु झालेला आहे. शिवाय डिझाईन विषयातील पदव्युत्तर पातळीवरील अभ्यासक्रम याच वर्षी सुरु झाला आहे.

सा.फु.पु.वि.च्या एकंदर प्रगतीमध्ये सल्लग्न महाविद्यालये आणि स्वायत्त महाविद्यालयांचाही मोलाचा सहभाग आहे. विशेषतः राष्ट्रीय सेवा योजना, विद्यार्थी कल्याण कार्यक्रम आणि क्रीडा कार्यक्रम यांचा विस्तार मोठा आहे. अभ्यासक्रमेतर, अभ्यासक्रमअंतर्गत आणि विस्तार कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणावर राबवले गेले आहेत. अशा सर्व कार्यक्रमांचा समावेश या अहवालात केला आहे.

प्रकल्पाधीष्टीत नाविन्यपूर्ण संशोधनाला सा.फु.पु.वि. तर्फे मदत (असिस्टंस बाय एसपीपीयु फॉर प्रोजेक्ट बेस्ड इनोव्हेशन रिसर्च - एएसपीआयआरइ) नावाने एक अभिनव योजना सुरु करण्यात आली आहे ज्या अंतर्गत तरुण शिक्षकांमध्ये संशोधन संस्कृती रुजवण्यासाठी विद्यापीठाद्वारे प्रयत्न केले जातात. राष्ट्रीय पातळीवरील शास्त्रज्ञांद्वारे द्विस्तरीय निवडप्रक्रियेतून पार पडलेल्या प्रकल्पांना या योजने अंतर्गत निधी उपलब्ध करून दिला जाईल. याही वर्षी विद्यापीठातर्फे आविष्कार राज्यस्तरीय संशोधन स्पर्धेत संघ सहभागी झाला व दुसरे पारितोषिक पटकावले.

शैक्षणिक व औद्योगिक क्षेत्रांमध्ये संवाद वाढवा आणि उद्योजकतापूर्ण संशोधनास चलना मिळावी म्हणून सा. फु. पु. वि. रिसर्च पार्क फौंडेशन (आरपीएफ) ची स्थापना करण्यात आली होती. मा. पंतप्रधान नरेंद्र मोदीजी यांच्या हस्ते व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगच्या माध्यमातून या रिसर्च पार्क फौंडेशन (आरपीएफ)चे उद्घाटन करण्यात आले. शिवाय संशोधन क्षमता वाढवण्यासाठी, इलेक्ट्रॉन मायक्रोस्कोप, एनएमआर ही उपकरणे विद्यापीठाच्या केंद्रीय उपकरण सुविधा केंद्रात आणण्यात आली आहेत.

विद्यापीठाने आयुका आणि एनसीआरएच्या सहयोगात राष्ट्रीय विज्ञान संमेलन, महाराष्ट्र असोसिएशन ऑफ अँथ्रोपोलॉजिकल सायन्सेस च्या सहयोगातून इंडियन अँथ्रोपोलॉजिकल काँग्रेस अशा विविध विभागातील अनेक राष्ट्रीय तसेच अंतरराष्ट्रीय परिसंवाद आणि कार्यशाळांचे आयोजन केले होते. याशिवाय, संशोधनाला औद्योगिक दृष्टीकोन मिळावा आणि स्टार्ट-अप्सचा विकास व्हावा यासाठी अनेक सामंजस्य करार करण्यात आले आहेत.

या सार्था यशाचे श्रेय सा. फु. पु. वि.च्या पूर्ण परिवाराचे आहे. 'ज्ञानसंपादन सुकर' करण्यासाठी योग्य मोबदल्यात उत्तम शिक्षण उपलब्ध करून देणे, 'आर्थिक अंदाजपत्रका'ऐवजी 'ध्येय आणि कामगिरी'वर लक्ष केंद्रित होईल अशा गुणांचा विकास करणे यावर विद्यापीठाचा भर आहे आणि केवळ उत्तम पायाभूत सुविधा नाही तर त्याचबरोबर अनुकरणीय चारित्र्य आणि अदळ प्रामाणिकपणा असलेले उत्साही लोक ही विद्यापीठाची संपत्ती आहे.

प्रा. (डॉ.) नितीन करमळकर
कुलगुरु





प्र-कुलगुरुंचे मनोगत

आपल्या विद्यापीठाच्या ७०व्या वार्षिक अहवालाची प्रस्तावना लिहिताना मला अतिशय आनंद होत आहे. देशातील प्रथितयश विद्यापीठ म्हणून आपल्या विद्यापीठाने सर्वकष कामगिरी बजावत सातत्य राखले आहे. २०१८-२०१९ वर्षात १६० सल्लग्न महाविद्यालयांचे नॅक परीक्षण झाले आणि त्यातील ११० 'अ' श्रेणी प्राप्त झाली आहे. स्वायत्ततेच्या चळवळीने जोर धरला आहे. सध्या १८ सल्लग्न महाविद्यालयांना यु. जी. सी. कडून स्वायत्तता प्रदान करण्यात आली असून अजूनही काही प्रस्ताव विचाराधीन आहेत. एन.बी.ए. द्वारे या आधीच ४९ संस्थाने आणि १४० कार्यक्रमांना मान्यता दिली आहे ही बाब लक्षणीय आहे. उद्योग आणि संशोधन संस्थांच्या मागण्या लक्षात घेऊन या शैक्षणिक वर्षात सुरु करण्यात आलेल्या खालील अभ्यासक्रमांचा इथे उल्लेख करणे गैर ठरणार नाही. १) बी.ए. (लिबरल आर्ट्स) २) बी. व्होक. (रिटेल मॅनेजमेंट) ३) बी. व्होक. (सप्लाय चेन) ४) बी.एस्सी. (ब्लेंडेड) ५) मास्टर ऑफ डिझाईन ६) एम. एस्सी. (अॅस्ट्रोफिजिक्स) ७) एम. एस्सी. (अॅस्ट्रोबायोलॉजी) ८) एम. एस्सी (अर्बन वॉटर अँड सॅनिटेशन) ९) बी.बी.ए. (हॉस्पिटॅलिटी अँड फॅसिलिटी मॅनेजमेंट) १०) बी.बी.ए. (इंटरनॅशनल बिझनेस फॉर इंटरनॅशनल स्टुडंट्स) ११) एम. ए. (लाईफलॉग स्टडीज्) १२) एम. ए. (योग) १३) पी.जी. डिप्लोमा इन डेटा अॅनॅलिटिक्स इन इकॉनॉमिक्स.

उच्च शिक्षणातील जागतिक कलाच्या बरोबर जात आपण देखील सल्लग्न महाविद्यालयांच्या पदवी अभ्यासक्रमांमध्ये वैकल्पिक गुणांक पद्धत सुरु केली आहे. या पद्धतीच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी सल्लग्न महाविद्यालयातील शिक्षकांसाठी कार्यशाळांचे आयोजन करण्यात आले होते. विद्यापीठामध्ये संशोधन संस्कृती रुजावी या हेतूने सा.फु.पु.वि.— पोस्ट डॉक्टरेट फेलोशिप सुरु करण्यात आली आहे. सन २०१८-२०१९ साठी यात १२ विद्वानांची निवड करण्यात आली आहे. केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाच्या आर.यु.एस.ए. योजने अंतर्गत पायाभूत सुविधा वाढवणे आणि अद्ययावत संशोधनास चालना देण्यासाठी विद्यापीठाला रुपये १०० कोटी रुपयांचे अनुदान प्राप्त झाले आहे.

स्टार्टअप्स संस्कृती रुजवण्यासाठी २४० सल्लग्न महाविद्यालयांत इनोव्हेशन अँड इनक्युबेशन सेल तयार करण्यात आल्या आहेत. तसेच बिझनेस आयडिया स्पर्धा आणि इन्व्हेस्टर मीट यांचे नुकतेच आयोजन करण्यात आले होते. चारही विद्याशाखांच्या अधिष्ठात्यांची विद्यापीठातर्फे नेमणूक करण्यात आली आहे. विद्यापीठ आवारातील मनुष्यबळाचा विकास हे व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने अविरत चालणारे कार्य आहे. याच हेतूने विद्यापीठ कर्मचारी आणि मंडळांच्या सदस्यांसाठी समकालीन विषयांवरच्या विविध कार्यशाळांचे आयोजन करण्यात आले होते. सल्लग्न महाविद्यालयांना नॅक परीक्षणाची तयारी करण्यात मदत व्हावी म्हणून यु.जी.सी. तर्फे ९ महाविद्यालयांची मार्गदर्शक म्हणून निवड करण्यात आली आहे. चालू शैक्षणिक वर्षात नवीन १९ महाविद्यालयांना राज्य सरकारतर्फे मान्यता प्राप्त झाली आहे. जम्मू, काश्मीर आणि लदाख विभागात विद्यापीठातर्फे संशोधन आणि शैक्षणिक संधींची चाचपणी करण्यात येत आहे.

'आविष्कार' राज्यस्तरीय संशोधन स्पर्धेत उत्तम कामगिरी बजावण्यात आपले विद्यापीठ सातत्य टिकवून आहे. जलसंधारण, वृक्ष लागवड आणि स्वच्छता मोहिमा यांसारखे अनेक समाजाभिमुख कार्यक्रम राष्ट्रीय सेवा योजनेमार्फत राबवले गेले आहेत.

अध्ययन—अध्यापन, संशोधन आणि नाविन्यपूर्ण उपक्रम या कक्षांमध्ये विद्यापीठाचे स्थान आणि दर्जा उंचावण्यासाठी या सर्व उपक्रम, प्रकल्पांचा मोलाचा वाटा आहे.

प्रा. (डॉ.) एन. एस. उमराणी
प्र-कुलगुरु





मा. माजी कुलगुरु

	नाव	कालावधी
१.	डॉ. मु. रा. जयकर	१९४८-५६
२.	डॉ. र. पु. परांजपे	१९५६-५९
३.	प्राचार्य द. गो. कर्वे	१९५९-६१
४.	महामहोपाध्याय द. वा. पोतदार	१९६१-६४
५.	डॉ. न. वि. उर्फ काकासाहेब गाडगीळ	१९६४-६६
६.	प्राचार्य ध. रा. गाडगीळ	१९६६-६७
७.	डॉ. ह. वि. पाटसकर	१९६७-७०
८.	डॉ. बा. पां. आपटे	१९७०-७२
९.	डॉ. ग. स. महाजनी	१९७२-७५
१०.	प्राचार्य दे. अ. दाभोळकर	१९७५-७८
११.	डॉ. रा. गो. ताकवले	१९७८-८४
१२.	डॉ. वि. ग. भिडे	१९८४-८८
१३.	डॉ. श्री. चं. गुप्ते	१९८९-९५
१४.	डॉ. वसंत गोवारीकर	१९९५-९८
१५.	डॉ. अरुण निगवेकर	१९९८-२०००
१६.	डॉ. अशोक कोळस्कर	२००१-२००६
१७.	डॉ. नरेंद्र जाधव	२००६-२००९
१८.	डॉ. रघुनाथ शेवगांवकर	२०१०-२०११
१९.	डॉ. वासुदेव गाडे	२०१२-२०१७

मा. माजी प्रभारी कुलगुरु

	नाव	कालावधी
१.	डॉ. रा. गो. ताकवले	१९८८-८९
२.	डॉ. बा. द. चौरे	१९९८
३.	डॉ. नि. ज. सोनवणे	२०००-०१
४.	श्री. रत्नाकर गायकवाड (आय.ए.एस.)	२००६
५.	डॉ. अरुण अडसूळ	२००९-१०
६.	डॉ. संजय चहांदे (आय.ए.एस.)	२०११-१२
७.	डॉ. देवानंद शिंदे	२०१७

मा. माजी प्र-कुलगुरु

	नाव	कालावधी
१.	प्राचार्य सत्यरंजन साठे	१९८५-८६
२.	प्राचार्य पां. ल. गाडगीळ	१९८६-८७
३.	प्राचार्य शं. ना. नवलगुंदकर	१९८७-८८
४.	प्राचार्य मोहनराव हापसे	१९९०-९५
५.	प्राचार्य बा. द. चौरे	१९९५-९८
६.	प्राचार्य नि. ज. सोनवणे	१९९८-२०००
७.	प्राचार्य अरुण अडसूळ	१४-०५-२००९ ते १५-०६-२००९

उपोद्घात

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा सन २०१७-१८ चा वार्षिक अहवाल सादर करताना आम्हाला अतिशय आनंद वाटतो.

महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ च्या कलम १३६(१) अन्वये आणि व्यवस्थापन परिषदेने घालून दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार हा अहवाल तयार केला आहे.

हा अहवाल म्हणजे विद्यापीठ आणि संलग्न महाविद्यालये, मान्यताप्राप्त संस्था आणि मान्यताप्राप्त संशोधन केंद्रांच्या कार्याचा आराखडा आहे.

हा अहवाल दोन भागांत सादर केलेला आहे :

भाग १ : पृथक्करणात्मक माहिती



अहवालाच्या या भागात विद्यापीठासंबंधी आणि विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालये, मान्यताप्राप्त संस्था व मान्यताप्राप्त संशोधन केंद्रांची मूलभूत माहिती आणि शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मधील महत्त्वाच्या घटना व उल्लेखनीय कामगिरी यांचा अंतर्भाव केला आहे.

भाग २ : सांख्यिकीय माहिती (आलेख)



अहवालाच्या या भागात विद्यापीठाच्या विविध संलग्न महाविद्यालये, मान्यताप्राप्त संस्था, संशोधन केंद्रे आणि विद्यापीठ विभागांतून संकलित केलेली माहिती दिलेली आहे. सदर माहिती योग्य मोजमापासह आलेखाद्वारे संक्षिप्त करण्यात आली आहे.

अहवाल इंग्रजी आणि मराठी अशा दोन भाषांतून प्रकाशित करण्यात येतो.

हा अहवाल तयार करण्यासाठी आणि प्रकाशित करण्यासाठी ज्यांनी समितीला मोलाचे सहकार्य केले त्या सर्व विद्यापीठ अधिकाऱ्यांचे, प्राचार्य व शिक्षकांचे वार्षिक अहवाल समितीच्या वतीने आम्ही आभार मानतो.



२० जानेवारी, २०१८ रोजी ११४ व्या पदवीप्रदान समारंभ प्रसंगी उपस्थितांना संबोधित करताना प्रमुख पाहुणे
मा. डॉ. शेखर मांडे महासंचालक, सी.एस.आय.आर. आणि सचिव, डी.एस.आय.आर.,
वैज्ञानिक आणि औद्योगिक संशोधन परिषद,
विज्ञान व तंत्रज्ञान मंत्रालय, भारत सरकार



२१ जून, २०१९ रोजी ११५ व्या पदवीप्रदान समारंभ प्रसंगी उपस्थितांना संबोधित करताना प्रमुख पाहुणे
डॉ. बैरत्राँ द हार्टिंग, काऊन्सलर-शिक्षण, विज्ञान व संस्कृती विभाग,
फ्रान्स दूतावास, भारत





११४ व्या पदवीप्रदान समारंभाचे प्रमुख पाहुणे
मा. डॉ. शेखर मांडे महासंचालक, सी.एस.आय.आर., आणि सचिव, डी.एस.आय.आर.,
वैज्ञानिक आणि औद्योगिक संशोधन परिषद, विज्ञान व तंत्रज्ञान मंत्रालय, भारत सरकार
सुवर्णपदक विजेत्यांना सुवर्णपदक व प्रमाणपत्र देताना



११५ व्या पदवीप्रदान समारंभाचे प्रमुख पाहुणे
डॉ. बैरत्राँ द हार्टिंग कारुन्सलर-शिक्षण, विज्ञान व संस्कृती विभाग, फ्रान्स दूतावास, भारत
सुवर्णपदक विजेत्यांना सुवर्णपदक व प्रमाणपत्र देताना





११४ व्या पदवीप्रदान समारंभाचे प्रास्ताविक करताना
मा. कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा ११४ व्या पदवीप्रदान समारंभ दि. ११ जानेवारी, २०१९
प्रमुख पाहुणे, मा. कुलगुरु, मा. प्र-कुलगुरु, मा. व्यवस्थापन परिषद सदस्य,
कुलसचिव व सुवर्णपदक विजेते विद्यार्थी





विद्यापीठाच्या ७० व्या वर्धापन दिनानिमित्त (१० फेब्रुवारी, २०१९)
भाषण करताना प्रमुख पाहुणे मा. डॉ. अनिल के. राजवंशी
संचालक, निंबकर कृषी संशोधन संस्था (नारी)



३१ जुलै, २०१८ रोजी वृक्षारोपण करताना

प्रमुख पाहुणे मा. डॉ. अनिल के. राजवंशी संचालक, निंबकर कृषी संशोधन संस्था (नारी)
जीवनसाधना गौरव पुरस्कारार्थींचा सत्कार करताना



श्री. गोकुळदासजी विठ्ठलदास शहा



श्री. द. मा. मिरासदार



श्री. विजय भटकर



श्रीमती. उमाताई पवार



श्रीमती. राजयोगिनी जानकी दादीजी





५ ऑक्टोबर, २०१८ बांबू हस्तकला व कला केंद्राचे उद्घाटन (B.H.A.U)



१८ डिसेंबर, २०१८ रोजी डॉ. अरुणा ढेरे आणि श्री. प्रेमानंद गज्वी यांचा सत्कार समारंभ व मुलाखत



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ वर्धापन दिन
उत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार १० फेब्रुवारी, १०१९



संरक्षण व सामरिक शास्त्र विभाग,
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे



मराठवाडा मित्र मंडळाचे अभियांत्रिकी महाविद्यालय,
कर्जेनगर, पुणे - ४११०५२



डॉ. डी. वाय. पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट अॅण्ड रिसर्च,
पिंपरी, पुणे - ४११०१८



के. आर. सपकाळ कॉलेज ऑफ मॅनेजमेंट स्टडीज्,
अंजनेरी, नाशिक ४२२२१२



के. जे. सोमैया कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
मोहनीराजनगर, कोपरगांव, जि. अहमदनगर - ४२३६०१





दि. २३ जून, २०१९ रोजी 'स्वच्छ, स्वस्थ, निर्मल आणि हरीत वारी' प्रसंगी
मा. मुख्यमंत्री श्री. देवेन्द्रजी फडणवीस.



मा. राजदत्त यांचा मा. कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांच्या हस्ते सत्कार समारंभ





मराठी भाषा गौरव दिन - २७ फेब्रुवारी, २०१९



मा. भुषण पटवर्धन यांचा मा. कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर यांच्या हस्ते सत्कार समारंभ
१८ ऑक्टोबर, २०१८.





अनुक्रमणिका

प्रकरण	पृष्ठ क्र.
भाग १ : पृथक्करणात्मक माहिती - १	
१. विद्यापीठ एक दृष्टिक्षेप	१
२. विद्यापीठ : नव्या दिशा आणि धोरणे	१०
३. उपक्रम आणि यशप्राप्ती	१७
४. वित्त आणि साहाय्य	४८
५. केंद्रीय सुविधा	५३
५. महाविद्यालये आणि संस्थांचे अभिनव कार्यक्रम	६३
सारांश	६६
भाग २ : सांख्यिकीय माहिती – २ (आलेख)	६७

प्रकरण १

विद्यापीठ एक दृष्टीकोन

Purpose and Priorities



उद्देश

- एक सशक्त ज्ञानकेंद्र बनणे आणि अध्यापन, संशोधन आणि विस्तारित उपक्रमांसाठी उत्कृष्ट गुणवत्तेचे केंद्र बनणे.
- संवादास प्रोत्साहन देणे, निर्मिती, उन्नती आणि ज्ञानाचा प्रसार करणे.
- मूल्याधिष्ठित आणि उच्च दर्जाचे शिक्षण देऊन विविध क्षेत्रांत तंत्रज्ञानाची जाण असलेले वैचारिक आणि कृतीशील नेतृत्व घडविणे.
- अद्ययावत व नाविन्यपूर्ण संशोधनाची निर्मिती करणे आणि सामाजिक व क्षेत्रीय सहभागाने सबलीकरण करणे.
- आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील विद्यार्थ्यांना आकर्षित करून आणि नामवंत शैक्षणिक संस्थांच्या सहकार्यातून शैक्षणिक उपक्रम राबवून जागतिक संपर्क वाढविणे.



ध्येय

“ज्ञानाचे संवर्धन, निर्मिती, उन्नती आणि प्रसार करणारे जागतिक उत्कृष्टतेचे, आजूबाजूला घडणाऱ्या प्रचंड बदलांची आव्हाने स्वीकारण्यासाठी सज्ज आणि आर्थिक, तांत्रिक आणि सामाजिक विकासासाठी आणि प्रगतीसाठी अर्थपूर्ण योगदान देण्यासाठी विद्यार्थी आणि विद्यार्थ्यांना सक्षम करण्यासाठी कटिबद्ध असलेले सामाजिक जागरूक केंद्र बनणे हे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे ध्येय आहे.”



गुणवत्ता धोरण

“सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ मूल्याधारित आणि उच्च दर्जाचे शिक्षण प्रदान करून एक सशक्त ज्ञान केंद्र म्हणून आणि शिक्षण, संशोधन व विस्तार कार्यक्रमांमध्ये उत्कृष्टतेचे केंद्र म्हणून ओळखले जाण्याचा प्रयत्न करित आहे.”

जागतिक स्तरावर ज्ञानाचे संवर्धन निर्मित आणि प्रसार करणारे, सामाजिक भान असलेले उत्कृष्टतेचे केंद्र म्हणून असलेली वचनबद्धता हे गुणवत्ता धोरण अधोरेखित करते. सतत बदलणारे वातावरण लक्षात घेऊन हे धोरण शिक्षण आणि विद्यार्थ्यांना आपल्या सर्व उपक्रमांमध्ये नैतिकता आणि गुणवत्तापूर्ण कामगिरी करत आर्थिक, तांत्रिक आणि सामाजिक विकासात अर्थपूर्ण योगदान करण्यास प्रोत्साहन देते.

नवीन विचारसरणीची पायाभरणी करत पायंडा पडण्यासाठी महाराष्ट्र आणि विशेषत्वाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ (पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ) नेहमीच आघाडीवर आहेत. भारतातील एक अग्रगण्य असलेले सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुण्याच्या वायव्येच्या भागात हिरवाईने नटलेल्या ४११ एकर जमिनीवर पसरले आहे. ब्रिटीश राजवटीत मुंबई इलाख्याच्या गव्हर्नरचा निवास असलेली मुख्य इमारत स्थापत्यकलेचा उत्कृष्ट नमुना आहे. ही मुख्य इमारत विद्यापीठाचे प्रतिक म्हणून ओळखली जाते. अध्यात्मिक पार्श्वभूमी असलेला आणि “इटालियन कॅम्पनीलीचे व्हिक्टोरिअन सादरीकरण” म्हणून ओळखला गेलेला १८६४ मध्ये बांधलेला ८० फूट उंच ध्वजमनोरा वास्तुकलेच्या वर्गीकरणाला झुगारून देतो.

७.५ लाखांहून अधिक विद्यार्थीसंख्या असलेले हे विद्यापीठ जगातील एक मोठे प्रतिष्ठित विद्यापीठ म्हणून ओळखले जाते. विद्यापीठात ४ अभ्यासशाखांच्या अंतर्गत ४९ अभ्यास विभाग आहेत आणि जे आपल्या स्वतंत्र इमारतीतून १९४ अभ्यासक्रम चालवतात. ७१६ महाविद्यालये, १७४ मान्यताप्राप्त व्यवस्थापन संस्था व ७५ राष्ट्रीय दर्जाच्या संशोधन संस्था विद्यापीठाशी संलग्न आहेत. ०९ स्वायत्त महाविद्यालये आणि ११ महाविद्यालयांना विद्यापीठ अनुदान विभागाने “सर्वोत्कृष्टतेची क्षमता असलेले महाविद्यालय” म्हणून तर एका महाविद्यालयाला “सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय” म्हणून मान्यता दिली आहे.

संपन्न शैक्षणिक विविधता	
विद्याशाखा	४
शैक्षणिक आणि संशोधन विभाग	४९
शैक्षणिक अभ्यासक्रम	१९४
संशोधन अध्यासने	१७
विद्यापीठ आवारातील विद्यार्थी संख्या	८५६५
विद्यापीठ आवारातील शिक्षक संख्या	३२७
प्रकाशनांचा एच निर्देशांक	११३
नोंदणीकृत पेटंट	१६४

विद्यापीठ आवारात स्वतःची ३७१९ विद्यार्थी आणि विद्यार्थीनींची राहण्याची सोय आहे तसेच आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थी, शिक्षण आणि इतर कर्मचाऱ्यांसाठी स्वतंत्र निवासव्यवस्था आहे. विद्यापीठ रिफेक्टरी, वसतिगृहातील खानावळ आणि उपहारगृहांची शृंखला चालवते.

प्रशासन आणि सर्वोत्तम कार्यपद्धती —

विद्यापीठाने आपली समृद्ध परंपरा आणि विकासाचा नवा मार्ग याची सांगड घालणारे धोरण अंगिकारले आहे. विद्यापीठाने उद्योग व समाजातील अडचणी व समस्या सोडवण्यासाठी नव्या कल्पना, ज्ञानाच्या सीमा रुंदावणारे संशोधन, आधुनिक तंत्रज्ञान आणि समाजात संपत्ती निर्माण करणारी उद्योजकता रुजवण्यासाठी सध्या अस्तित्वात असलेल्या ज्ञानाच्या सर्व कक्षांचे शिक्षण आणि शिष्यवृत्ती देण्याकडे विद्यापीठाने लक्ष केंद्रित केले आहे.

अंतर्गत गुणवत्ता सिद्धता कक्ष (आयक्यूएसी) — सन २०१८ — १९ मध्ये विद्यापीठ आणि त्याला संलग्न असलेली ७९० महाविद्यालये आणि संस्था यांनी आपापल्या विभागांचा तपशील ऑल इंडिया सर्वे ऑन हायर एज्युकेशन (एआयएसएचइ) च्या वेबसाईटवर केला आहे.

१. मॅनेजमेंट इन्फॉर्मेशन सिस्टीम (एमआयएस) — महाराष्ट्र सरकार आणि उच्च शिक्षण संचालनालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार ‘आयक्यूएसी’ तर्फे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या कला, वाणिज्य, शास्त्र,

२. कायदा, शिक्षण शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये आणि इतर नॉन-प्रोफेशनल अभ्यासक्रम शिकवणाऱ्या संस्थांची ऑनलाईन माहिती गोळा करण्यात आली आहे.

३. विद्यापीठाच्या सर्व विभागांची तसेच संलग्न महाविद्यालयांच्या एमआयएसची १००% माहिती अपलोड करून झाली आहे. एमआयएस आणि एआयएसएचइ चे ऑनलाईन ना हरकत प्रमाणपत्र देण्याची सुविधा तयार करण्यात आली आहे. या सुविधेमुळे विद्यापीठाला मनुष्यबळ, कष्ट आणि कागद हे सारे वाचवता आले आहे.

प्रकल्पाधीष्ठीत नाविन्यपूर्ण संशोधनाला सा.फु.पु.वि. तर्फे मदत (असिस्टंस बाय एसपीपीयु फॉर प्रोजेक्ट बेस्ड इनोव्हेशन रिसर्च – एएसपीआयआरइ)

अ. २०१८ – १९पासून संशोधन कार्यक्रमांच्या निर्देशानुसार ह्या योजनेचे नांव बीसीयुडी ऐवजी एएसपीआयआरइ करण्यात येत आहे.

ब. एएसपीआयआरइ अंतर्गत संशोधकांसाठी खालील दोन योजना आहेत.

१. संशोधन मार्गदर्शन योजना:

या कार्यक्रमांतर्गत ३५ वर्षांपेक्षा कमी वय असलेल्या आणि विद्यापीठाने मंजूर केलेल्या शिक्षकांना विज्ञान आणि तंत्रज्ञान शाखेतील संशोधनासाठी रुपये ३ लाख तर इतर शाखांमधील संशोधनाला रुपये २ लाखाचे अर्थसहाय्य देण्यात येईल.

२. परिणामकेंद्रित संशोधन योजना:

या योजनेअंतर्गत ३५ वर्षांपेक्षा अधिक पण ५७ वर्षांपेक्षा कमी वय असलेल्या आणि विद्यापीठाने मंजूर केलेल्या शिक्षकांना अर्थसहाय्य देण्यात येईल. प्रस्तावातील वास्तववादी आवश्यकतेनुसार शास्त्र, अभियांत्रिकी तसेच औषधनिर्माण शाखांसाठी रुपये १५ लाख तर इतर शाखांसाठी रुपये ६ लाख मंजूर करण्यात येतील.

संशोधन मार्गदर्शन योजनेअंतर्गत एकूण ८६३ संशोधन प्रस्ताव आले आणि त्यातील पात्र प्रस्तावांना साधारण रुपये ३,२५,००,०००/- निधी मंजूर करण्यात आला. तसेच, परिणामकेंद्रित संशोधन योजनेअंतर्गत ५५२ प्रस्ताव आले आहेत.

नॅशनल असेसमेंट अँड अक्रेडीशन कौन्सिल, बंगलोर आणि नॅशनल बोर्ड ऑफ अक्रेडीशन, नवी दिल्ली

अ) ३६४ संलग्न महाविद्यालये आणि मान्यताप्राप्त संस्थांपैकी ३०९ संस्था नॅक मान्यताप्राप्त आहेत.

ब) ४९ संलग्न महाविद्यालये आणि मान्यताप्राप्त संस्थांचे १४२ पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रम नॅशनल बोर्ड ऑफ अक्रेडीशन, नवी दिल्ली द्वारा शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये मान्यताप्राप्त अथवा पुनर्मान्यताप्राप्त झाले आहेत.

पुरस्कार आणि सन्मान –

अ) विद्यापीठाने मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाच्या नॅशनल इन्स्टिट्यूशनल रॅकिंग फ्रेमवर्क (एनआयआरएफ) मध्ये सन २०१९ साली विद्यापीठ विभागात १०वे तर सार्वत्रिक विभागात १७वे स्थान मिळवले आहे. मागील तीन वर्षांत विद्यापीठाला एनआयआरएफने सर्वोत्तम १० उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये स्थान दिले आहे.

ब) टाईम्स हायर एज्युकेशन वर्ल्ड रॅकिंग ने २०१८ मध्ये केलेल्या सर्वेक्षणानुसार विद्यापीठाचे स्थान ५०० ते ६०० मध्ये आहे.

आविष्कार राज्यस्तरीय संशोधन स्पर्धा

१३व्या महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ संशोधन संमेलन आविष्कार – २०१८ गडचिरोली येथील

गोंडवाना विद्यापीठाने १५ ते १८ जानेवारी २०१९ रोजी आयोजित केले होते. ६ शाखांच्या एकूण ४८ विद्यार्थ्यांनी (पदवी, पदव्युत्तर, पीपीजी, शिक्षक विभाग) या स्पर्धेत सहभाग घेतला.

पदवी, पदव्युत्तर आणि शिक्षक विभागात विद्यापीठाने खालील शाखांमध्ये प्रथम पारितोषिक पटकावले आहे.

१. वाणिज्य, व्यवस्थापन आणि कायदा (पदव्युत्तर आणि शिक्षक विभाग)
२. शेती आणि पशुपालन (पदव्युत्तर आणि शिक्षक विभाग)
३. अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान (पदवी आणि शिक्षक विभाग)

याशिवाय, मानवता, कला आणि ललितकला (शिक्षक विभाग) आणि शेती आणि पशुपालन (पदवी विभाग) यात विद्यापीठाने द्वितीय पारितोषिक मिळवले आहे.

आविष्कार राज्यस्तरीय संशोधन स्पर्धेत वरील एकूण कामगिरीमुळे विद्यापीठाच्या संघाला दुसरे स्थान मिळाले आहे.

अन्वेषण संशोधन स्पर्धा

अ) असोसिएशन ऑफ इंडियन युनिव्हर्सिटीज, नवी दिल्ली दर वर्षी ५ विभागातून संमेलन आयोजित करते. मागील वर्षी “अन्वेषण २०१८, पश्चिम विभाग स्पर्धा” उदयपुर येथील पॅसिफिक अकॅडमी ऑफ हायर एज्युकेशन अँड रिसर्च युनिव्हर्सिटीतर्फे आयोजित करण्यात आली होती. सावित्रीभाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या पाच मुलींनी (सावित्रीच्या लेकी) ५ शाखांच्या सर्व विभागाच्या स्पर्धामध्ये भाग घेतला आणि विद्यार्थिनी कुमारी शुभदा पडवळ हिला अभियांत्रिकी आणि तंत्रज्ञान विभागात सुवर्णपदक प्रदान करण्यात आले.

ब) गणपत विद्यापीठ, महिसाणा (गुजरात) येथे आयोजित “अन्वेषण राष्ट्रीय संशोधन स्पर्धेत” पश्चिम विभागाच्या विजेत्यांनी सहभाग नोंदवला

जयकर ज्ञानस्रोत केंद्र —

मध्यवर्ती जयकर ग्रंथालय हे देशातील सर्वोत्तम संदर्भ आणि माहिती केंद्रांपैकी एक आहे. ग्रंथालयाने भारतीय आणि परदेशी संशोधन पत्रिकांचे सभासदत्व घेतले आहे तसेच त्याला नियतकालिके मोफत अथवा हस्तांतरण पद्धतीने मिळतात. ग्रंथालयात विविध विषयांवरील ५,२५,१३४ हून अधिक पुस्तके आणि पत्रिका आहेत. इतर अनेक महाविद्यालये, संस्था आणि सरकारी विभागांसाठी आंतरग्रंथालय ऋण सुविधा उपलब्ध करून दिली जाते. जयकर ग्रंथालयाने अनेक पुरातन भारतीय ग्रंथ हस्तलिखित आणि पुस्तक स्वरूपात जतन करून ठेवले आहेत. हे भारतातील सर्वोत्तम संदर्भ आणि माहिती केंद्रांपैकी एक आहे. विद्यापीठाचे संस्थापक प्र—कुलगुरु, बॅरिस्टर मु. रा. जयकर यांच्या सन्मानार्थ ग्रंथालयास जयकर ज्ञानस्रोत केंद्र असे नांव देण्यात आले आहे.

ग्रंथालयात खालील गोष्टी आहेत:

- ज्ञानकोश, शब्दकोश, वार्षिकपुस्तक, चरित्रे आणि गॅझेटियर्स इत्यादींसह अनेक संदर्भ स्रोत.
- कायमस्वरूपी ६००० हून अधिक ई—पुस्तके.
- प्रख्यात आंतरराष्ट्रीय डेटाबेसची सदस्यता.
- ३९ हून अधिक ऑनलाईन डेटाबेस आणि पत्रिका.
- मराठी, हिंदी आणि संस्कृत भाषेत लिहिलेली ४००० हून अधिक उत्तम साहित्यिक हस्तलिखिते.
- जुन्या आणि दुर्मिळ संगीताने समृद्ध संगीत ग्रंथालय.

आंतरराष्ट्रीय केंद्र (आयसी) — जगभरातील आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांसाठी विद्यापीठ एक पसंतीचे स्थान म्हणून उदयास आले आहे. आंतरराष्ट्रीय केंद्र, विविध विभागीय प्रमुख आणि विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालये आणि संस्थांचे प्रमुख तसेच दूतावास, वाणिज्य दूतावास, त्यांचे शैक्षणिक सल्लागार व त्यांच्या शैक्षणिक शाखा यांच्यात एक समन्वयक संस्था म्हणून काम करते.

इएलआयसीआयएस — आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांसाठी 'इंग्लिश लॅंग्वेज इंटेन्सिव्ह कोर्स फॉर इंटरनॅशनल स्टुडंट्स' (इएलआयसीआयएस) आंतरराष्ट्रीय केंद्रामार्फत चालविला जातो. हा कोर्स परदेशी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालय व विद्यापीठ स्तरावर शिकण्यास तयार करण्यासाठी पायाभूत अभ्यासक्रम आहे. यामुळे विद्यार्थ्यांना लिखाणावर जास्त भर दिला जाणाऱ्या भारतीय शिक्षण पद्धतीशी जुळवून घेणे शक्य होते.

आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांसाठी वसतिगृह — आंतरराष्ट्रीय केंद्राद्वारे विद्यापीठ आवारात एक मुलांसाठी आणि एक मुलींसाठी अशी दोन वसतिगृहे चालवली जातात. आंतरराष्ट्रीय मुलांच्या वसतिगृहात ९६ खोल्या आहेत तर आंतरराष्ट्रीय मुलींच्या वसतिगृहात ४२ खोल्या आहेत. मुलींच्या वसतिगृहामध्ये ६ एक बी.एच.के. सदनिका आहेत आणि ९ स्वयंपाकखोल्या आहेत. आंतरराष्ट्रीय प्रतिनिधींना उतरण्यासाठी स्वयंपाकखोल्यांसहित ६ दोन बी.एच.के. सदनिका आहेत.

५३ विविध देशातील ५०१ आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थी शिकत असल्याने विद्यापीठ आंतरराष्ट्रीय एकात्मतेचे प्रतिक मानले जाते.

राज्यस्तरीय पात्रता परीक्षा

१. सेट परीक्षेची तारीख — २३ जून २०१९
२. नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या — १,०२,५७४
३. पुरुष उमेदवारांची संख्या — ४५,११०
४. स्त्री उमेदवारांची संख्या — ५७,४६४
५. तृतीयपंथी उमेदवारांची संख्या — ४९
६. अंध उमेदवारांची संख्या — २०५



उत्कृष्टता

भारतातील राज्य विद्यापीठांमध्ये विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या श्रेणीआधारित स्वायत्ततेत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने ४था क्रमांक पटकावला आहे. भारतीय उच्च शिक्षण क्षेत्रात घेतल्या गेलेल्या या ऐतिहासिक निर्णयानुसार सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ हे भारतातील उच्च शिक्षण देणाऱ्या संस्थांमधील एकमेव राज्य विद्यापीठ आहे ज्याने उत्कृष्टतेचे उच्च मापदंड पाळले आहेत आणि ज्याला विद्यापीठ अनुदान आयोगाने श्रेणीआधारित स्वायत्तता प्रदान केली आहे.



श्रेणीआधारित स्वायत्तता — ४ था क्रमांक
एन आय आर एफ — १० वा क्रमांक

विद्यापीठ राष्ट्रीय क्रमवारी — सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ हे भारतातील शैक्षणिकदृष्ट्या सर्वोत्कृष्ट विद्यापीठांपैकी एक आहे व त्याची वाटचाल जागतिक क्रमावारीकडे चालू आहे. मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाच्या नॅशनल इंस्टिट्यूशनल रॅकिंग फ्रेमवर्क (एनआयआरएफ) नुसार आपल्या विद्यापीठाचा १०वा क्रमांक आहे. महाराष्ट्रातील आपले एकमेव विद्यापीठ आहे ज्याने हे स्थान पटकावले आहे आणि देशातील सर्वोत्तम ५ राज्य विद्यापीठांमध्ये आपल्या विद्यापीठाची गणना होते.

नॅक मान्यता — सावित्रीबाई फुले विद्यापीठाने विद्यापीठ अनुदान आयोगाची स्वायत्त संस्था असलेल्या नॅशनल असेसमेंट अँड एक्रिडीशन कौन्सिल (नॅक) मार्फत मार्च २०१७ मध्ये ३.६० सीजीपीए सह 'अ+' दर्जाची मान्यता पुन्हा प्राप्त केली आहे. महाराष्ट्रातील इतर कोणत्याही विद्यापीठांपेक्षा हा सीजीपीए सर्वात जास्त आहे.

सर्वोत्कृष्टतेची क्षमता असलेले विद्यापीठ (युपीइ) — आपल्या विद्यापीठास विद्यापीठ अनुदान आयोगाने सर्वोत्कृष्टतेची क्षमता असलेले विद्यापीठ म्हणून गौरविले आहे. याद्वारे मिळालेल्या अनुदानातून विद्यापीठाने आधुनिक माहिती आणि संपर्क तंत्रज्ञानाधारित शिक्षणपद्धती, शिक्षण आणि संशोधनात उत्कृष्टता मिळवण्यासाठी मूल्यांकनाच्या पद्धतींचा अवलंब केलं आहे.

प्रयोगजीवी विद्यापीठ — विद्यान आणि तंत्रज्ञान विभाग, भारत सरकारच्या 'प्रमोशन ऑफ युनिवर्सिटी रिसर्च अँड सायंटिफिक एक्सलन्स' (पीयुआरएसइ) कार्यक्रमांतर्गत सलग दुसऱ्यांदा विद्यापीठास मुख्यवर्धीत संशोधन आणि विकासासाठी 'अ' श्रेणीत प्रयोगजीवी विद्यापीठ म्हणून मान्यता मिळाली आहे.

जागतिक स्पर्धेतील अग्रगण्य राज्य विद्यापीठ — सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठास इंग्लंडस्थित टाइम्स हायर एज्युकेशन वर्ल्ड रॅकिंग २०१६-१७ मध्ये विशेष स्थान प्राप्त झाले आहे. ज्यामध्ये विद्यापीठास जागतिक क्रमवारीत ६०१ ते ८०० मध्ये स्थान मिळाले आहे. टाइम्स हायर एज्युकेशन वर्ल्ड रॅकिंग २०१७ ने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठास परंपरागत भारतीय विद्यापीठांमध्ये संयुक्तरीत्या दुसरे स्थान दिले आहे.

बॅलिस्टिक विज्ञानाच्या सुधार आणि प्रसारासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ हे इंटरनॅशनल बॅलिस्टिक सोसायटी (आयबीएस) चे सभासद होणारे भारतातील पहिलेच विद्यापीठ आहे. यापूर्वी डिफेन्स रिसर्च अँड डेव्हलपमेन्ट ऑर्गनायझेशन (डीआरडीओ) ही इंटरनॅशनल बॅलिस्टिक सोसायटीची एकमेव भारतीय सभासद संस्था होती.



सहयोग करार

- विद्यापीठाने आशिया, युरोप, ऑस्ट्रेलिया आणि अमेरिकेतील आंतरराष्ट्रीय विद्यापीठांशी विविध सामंजस्य करार केले आहेत. आपण या कार्यक्रमाचा भाग म्हणून जलशिक्षण, प्रशिक्षण आणि क्षमता निर्मितीसाठी डेल्फ, नेदरलँड्स येथील UNESCO IHE आणि पुणे येथील युनिटी नॉलेज एलएलपी, यांच्यासोबत काम करत आहोत. राष्ट्रीय सुरक्षा आणि आपत्ती व्यवस्थापनावर नवीन अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने वू फेंग विद्यापीठ, तैवान यांच्यासह एक सामंजस्य करार केला आहे. त्याच बरोबर वू फेंग विद्यापीठाबरोबर Fire Training Module विकसित करण्याचे विद्यापीठाचे लक्ष आहे.
- सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने संशोधन क्षेत्र आणि अभ्यासक्रम सक्षम करण्यासाठी सा. फु. पु. वि. — एशियन रिसर्च नेटवर्कचा (एआरएन — दक्षिण कोरिया) भाग म्हणून दोन सहकार्य करार केले आहेत.
- युरोपियन कमिशनने वित्तपुरवठा केलेल्या मोठ्या समाजशास्त्र आणि मानव संशोधन प्रकल्पांपैकी एका प्रकल्पाचे विद्यापीठ लाभार्थी बनले आहेत. हा युरोपियन युनियनच्या होरायझन २०२० संशोधन कार्यक्रमांतर्गत कल्चरल हेरीटेज अँड आयडेंटिटीज ऑफ युरोपस् फ्युचर (सीएचआयइएफ) नामक संशोधन प्रकल्प आहे.

- विद्यापीठाच्या सेंटर फॉर इनोव्हेशन, इंक्युबेशन अँड लिंकेजेस आणि दी इंडस एंटरप्राइझेस (टीआयइ) यांनी लेटर ऑफ इंटेंटर सहा केल्या आहेत.
- १३ एप्रिल २०१८ रोजी युनिवर्सिटी ऑफ नॉर्थ टेक्सास (युएनटी) आणि सा. फु. पु. वि. यांच्यात सामंजस्य करार करण्यात आला. या सामंजस्य कराराचे मुख्य उद्दिष्ट भविष्यातील विद्यार्थ्यांच्या प्रवासाच्या शक्यता पडताळणे, एकत्रित संशोधन प्रकल्पांचा विकास करणे, अभ्यासक्रम, चर्चासत्र, संमेलने, परिसंवाद, व्याख्याने आणि विनिमय कार्यक्रम असे शैक्षणिक आणि शास्त्रीय कार्यक्रमांचे आयोजन संयुक्तरीत्या करणे तसेच एकत्रितपणे प्रकाशन करणे हे आहेत.
- वातावरणीय विज्ञान आणि पर्यावरण विज्ञानाचे अभ्यासक्रम शिकवणे आणि अधिक उत्तम सहकार्य आणि संशोधन व्हावे यासाठी भारतीय उष्णदक्षिणीय मौसम विज्ञान संस्थान (आयआयटीएम) आणि सा. फु. पु. वि. यांच्यात सामंजस्य करार करण्यात आला.
- आदिवासी समाजाबद्दल सखोल संशोधन हाती घेण्यासाठी पुण्यातील आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थानी (टीआरटीआय) सा. फु. पु. वि.सह एक सामंजस्य करार केलं आहे.
- सा. फु. पु. वि.ने डेव्हेलपर आणि पीएससीडीसीएल च्या पॅनेलवर असलेल्या क्लीनमॅक्स एनवीरो एनर्जी सोल्युशन्स प्रा. लि. बरोबर २५ वर्षांच्या उर्जा खरेदी करारावर स्वाक्षरी केली आहे. या करारानुसार विद्यापीठाच्या १४ इमारतींवर ६०० किलोवॉट क्षमतेचे संच उभारण्यात येणार आहेत. पीएससीडीसीएलच्या मदत आणि सहकार्याने सा. फु. पु. वि.ने पर्यावरणपूरक परिसर करण्याकडे टाकलेले हे एक पाउल आहे.

आंतरराष्ट्रीय सामंजस्य करार

विद्यापीठाने विविध आंतरराष्ट्रीय संस्थांसोबत सामंजस्य करार केले आहेत. सध्या अस्तित्वात असलेल्या ३० पैकी काही सामंजस्य करार खाली दिले आहेत.

१. सा.फु.पु.वि. — वू फेंग विद्यापीठ तैवान — २०१७ — ५ वर्षासाठी
२. सा.फु.पु.वि. — सायप्रस विद्यापीठ २०१७ — ५ वर्षासाठी
३. सा.फु.पु.वि. — गलाटी विद्यापीठ, रोमेनिया २०१७ — ५ वर्षासाठी
४. सा.फु.पु.वि. — गॉटिंगेन विद्यापीठ २०१७ — ५ वर्षासाठी
५. सा.फु.पु.वि. — मित्सुबीशी कॉर्पोरेशन, जपान २०१७ — २ वर्षासाठी (नुतनीकरण प्रक्रियेत)
६. सा.फु.पु.वि. — सेंटर फॉर इन्व्हेस्टिगेशन अँड इनोव्हेशन इन व्होकेशनल एज्युकेशन अँड ट्रेनिंग, स्पेन २०१७ — ५ वर्षासाठी
७. सा.फु.पु.वि. — एशियन रिसर्च नेटवर्क, दक्षिण कोरिया — २०१७ — ३ वर्षासाठी
८. सा.फु.पु.वि. — मेलबॉर्न विद्यापीठ, ऑस्ट्रेलिया २०१९ — ५ वर्षासाठी
९. सा.फु.पु.वि. — धर्म ट्रुम इंस्टिट्यूट ऑफ लिबरल आर्ट्स, तैवान २०१८ — ५ वर्षासाठी
१०. सा.फु.पु.वि. — ग्रोइंगेन विद्यापीठ, नेदरलँड २०१७ — ५ वर्षासाठी
११. सा.फु.पु.वि. — एबरहार्डकार्लस विद्यापीठ, टर्बनगेन, जर्मनी २०१८ — ५ वर्षासाठी
१२. सा.फु.पु.वि. — वाईरासॉफ्ट आयएनसी २०१८ — ५ वर्षासाठी
१३. सा.फु.पु.वि. — टेक्सास विद्यापीठ, युएसए २०१८ — ५ वर्षासाठी
१४. सा.फु.पु.वि. — पेन्सिल्वेनिया राज्य विद्यापीठ, युएसए २०१८ — ५ वर्षासाठी

१५. सा.फु.पु.वि. — आयएचइ डेल्फ इंस्टिट्यूट ऑफ वॉटर एज्युकेशन (आयएचइ डेल्फ), नेदरलँड
२०१७ — ५ वर्षासाठी

१६. सा.फु.पु.वि. (सीइसी) — आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, महाराष्ट्री राज्य लोकसेवा
आयोगकेंद्रीय लोकसेवा आयोग स्पर्धा परीक्षा ह्यज्य*—घश्चे प्रशिक्षण वर्ग, ऋह
विद्यार्थीधशिक्षकांनी सहभाग घेतला.



अनुदान:

- सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाला त्याच्या संशोधनातील सातत्यपूर्ण कामगिरीबद्दल राष्ट्रीय मुल्यांकन व प्रत्यायन परिषदच्या (नॅक) तसेच नॅशनल इंस्टिट्यूशनल रॅकिंग फ्रेमवर्कच्या (एन.आय. आर.एफ.) उच्च क्रमावारीमुळे केंद्र सरकारकडून राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियान (रुसा) अंतर्गत १०० कोटी रुपयांचे अनुदान प्राप्त झाले आहे.
- सा.फु.पु.वि. येथील विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मनुष्यबळ विकास केंद्राची (एम.एच.आर.डी) मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने राष्ट्रीय संसाधन केंद्र (एन.आर.सी.) म्हणून 'उच्च शिक्षणातील नेतृत्व आणि शासन' विषयातील ऑनलाईन उद्बोधन वर्ग आयोजित करण्यासाठी स्वतःहून निवड केली आहे. या राष्ट्रीय संशोधन केंद्रास मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाकडून प्रत्येक कार्यक्रमासाठी २२.५० लाख रुपयांचे अनुदान दिले जाईल. या केंद्राद्वारे ही ऑनलाईन सेवा 'उच्च शिक्षणातील नेतृत्व आणि शासन' क्षेत्रातील महाविद्यालये आणि विद्यापीठातील शिक्षकांना देईल.
- नॉर्वेच्या सेंटर फॉर इंटरनॅशनल को—ऑपरेशन इन एज्युकेशनने आग्नेय नॉर्वे विद्यापीठाच्या महाविद्यालयास आणि सा.फु.पु.वि.च्या शिक्षण व विस्तार विभागास 'शिक्षक प्रशिक्षण' विषयावर आंतरराष्ट्रीय संयुक्त प्रकल्पास मान्यता दिली आहे. या प्रकल्पाअंतर्गत नॉर्वे सरकारकडून १.६५ कोटी रुपयांचे अनुदान मंजूर झाले आहे.



सामाजिक जोडणी:

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने शालेय विद्यार्थी व नागरिकांना विज्ञानाचे शिक्षण सुलभतेने मिळावे या उद्देशाने विज्ञान उद्यानाची (सायन्स पार्क) पुनर्रचना केली जे सध्या पर्यावरण शास्त्र विभागात स्थित आहे. या विज्ञान उद्यानात बोलणारे झाड असेल जे त्यावर राहणाऱ्या पक्षी, प्राणी तसेच कीटकांची माहिती सांगेल.

- सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विज्ञान उद्यानातील संशोधकांनी प्लास्टर ऑफ पॅरिसचा पुनर्वापर करण्याची पद्धत शोधून काढली आहे ज्यायोगे वाया गेलेल्या प्लास्टर ऑफ पॅरिसचा पुन्हा वापर करता येईल असी पूड बनवता येते. यासाठी संशोधकांनी गणेशमूर्ती, इतर पुतळे, अंतर्गत सजावटीसाठी साठी वापरलेले प्लास्टर ऑफ पॅरिस वापरले.
- फेब्रुवारी २०१८पासून सा.फु.पु.वि.च्या ऐतिहासिक परिसरातून मार्गदर्शनासह 'वारसा सहल' सुरु करण्यात आली. पुणे विद्यापीठाचा इतिहास आणि स्थापत्यकलेची महती सामान्य लोकांना समजावी हा यामागचा उद्देश आहे. परिसरातील इमारतींमधून, संग्रहालयातून फेरफटका, तसेच परिसरातील प्राणी—पक्षी आणि वनस्पती वैभव याचा समावेश आहे. या सहलीच्या निमित्तानी सन १८६०च्या सुमारास विद्यापीठात बांधलेले ३०० फुटी भुयार जनतेसाठी खुले करण्यात आले. ऐतिहासिक शस्त्रास्त्रे, अमिथिस्ट, र्हाईनस्टोन, पुरातन नाणी आणि पुतळे यांसारख्या ऐतिहासिक वस्तू संग्रहालयात जतन करून ठेवल्या आहेत.

- जेष्ठ नागरिकांना त्यांच्या एकांतातून बाहेर काढून व्यक्त होण्यासाठी मंच उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने पुणे शहरातील जेष्ठ नागरिकांसाठी 'जेष्ठ नागरिक साहित्य संमेलन' आयोजित केले होते. असोसिएशन ऑफ सिनिअर सिटीझन ऑर्गनायझेशन, पुणे (एएससीओपी) यांच्या सहयोगाने हे संमेलन आयोजित करण्यात आले होते.
- भारतरत्न सचिन तेंडूलकर यांच्या हस्ते २१ मे २०१८ रोजी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात 'तरुण आणि स्वस्थ भारत अभियान' सुरु करण्यात आले. केवळ खेळाडू विद्यार्थीच नाही तर विद्यापीठ आणि इतर संलग्न महाविद्यालयांतील सर्वच विद्यार्थ्यांमध्ये खेळांबद्दल जागृती निर्माण व्हावी हा या अभियानामागचा उद्देश आहे. संलग्न महाविद्यालयांच्या प्राचार्य आणि फिजिकल डायरेक्टर्सनी यानिमित्ताने भारतरत्न सचिन तेंडूलकर यांच्याशी संवाद साधला. यावेळी तेंडूलकर यांनी हे अभियान आपल्या महाविद्यालयात प्राधान्याने राबवावे असा संदेश सर्वांना दिला.
- 'परीक्षेचा तणाव कमी करणे' याबद्दलचा माननीय पंतप्रधान नरेंद्र मोदिजी यांचा संदेश सा.फु.पु. वि.च्या स्वतःच्या समाज आकाशवाणी वरून तसेच इतर डिजिटल पद्धतींनी विद्यापीठात प्रसारित करण्यात आला.

२३ जून २०१९ चे महासंकल्प अभियान

सर्वाधिक रोप वाटपाचा गिनीज जागतिक विक्रम

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या, राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने विद्यापीठ आवारात २३ जून २०१९ रोजी 'स्वच्छ वारी — स्वस्थ वारी — निर्मल वारी — हरित वारी' हे अभियान राबवले. यादिवशी राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने पुणे, अहमदनगर आणि नाशिक जिल्ह्यातील रा.से.यो. स्वयंसेवकांना १६,६६१ कडुलिंबाची रोपे वाटून गिनीज जागतिक विक्रम नोंदवला आहे. माननीय मुख्यमंत्री श्री. देवेन्द्र फडणवीस, मा. चंद्रकांत पाटील, मंत्री, मा. डॉ. नितीन करमळकर, कुलगुरू, सा.फु.पु.वि., मा. डॉ. एन. एस. उमराणी, प्र-कुलगुरू, मा. प्रफुल्ल पवार, कुलसचिव, व्यवस्थापन समिती आणि अधिसभेचे सर्व माननीय सदस्य आणि विद्यापीठाचे सर्व अधिकारी आणि कर्मचारी या कार्यक्रमाला उपस्थित होते.

प्रकरण २

विद्यापीठ: नवी दिशा आणि धोरणे

उच्च शिक्षणाचा दर्जा उंचावण्यासाठी, विस्तार, समावेशकता आणि उत्कृष्टता आवश्यक आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने समाज आणि उद्योगाच्या विकासासाठी, फायद्यासाठी शिक्षण आणि संशोधन रुजावे म्हणून अनेक उपक्रम घेतले आहेत.

संशोधन:

विद्यापीठाचे लक्ष मुख्यत्वेकरून संशोधन क्षेत्रावर आहे आणि विद्यापीठाने संशोधनाच्या प्रसारासाठी आणि वाढीसाठी अनेक उपक्रम हाती घेतले आहेत.

संशोधन प्रकाशन पोर्टलचा विकास — शिक्षकांचे आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील संशोधन प्रदर्शित करण्यासाठी संशोधन प्रकाशन पोर्टल विकसित केले आहे. गेल्या वर्षी आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील संशोधन लेखांच्या प्रकाशनात प्रचंड वाढ झाली आहे. वर्ष २०११—१२ मध्ये १५६९ एवढी असलेली संशोधन प्रकाशनांची संख्या २०१८—१९ मध्ये वाढून ५६४९ वर गेली आहे. यामुळे विद्यापीठाचा २०११—१२ मध्ये ४० असलेला एच—निर्देशांक ११३ वर पोहोचला आहे.

संशोधन उपक्रम महत्वाचे असल्याने विद्यापीठाच्या उदयोन्मुख संशोधकांमध्ये वैज्ञानिक सामर्थ्य आणि शिस्त बाणविण्यासाठी प्रख्यात शिक्षणतज्ञांना 'प्रतिष्ठित प्राध्यापक' म्हणून नियुक्त करण्याची एक अद्वितीय प्रथा विद्यापीठाने अवलंबली आहे.

विविध संस्थांकडून निधी उभारण्याच्या मोठ्या प्रस्तावांसह विद्यापीठ आपल्या निधीतून संशोधनात्मक विचारांचा शोध घेण्यासाठी विद्यापीठातील, संलग्न महाविद्यालयांतील व मान्यताप्राप्त परीसंस्थांतील शिक्षकांना बीज संशोधन निधी पुरवते. संशोधनाची गुणवत्ता उच्च प्रतीची राखण्यासाठी विद्यापीठ आपल्या कार्यक्षेत्रात विविध ठिकाणी 'संशोधन प्रकल्प स्पर्धा' आयोजित करते. या स्पर्धामध्ये मोठ्या प्रमाणावर विद्यार्थी सहभाग घेतात. निवड झालेले प्रकल्पप्रबंध विविध विद्यापीठांकडून प्रतिवर्षी आयोजित होणाऱ्या 'अविष्कार' या राज्यस्तरीय संशोधन स्पर्धेत मांडले जातात.

विद्यापीठाने स.फु.पु.वि. रिसर्च पार्क फौंडेशन (आरपीएफ) ही सेक्शन ८ कंपनी स्थापन केली आहे. संशोधन आस्थापना, उद्योगांची संशोधन आणि विकास केंद्रे यांच्याशी भागीदारी करणे आणि भागधारक, विद्यापीठ आणि आरपीएफ यांच्या संयुक्त प्रयत्नातून विस्तारक्षम संशोधनास चालना देणे हा या मागचा उद्देश आहे. 'राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षण अभियान' (रुसा) चा याला पाठींबा आहे आणि कॉलिफोर्निया विद्यापीठ, आयर्विनचे मार्गदर्शन आहे. या प्रयत्नाद्वारे वापरण्यायोग्य आणि आर्थिकदृष्ट्या सक्षम असे संशोधन करण्यासाठी भक्कम पाया निर्माण होईल हा दृष्टीकोन ठेऊन हे केंद्र सुरु झाले आहे. आरपीएफनी ठरवून दिलेल्या निकषात बसणाऱ्या आणि सेंटर फॉर इनोवेशन, इनक्युबेशन अँड एंटरप्राइझने मान्यता दिलेल्या स्टार्टअपचे इनक्युबेशन या मार्फत केले जाईल.

नवीन अभ्यासक्रमांची सुरुवात

पदवी अभ्यासक्रम

बीबीए, हॉस्पिटॅलिटी अँड फॅसिलिटी मॅनेजमेंट

- पीयुएमबीए मध्ये हॉस्पिटॅलिटी अँड फॅसिलिटीमधील व्यवसाय प्रशासन आणि व्यवस्थापनाच्या खाचाखोचा लक्षात घेऊन हा विशेष ३ वर्षांचा पूर्णकालीन पदवी अभ्यासक्रम सुरु केला आहे.
- खाजगी आणि सेवा क्षेत्रातील मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध असलेल्या विविध संधीकडे जाण्यासाठी हा अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करेल.

बी.एस्सी. ब्लेंडेड

- इंटरडिसिप्लिनरी स्कूल ऑफ सायन्सने (आयडीएसएस), काळाची पावले ओळखून विविध विषयांचा मेळ आणि आंतरशाखीय भक्कम पाया असलेला विज्ञानशाखेतील अभ्यासक्रम सुरु केला आहे.
- भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, पर्यावरणशास्त्र तसेच पृथ्वीशास्त्र या विषयांमध्ये पारंगतता उपलब्ध आहे.
- मेलबॉर्न विद्यापीठाने या अभ्यासक्रमाला जागतिक स्तरावरील पदवीसमता प्रदान केली आहे.

बी.ए. लिबरल आर्ट्स

- आयडीएसएसअंतर्गत असलेल्या या बीए मध्ये नवीन शिक्षण धोरणाची कोनशीला असलेले 'उदारमतवादी शिक्षण' हे तत्व स्पष्टपणे दिसून येते.
- भारतातील फार थोड्या राज्य विद्यापीठांत असलेल्या लिबरल आर्ट्स अभ्यासक्रमांपैकी हा एक अभ्यासक्रम आहे.
- रोजगाराभिमुख कौशल्यांसोबतच मुख्य आणि दुय्यम विषयांचा भरपूर मोठा संच येथे उपलब्ध आहे.

पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम

मास्टर इन डिझाईन

- आयडीएसएसने संशोधन केंद्रस्थानी ठेऊन डिझाईन कल्पना आणि पद्धती तयार करणारा नवीन मास्टर्स अभ्यासक्रम सुरु केलं आहे.
- प्रकल्पांवर भर असलेला उद्योगाभिमुख दृष्टीकोन.
- वैयक्तिक लक्ष आणि डिझाईनसाठी मार्गदर्शन.

एम.ए. लाईफलॉग लर्निंग प्रोग्रॅम

- डिपार्टमेंट ऑफ लाईफलॉग लर्निंग प्रोग्रॅम अँड एक्स्टेंशनने एक नवा पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रम सुरु केलं आहे ज्याचा मुख्य उद्देश आजीवन शिक्षणाबद्दल जागरूक असलेल्या प्रशिक्षित व्यक्ती निर्माण करणे हा आहे.
- बाहेरच्या वास्तविक जगाला वर्गात आणणे आणि समाजाच्या प्रगतीत थेट सहभागी होण्याची विद्यार्थ्यांना संधी मिळते.

पदव्युत्तर पदविका अभ्यासक्रम

भारतीय चित्रपट अभ्यास

- राष्ट्रीय फिल्म संग्रहालयाच्या सोबतीने माध्यम आणि संज्ञापन अभ्यास विभागाने २०१८ मध्ये नवीन पदविका अभ्यासक्रम चालू केला आहे.
- अभ्यासक्रमातील लवचिकता, चित्रपट सिद्धांत, भारतीय चित्रपट इतिहास आणि संस्कृती तसेच भारतीय चित्रपटांवर संशोधनाच्या संधींसह कोणतीही पदवी घेण्याची संधी

प्रशस्तिपत्रक अभ्यासक्रम

सेंटर फॉर कॉम्प्लीमेंटरी अँड इंटीग्रेटिव्ह हेल्थ, इंटरडिसिप्लिनरी स्कूल ऑफ हेल्थ सायन्सतर्फे इंटीग्रेटिव्ह हेल्थ आणि पारंपारिक औषधशास्त्रांमध्ये समृद्ध शैक्षणिक अनुभव देण्यासाठी खालील प्रशस्तिपत्रक अभ्यासक्रम चालवते आहे.

- आयुष अँड इंटिग्रेटिव्ह हेल्थ
- अप्रोचेस टू एव्हिडन्स बेस्ड आयुर्वेदा अँड योगा
- इनोव्हेटिव्ह अप्रोचेस टू ड्रग डिस्कव्हरी अँड डेव्हेलपमेंट
- इंटिग्रेटिव्ह डाएटेटिक्स

नवोपक्रम, नवसंशोधन व साहचर्य केंद्र (सीआयआयइ) — विद्यापीठाने नवोपक्रम, नवसंशोधन व साहचर्य केंद्र (Cent for Innovation, Incubation and Linkages) ची स्थापना केली आहे जे स्टार्टअप्सचा विकास, उद्योजकशीलतेला प्रोत्साहन देणे, पेटंट व आयपीआर मार्फत संशोधनाची गुणवत्ता वाढवण्यासाठी विशेष प्रयत्न करणे आणि राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय संबंध प्रस्थापित करण्यात महत्वाची भूमिका बजावते आहे. सीआयआयइतर्फे एक स्टार्टअप धोरण तयार करण्यात आले असून त्यात स्टार्टअप मधील शिक्षकांची भूमिका, विद्यापीठ विभाग तसेच संलग्न महाविद्यालयांच्या व्यवस्थेतून उद्योजकशीलतेला प्रोत्साहन देण्याचा समावेश आहे. सीआयआयइने एक इनक्युबेशन सेंटर सुरु केले आहे ज्या अंतर्गत ११ स्टार्टअप कंपन्या काम करत आहेत. या कंपन्यांना कार्यालयीन व्यवस्था, मार्गदर्शन आणि यांच्या भरभराटीसाठी विशेष योजनांच्या स्वरूपात मदत केली जाते. दुसऱ्या फेरीसाठी १२ स्टार्टअप कंपन्यांची सेंटरतर्फे निवड करण्यात आली आहे.

इनक्युबेशनसाठी निवडलेली क्षेत्रे —

१. इलेक्ट्रिक मोबिलिटी
२. पाणी आणि कचरा व्यवस्थापन
३. शेती तंत्रज्ञान
४. आरोग्य
५. पदार्थविज्ञान
६. माहिती तंत्रज्ञान

सेंटरतर्फे मदत मिळणारी न्यूइन्वन्स फायटोविग्यान ही कंपनी आयएसइटी सिंगापूर २०००, डीसीएफ व्हेंचर च्या स्टार्टअप विभागात २०१९ मध्ये विजेती होती तर नॅनो कोरिया २०१८ मध्ये आमंत्रित होती.

सीआयआयइ तर्फे जोपासून वाढवलेल्या कल्पना पुढे सा.फु.पु.वि. रिसर्च पार्क फाउंडेशन या सेक्शन — ८ कंपनीकडे पाठवल्या जातात.

पुणे, पुणे ग्रामीण, नाशिक आणि अहमदनगर भागात असलेल्या संलग्न महाविद्यालयांमध्ये स्टार्टअप इनोव्हेशन सेल सुरु करण्यात घेतलेल्या पुढाकारातून अशा २३४ शाखा तयार झाल्या आहेत. स्वतंत्र विचार करण्याची प्रवृत्ती तयार करण्यासाठी विविध महाविद्यालयांतून १३ जागांवर कल्पनाविष्कार स्पर्धा घेण्यात आल्या आणि २००० हून अधिक कल्पना याद्वारे मांडल्या गेल्या. केंद्राच्या व्हर्चुअल इंक्युबेशन सेंटरच्या मार्गदर्शनाखाली काम करण्यासाठी वीस विद्यार्थी स्टार्टअप संघांची निवड करण्यात आली. विद्यापीठ विभाग आणि इतर संलग्न महाविद्यालयांसाठी केंद्रातर्फे एक प्रदर्शन व्यासपीठ निर्माण केले आहे ज्याद्वारे पेटंट आणि आयपीआरबद्दल प्रोत्साहन मिळेल. सीआयआयइला महाराष्ट्र स्टेट इनोव्हेशन सोसायटी (एमएसआयएनएस) तर्फे इनक्युबेशन सेंटर सुरु करणे आणि स्टार्टअप कंपन्यांना बीजभांडवल उपलब्ध करून देणे यासाठी अनुदान मिळाले आहे. सीआयआयइने अनेक भागधाराकांबरोबर सामंजस्य करार केले आहेत ज्यात पुणे स्मार्ट सिटी कॉर्पोरेशन, द इंडस इंटरप्रेनर्स, केपीआयटी यांचा समावेश आहे. सीआयआयइ याशिवाय व्हेंचर सेंटर, एसआयएनइ, डीआयएसक्यू, आयआयएम—सी इनोव्हेशन पार्क यांसारख्या अनेक इनक्युबेशन सेंटरबरोबर काम करते. सामाजिक उद्योजकता, महिला उद्योजकता यांचा पुरस्कार करण्यासाठी सेंटरतर्फे विशेष प्रयत्न करण्यात येतात. केंद्राच्या परदेशातील संपर्कामुळे फ्रेंच दूतावासाने २०२१ ची नॉलेज समेट सा. फु. पु. वि. येथे

घेण्याचा प्रस्ताव दिला आहे ज्याअंतर्गत १०० हून अधिक फ्रेंच संशोधक आणि प्रतिनिधि विद्यापीठाला भेट देतील. सेंटरतर्फे अत्यंत माफक दारात ऑनलाईन प्रशिक्षणाची सोय उपलब्ध करून देण्यात आली आहे जिच्या पहिल्याच महिन्यात ५०० व्यक्तींनी या प्रशिक्षणात सहभाग नोंदवला. बोर्ड ऑफ इनोव्हेशन अँड इनक्युबेशन, बोर्ड ऑफ रिसर्च आणि बोर्ड ऑफ नॅशनल अँड इंटरनॅशनल लिंकेज विथ इंडस्ट्री लीडर्स अँड अदर एमीनंट प्रोफेशनल्स या तीन बोर्डांमार्फत सेंटर चालवले जाते. सेंटर तर्फे नुकतीच गुंतवणूकदार समिती स्थापन करण्यात आली आहे जी गुंतवणूकदार वर्गाला सेंटरमध्ये आणून स्टार्टअप्सना आवश्यक मदत आणि गुंतवणूक मिळवून देण्यासाठी पद्धतशीर प्रयत्न करेल.

सा. फु. पु. वि. रिसर्च पार्क फाउंडेशन (आरपीएफ)

सा. फु. पु. वि. रिसर्च पार्क फाउंडेशन (सा.फु.पु.वि. — आरपीएफ) ही एक सेक्शन — ८ कंपनी आहे जिची पूर्ण मालकी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडे आहे. उद्योगकांना प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षरीत्या पायाभूत सुविधा, प्रयोगशाळा, विशेष यंत्रसामुग्री किंवा विशिष्ट क्षेत्रातील उपकरणे उपलब्ध करून देणे तसेच तांत्रिक माहिती, उद्योग मार्गदर्शन, संचालन तसेच बाजारपेठ विषयातील मदत करणे, तसेच संशोधक आणि तंत्रज्ञांना प्रयोगशाळेतील संशोधनात विविध शैक्षणिक तसेच संशोधन संस्थांमार्फत मदत करणे यासाठी रिसर्च पार्कची स्थापना करण्यात आली आहे. लघु व माध्यम उद्योगांना एकत्र आणून उद्योजकता प्रशिक्षण देणे, स्टार्टअप्सचे इनक्युबेशन, विद्यार्थी आणि शिक्षकांच्या फायद्यासाठी उद्योग आणि शैक्षणिक क्षेत्राचे परिसंवाद घडवणे, प्रमुख उद्योगांना विद्यापीठात त्यांचे संशोधन आणि विकास केंद्र सुरु करण्यास आकर्षित करणे आणि स्वावलंबी होता येईल या दृष्टीकोनातून अर्थार्जन करणे ही सा.फु.पु.वि. — आरपीएफची उद्दिष्टे आहेत.

संशोधनावर आधारित उद्योजकतेचा प्रसार, विविध स्टार्टअप्स साठी इनक्युबेशनची जागा तसेच विविध उद्योगांच्या संशोधन व विकास केंद्रांसाठी एकत्रित जागा पुरवणे हे काम जानेवारी २०१९ मध्ये सुरु झाल्यापासून सा.फु.पु.वि. — आरपीएफ करते आहे. सा.फु.पु.वि.चे संशोधन उद्योग आणि समाजापर्यंत नेण्याचा हा मार्ग आहे.

सा.फु.पु.वि. — आरपीएफतर्फे जानेवारी २०१९ ते डिसेंबर २०२० या कालावधी मध्ये इनक्युबेशन अवेदाने मागवली होती. त्यापैकी दोन (बायोप्लास्टिक आणि इलेक्ट्रिक मोबिलिटी) यांचे इनक्युबेशन सुरु झाले असून ते गुंतवणुकीच्या प्रक्रियेपर्यंत पोचले आहेत. बायोप्लास्टिक वर काम करणाऱ्या संघाला (विवेकइंडीग्रीन प्रा. लि.) त्यांच्या बाजारपेठ आणि उत्पादन संशोधनासाठी सा.फु.पु.वि. बोर्डाने ५ लाख रुपयांचे अनुदान दिले आहे. ही कंपनी भारत सरकारच्या सर्वोत्कृष्ट १० स्टार्टअप कंपन्यांच्या यादीत देखील निवडली गेली आहे. सा.फु.पु.वि. — आरपीएफतर्फे आणि सा.फु.पु.वि. यांनी ऑस्ट्रेलियन इंस्टिट्यूट ऑफ वॉटर सायन्स बरोबर सांडपाणी व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण देणे, प्रकल्प हाती घेणे आणि सल्लागार म्हणून काम करण्यासाठी डिसेंबर २०१९ मध्ये लेटर ऑफ इंटेंटवर स्वाक्षरी केली आहे. सा.फु.पु.वि., आरपीएफ सा.फु.पु.वि.च्या सुविधांचा जाणीवपूर्वक पुरस्कार करते.

अद्ययावत उपकरणांची यादी —

- न्युक्लिअर मॅग्नेटिक रेझोनन्स (लिव्हड स्टेट ५०० एमएचझेड एनएमआर), ब्रकर (अव्हांस द्यद्य एचडी)
- लिव्हड क्रोमॅटोग्राफी मास स्पेक्ट्रोमीटर (एलसीएमएस ६ एमएस), ब्रकर (इम्पॅक्ट एचडी)
- गॅस क्रोमॅटोग्राफी मास स्पेक्ट्रोमीटर (जीसीएमएस ६ एमएस) शिमाडझू (टीक्यू ८०३०)
- फ्युएल इमिशन स्कॅनिंग इलेक्ट्रॉन मायक्रोस्कोप (एफइएसइएम), एफइआय (नोव्हा नॅनो एसइएम ४५०) विथ एनर्जी डिस्पर्सिव्ह स्पेक्ट्रोमीटर (इडीएस), ब्रकर (एक्सफ्लॅश ६१३०)
- सिंगल क्रिस्टल एक्स—रे डिफ्रॅक्टोमीटर (एससीएक्सआरडी), ब्रकर (डी८व्हेचर)
- कॉन्फोकल मायक्रोस्कोप, निकॉन (एटीआर)
- सर्क्युलर डिक्रोइजम (सीडी) स्पेक्ट्रोमीटर, जास्को (जे—१५००)

सेंटर फॉर इंटेलिजंट सिस्टीम (सीआयएस) — तंत्रज्ञान विभागाने राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियाना (आरयुएसए) अंतर्गत सुरु केलेले सेंटर फॉर इंटेलिजंट सिस्टीम ४००० स्क्वे. फुटाच्या जागेत असून आत्तापर्यंत त्यांच्याकडे ८ भारतीय पेटंट तर ७ जर्नल पेपर आहेत.

डिझाईन इनोव्हेशन सेंटर — डिझाईन इनोव्हेशन सेंटरची स्थापना मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाच्या (एमएचआरडी) निधीतून “नॅशनल इनिशिएटिव्ह फॉर सेटिंग अप ऑफ डिझाईन इनोव्हेशन सेंटर्स” योजनेअंतर्गत करण्यात आली. डिझाईन इनोव्हेशन सेंटर (डीआयसी) ची स्थापना उपभोक्ता, उद्योग, शेतकरी इत्यादींबरोबर संपर्कयंत्रणा स्थापित करून त्यांच्या समस्या समजून घेऊन त्यांचे निराकरण करण्यासाठी करण्यात आली. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे अध्यापक, संपर्क केंद्र आणि भागीदार उद्योग यांच्यातील दुवा म्हणून सेंटर काम करते. डीआयसी विद्यापीठ परिसरातील व संपर्ककेंद्रांतील संशोधक, अध्यापक व विद्यार्थी यांचे संघटक म्हणून काम करते. अशाप्रकारे, विद्यापीठ अध्यापक व संपर्क केंद्रे यांच्या सक्रीय सहभागातून विविध नाविन्यपूर्ण कल्पनांची निर्मिती आणि अंमलबजावणी होत आहे जेणेकरून वापरकर्त्यांसाठी प्रोटोटाइपची संख्या वाढवली जाईल आणि त्याचप्रमाणे डीआयसीचे उपक्रम सातत्याने राबवण्यासाठी निधी उभारला जाईल.

सर्वोत्तम कार्यपद्धती आणि नाविन्यपूर्ण उपक्रम — शिक्षण आणि संशोधनात उत्कृष्टता प्राप्त करण्यासाठी राबवायची धोरणे तयार करून राबवण्याच्या अनेक नाविन्यपूर्ण आणि सर्जनशील पद्धती विद्यापीठाने वापरल्या आहेत. वर्ग आणि संशोधन प्रयोगशाळांमध्ये मिळणारे यश, जागतिक संपर्क आणि सामाजिक जोडणी, भागधारकांच्या आकांक्षा पूर्ण करणे आणि राष्ट्रीय विकासास हातभार लावणे यात लक्षणीय परिणाम देणाऱ्या काही पद्धतींची माहिती खाली देत आहोत.

एज्युकेशनल मल्टीमिडिया रिसर्च सेंटर (इएमएमआरसी)

उच्चशिक्षणाबद्दल शैक्षणिक दूरचित्रवाणी कार्यक्रम बनवण्यासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे एज्युकेशनल मल्टीमिडिया रिसर्च सेंटर १९८४ रोजी विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या सहाय्याने सुरु केले. पुढे जसा तंत्रज्ञानाचा विकास झाला तसे यात बदल करणे काळाची गरज बनले. एनएमइ—आयसीटी या प्रकल्पाअंतर्गत भारत सरकारच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने पुढाकार घेऊन ८९ विद्यार्थ्यांसाठी अभ्यासक्रमावर आधारित ई—सामुग्री कार्यक्रम सन २०१२ पासून सुरु केला. २०१७ मध्ये पुन्हा एकदा भारत सरकारच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने पुढाकार घेऊन शालेय स्तरापासून उच्च शिक्षणापर्यंत सर्व स्तरासाठी “मॅसिव्ह ओपन ऑनलाईन कोर्सेस” (एमओओसी) तयार केले. पदवी विषयांवरील अभ्यासक्रम तयार करण्याचे काम या सेंटरला देण्यात आले होते. तसेच २०१९ मध्ये, सेंटरला पदव्युत्तर विषयांचे अभ्यासक्रम तयार करण्याचे काम देखील देण्यात आले.

याच अंतर्गत मंत्रालयाने स्वयम् पोर्टलची निर्मिती केली. “स्टडी वेब्स ऑफ अॅक्टिव्ह—लर्निंग फॉर यंग अस्पारिंग माइंड्स” (स्वयम्) हे एमओओसी अभ्यासक्रम चालवण्यासाठी तयार केलेले माहिती आणि संप्रेषण तंत्रज्ञान आहे जे एनएमइ—आयसीटीच्या अंतर्गत तयार करण्यात आले आहे. अभ्यासक्रमावर आधारित कोर्सेसच्या स्वरूपात, भारत सरकारच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाचा उपक्रम असलेले एमओओसी भारतातील माध्यमिक शालेय शिक्षण ते उच्च शिक्षणाच्या औपचारिक शिक्षण पद्धतीला हातभार लावण्याचे काम करते.

जून २०१८ पर्यंत या सेंटरने चोवीस पदवी विषयांचे एमओओसी कोर्सेस तयार केले आहेत.

शिक्षकांनी तयार केलेली ई—सामुग्री पुढीलप्रमाणे: ई—पीजी पाठशाला, सीइसी (ई—पीजी पाठशालाअंतर्गत), सीइसी (पदवी अभ्यासक्रम) स्वयम् आणि इतर एमओओसी व्यासपीठ, एनपीटीइएल एनएमइआयसीटी किंवा इतर सरकारी उपक्रम किंवा संस्थेच्या लर्निंग मॅनेजमेंट सिस्टीम (एलएमएस), इत्यादी

शिक्षकाचे नांव	घटकाचे नांव	घटक तयार केला त्या व्यासपीठाचे नांव
डॉ. एस. फझल डी. फिरदौसी	भूरूपशास्त्रातील धोके (जिओमॉर्फॉलॉजिकल हॅझार्ड्स)	ई—पीजी पाठशाला, मनुष्यबळ विकास मंत्रालय, भारत सरकार

ई—सामग्री विकास आणि शिक्षण नवकल्पना केंद्रः .

विद्यापीठाने पूर्णपणे अत्याधुनिक ई—सामग्री विकास आणि शिक्षण नवकल्पना केंद्राची निर्मिती केली आहे. विद्यापीठाने अनेक ई—सामग्री पाठ तयार केले आहेत आणि प्रभावी अध्यापन—अध्ययन प्रक्रियेसाठी डिजिटल वर्ग निर्माण केल्या आहेत. विद्यापीठात पूर्णपणे अत्याधुनिक ई—सामग्री निर्मिती स्टुडीओ आहे जीएथे विविध माहिती तंत्रज्ञानाची साधने वापरून शिक्षकांना त्यांचे पाठ उच्च प्रतीच्या दृक्—श्राव्य स्वरूपात रेकॉर्ड करण्यास मदत होते. विद्यापीठ अध्यापक व्याखानाच्या तयारीसाठी आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर मोठ्या प्रमाणावर करतात. रेकॉर्ड केलेले पाठ इंटरनेटवरून वेबसाईटमार्फत संलग्न महाविद्यालयांच्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रसारित केले जातात ज्यात विद्यार्थ्यांना शंका विचारण्याची सुविधा देखील आहे. प्रभावीपणे व्याख्याने पोहोचवण्यासाठी विद्यापीठाने विविध “डिजिटल वर्ग” तयार केले आहेत.

यांत्रिकीकरण आणि ई—प्रशासन — महाराष्ट्रातील तीन मोठ्या जिल्ह्यांमध्ये विद्यापीठाची व्यापक उपस्थिती आहे. उच्च शिष्टशिक्षणिक दर्जा राखण्यासाठी आणि प्रशासनामध्ये सुधारणा करण्यासाठी आमच्या सातत्यपूर्ण प्रयत्नांचा एक भाग म्हणून विद्यापीठाने विविध माहिती आणि संप्रेषण तंत्रज्ञान आधारित प्रक्रियांचे यांत्रिकीकरण केले आहे.

प्रक्रिया यांत्रिकीकरणात पुढील गोष्टींवर लक्ष केंद्रित केले जाते —

- प्रक्रियांची वाढीव कार्यक्षमता आणि परिणामकारकता.
- सेवेची उत्तम जबाबदारी आणि प्रतीसादात्मकता.
- सुलभतेने सर्वसमावेशकता आणि निष्पक्षता निश्चित करून प्रणालीमध्ये अधिक पारदर्शकता आणणे आणि सहभाग मिळविणे.

ग्लोबल इनिशिएटिव्ह ऑफ अॅकॅडमिक नेटवर्क (जीआयएएन)

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या ग्लोबल इनिशिएटिव्ह ऑफ अॅकॅडमिक नेटवर्क (जीआयएएन) या उपक्रमात विद्यापीठाचा सक्रीय सहभाग असतो ज्याद्वारे आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील शिक्षणतज्ञ, संशोधक आणि उद्योजकांचा शोध घेऊन त्यांना देशातील उच्च शिक्षण देणाऱ्या संस्थांमधील सहभागास प्रोत्साहन दिले जाते. देशाच्या सध्याच्या शैक्षणिक साधनांमध्ये भर घालणे, गुणवत्ता सुधारणेचा वेग वाढवणे व भारताची वैज्ञानिक आणि तांत्रिक क्षमता, जागतिक पातळीवर उच्चतम बनवणे या उद्देशाने हा उपक्रम सुरु आहे.

अभ्यासक्रमविषयक पैलू — पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रम नियमितपणे अद्ययावत केले जातात. विद्यापीठाने पर्याय आधारित श्रेयगुणांकन पद्धतीचा अवलंब केला आहे. त्यामध्ये मुलभूत घटक, आंतर—विद्याशाखीय घटक, आणि व्यावसायिक किंवा कौशल्याधारित घटक असे तीन महत्वाचे भाग आहेत.

समृद्ध करणारे अभ्यासक्रम — आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांसाठी व इतर विद्यार्थ्यांसाठी विद्यापीठाने एक विशेष व्यक्तिमत्व विकास कौशल्य मार्गदर्शन कार्यक्रम सुरु केलं आहे. ज्याच्या सहाय्याने ग्रामीण भागातील तसेच शहरी भागातील विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य, व्यक्तिमत्व विकास या क्षेत्रात प्रचंड बदल दिसून येत आहेत.

महाविद्यालयांना मोठ्या प्रमाणात विशेष व्यक्तिमत्व विकास कौशल्य मार्गदर्शन शिबिरे घेण्याची मुभा देण्यात आली आहे.

फेलोशिप —

विद्यापीठ विभाग, संलग्न महाविद्यालये आणि मान्यताप्राप्त संस्थांमध्ये एम.फील. आणि पीएचडी साठी नोंदणी केलेल्या सगळ्या विद्यार्थ्यांना विद्यापीठाने फेलोशिप देण्याची सोय केली आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मानव आणि सामाजिक विज्ञान क्षेत्रातील पदव्युत्तर अभ्यास करणाऱ्या सर्वांत चांगल्या विद्यार्थ्यांत पीओएससीओ एशिया फेलोशिप दिली जाते.

शिष्यवृत्ती —

अमेरिका, कॅनडा, इंग्लंड, जर्मनी येथे मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमध्ये अभियांत्रिकी शाखेतील पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना डी. के. भावे शिष्यवृत्ती दिली जाते.

विद्यापीठाने विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या पुढील शिष्यावृत्त्यांसाठी रुपये १२ कोटींहून अधिक रकमेची तरतूद केली आहे.

- क्रांतीज्योती सावित्रीमाता अर्थसहाय्य योजना
- आर्थिक दुर्बल घटक विद्यार्थी अर्थसहाय्य योजना
- राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती योजना
- पुणे विद्यापीठ गुणवंत शिष्यवृत्ती योजना
- दी युनिवर्सिटी प्रेस्टीजीअस १०० स्कॉलरशिप्स

अत्याधुनिक माहिती तंत्रज्ञान आणि कनेक्टीव्हिटीसह सुसज्ज विद्यार्थी सुविधा केंद्र, उच्च कार्यक्षमतेसह विद्यार्थ्यांना तत्परतेने आवश्यक सेवा देते. हे प्रचंड कार्य अत्यंत अचूकपणे आणि विश्वासाहर्तेने पूर्ण करण्यासाठी विद्यापीठाचे महत्वाचे विभाग सुविकसित धोरणे व प्रक्रियेद्वारे जोडले आहेत.

ऑनलाईन अर्ज आणि पैसे भरण्याची तरतूद तसेच कागदपत्रे घरपोच देण्याची सुविधा, अशा आवश्यक सेवा विद्यार्थ्यांना पुरविल्या जातात.

कौशल्य विकास केंद्र

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील कौशल्य विकास केंद्राची स्थापना मार्च २०१४ मध्ये जागतिक रोजगार बाजारपेठेतील शिक्षण आणि वास्तवातील अंतर दूर करण्याच्या उद्देशाने झाली. या केंद्राने तीन वर्षांचा बी. व्होक. पदवी अभ्यासक्रम सुरू केलं आहे जो विद्यापीठाच्या पदवीधर आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांना विविध रोजगार कौशल्ये शिकविण्यावर लक्ष केंद्रित करतो, जेणेकरून त्यांची रोजगार क्षमता वाढेल. यात विद्यार्थ्यांना संवाद कौशल्ये, सामाजिक मुल्ये आणि व्यावसायिक आचारसंहितांचे कठोर प्रशिक्षण दिले जाते, त्यामुळे त्यांना आत्मविश्वासाने बाहेर पडणे आणि स्पर्धात्मक कामाच्या ठिकाणी त्यांची क्षमता सिद्ध करण्यास सक्षम केले जाते.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न नऊ महाविद्यालये बी.व्होक. अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने निश्चित केली आहेत. याशिवाय, १० महाविद्यालयांना आयोगाच्या 'कम्युनिटी कॉलेज' योजनेअंतर्गत अनुदान प्राप्त झाले आहे.

प्रकरण ३

उपक्रम व यशप्राप्ती

विद्यापीठ अनुदान आयोग — मनुष्यबळ विकास केंद्र

१९८७ मध्ये विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या अॅकॅडमीक स्टाफ ओरिएंटेशन स्कीम अंतर्गत सुरु झालेल्या मनुष्यबळ विकास केंद्राने नव्याने नियुक्त झालेल्या महाविद्यालय व विद्यापीठातील शिक्षक (ज्यांचा अनुभव ६ वर्षांहून कमी आहे) यांच्यासाठी उद्बोधनवर्ग तसेच जेष्ठ महाविद्यालय अथवा विद्यापीठातील जेष्ठ शिक्षकांसाठी (२ वर्षांहून अधिक शिकवण्याचा अनुभव असलेले) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने नेमून दिलेल्या विविध विषयांसाठी विषयानुरूप उजळणी वर्ग आयोजित करत आले आहे. सर्व उजळणी व उद्बोधन वर्गांना विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांच्या आर्थिक सहाय्याने आयोजित केले जातात.

२०१८-१९ व २०१९-२० मध्ये झालेले उपक्रम व कार्यक्रम

१ राष्ट्रीय संसाधन केंद्र (एसवायएवायएएम प्लॅटफॉर्मवरील एआरपीआयटी कार्यक्रम)

अनुक्रम	कार्यक्रमाचे नांव	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या
१	उच्च शिक्षण स्तरावरील नेतृत्व आणि प्रशासन	०१	१३२७
२	उच्च शिक्षण स्तरावरील नेतृत्व आणि प्रशासन २	०१	२६७१
	एकूण	०३	३९९८

विद्यापीठ अनुदान आयोग, मनुष्यबळ विकास केंद्र आणि शिक्षक विकास केंद्र यांच्यातर्फे घेण्यात आलेल्या उपक्रमांची ठळक वैशिष्ट्ये —

- १ नवीन राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०१९ च्या मसुद्यावर ३ चर्चासत्र
- २ महाराष्ट्रातील विद्यापीठांच्या अधिष्ठाता, व्यावासायापन परिषदेचे सदस्य, कुलगुरू, प्र-कुलगुरू यांची कार्यशाळा
- ३ विविध विद्याशाखांच्या बोर्ड ऑफ स्टडिज् चे अध्यक्ष आणि सभासद यांची एक कार्यशाळा

विद्यापीठ अनुदान आयोग व मनुष्यबळ विकास केंद्र, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने १ जुलै २०१८ ते ३० जून २०१९ दरम्यान घेतलेल्या कार्यक्रमांचा तपशील खालीलप्रमाणे —

विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत कार्यक्रम

१) उजळणी वर्ग

अनुक्रम	विषय	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या	लिंग		श्रेणी	
				पुरुष	स्त्री	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
१	पृथ्वी विज्ञान	१	३१	२७	०४	०८	०१
२	ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र	१	४५	२४	२१	०७	००
३	पर्यावरण अभ्यास	१	६०	३५	२५	१०	०१
४	भारतीय आणि परदेशी भाषा	१	५६	३९	१७	१४	०३

५	नैसर्गिक आणि जैविक विज्ञान	१	३०	१८	१२	०१	०३
६	शिक्षक प्रशिक्षण	१	२९	१४	१५	०९	००
७	समाज शास्त्रातील विशेष उन्हाळी शाळा	१	६१	४३	१८	०९	०१
	एकूण	७	३१२	२००	११२	५८	९

२) उद्बोधन वर्ग :

अनुक्रम	कार्यक्रमाचे नांव	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या	लिंग		श्रेणी	
				पुरुष	स्त्री	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
१	सामान्य अभिमुखता कार्यक्रम	४	१३५	८४	५१	२०	०७
	एकूण	४	१३५	८४	५१	२०	७

३) प्रचार्यांसाठी कार्यशाळा :

अनुक्रम	कार्यक्रमाचे नांव	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या	लिंग		श्रेणी	
				पुरुष	स्त्री	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
१	प्राचार्यांची कार्यशाळा	१	७६	६५	११	०६	०१
	एकूण	१	७६	६५	११	०६	०१

४) ज्येष्ठ शिक्षकांसाठी शिक्षक विकास कार्यक्रम (शि.वि.का.):

अनुक्रम	कार्यक्रमाचे नांव	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या	लिंग		श्रेणी	
				पुरुष	स्त्री	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
१	लिंगभाव संवेदनक्षमता	१	४५	२८	१७	१०	०२
२	संशोधन पद्धती	१	८०	६१	१९	१०	०७
३	इ-मजकूर विकास	१	३०	१८	१२	०५	०२
	एकूण	३	१५५	१०७	४८	२५	११

५) शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी व्यावसायिक विकास कार्यक्रम :

अनुक्रम	कार्यक्रमाचे नांव	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या	लिंग		श्रेणी	
				पुरुष	स्त्री	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
१	लिपिक कर्मचारी वर्गासाठी व्यावसायिक विकास कार्यक्रम	१	२२	१९	०३	०६	०१
	एकूण	१	२२	१९	०३	०६	०१

विद्यापीठ पुरस्कृत कार्यक्रम :

उजळणी वर्ग :

अनुक्रम	कार्यक्रमाचे नांव	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या	लिंग		श्रेणी	
				पुरुष	स्त्री	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
१	विज्ञान	१	३२	२०	१२	०३	०१
	एकूण	१	३२	२०	१२	०३	०१

स्पर्धा परीक्षा केंद्र

१. या शैक्षणिक वर्षात सुरु करण्यात आलेले कार्यक्रम अथवा अभ्यासक्रम

- केंद्रीय लोकसेवा आयोग प्राथमिक परीक्षा २०१९ साठी दोन महिन्यांचा क्रॅश कोर्स १ एप्रिल २०१९ पासून घेण्यात आला.
- डॉ. चित्तरंजन दास, असिस्टंट प्रोफेसर यांना त्यांच्या पी. एचडी. थिसीस साठी हिस्टॉरिअन डब्ल्यू. सी. अवॉर्ड (सुवर्णपदक) मिळाले.
- सीईसीला सीएसएसइह युपीइ ॥ कडून रुपये १,६०,०००/- चे किरकोळ संशोधन अनुदान प्राप्त झाले.
- शिवाय फिरदोसाई एस. एफ. डी. (२०१९) पॉलिटिकल कल्चर अँड टुरिझम डेव्हलपमेंट — अ केस स्टडी ऑफ तामिळनाडू स्टेट, एशियन रिव्ह्यू ऑफ सोशल सायन्स, खंड ८, क्रमांक २ (१११-११६) हे प्रकाशन सुद्धा आहे.
- केंद्र स्पर्धा परीक्षांसाठी मार्गदर्शन देण्यास कटिबद्ध आहे ज्या द्वारे केंद्रीय लोकसेवा आयोगासाठी २३ तर महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगासाठी २२ जण पात्र ठरले आहेत.
- २. केंद्र स्पर्धा परीक्षांसाठी मार्गदर्शन देण्यास कटिबद्ध आहे. राज्य व केंद्रीय स्तरावरील गॅझेटेड व नॉन-गॅझेटेड जागांसाठी बऱ्याच संख्येत विद्यार्थी पात्र ठरत असतात.
- ३. विद्यापीठ परिसर पर्यावरणपूरक करण्यासाठी खालील पद्धतीत पुढाकार घेतला आहे.
 - परिसर ध्वनिप्रदूषणापासून मुक्त करण्यासाठी सिल्व्हर ओकच्या झाडांची लागवड.
 - परिसर स्वच्छ ठेवण्यासाठी विद्यार्थी व शिक्षकांसह अभियान अभियान.
 - ओल्या आणि सुक्या कचऱ्याचे वर्गीकरण करण्यास विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन.

४. या वर्षात राज्य / राष्ट्रीय / आंतरराष्ट्रीय स्तरावर पात्र ठरलेले विद्यार्थी (उदाहरणार्थ जेआरएफ / एसआरएफ)

अनुक्रम	विभागाचे नांव	नेट परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	सेट परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या
१	भूगोल विभाग	०३	...
२	इतिहास विभाग	०७	०८

विवरण	पात्र / निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या
जेआरएफ	३७
एसआरएफ	२०

माहितीचा अधिकार कार्यालय

माहितीचा अधिकार कायदा २००५, अंतर्गत १ जुलै २०१८ ते ३० जून २०१९ दरम्यान ८३७ आवेदनपत्र प्राप्त झाली असून त्यातील ८३२ वर कार्यवाही केली गेली आहे, ६३ प्रलंबित आहेत, आणि १५७ फर्स्ट अपील आवेदनांपैकी १२८ वर कार्यवाही झाली आहे आणि ४० प्रलंबित आहेत. माननीय राज्य माहिती आयोगाकडून प्राप्त झालेल्या सर्व ९ सेकंड अपील आवेदनांवर कार्यवाही करून झाली आहे. ३० जून २०१९ पर्यंत कोणतेही सेकंड अपील आवेदन प्रलंबित नाही.

पात्रता विभाग

वरील विषयाच्या अनुषंगाने मी आपणास कळवू इच्छितो की २०१८-१९ शैक्षणिक वर्षात विविध विद्याशाखांच्या समता समितीची बैठक झाली आणि त्यात झालेले निर्णय संबंधित महाविद्यालयांना कळवण्यात आले आहेत.

२०१८-१९ च्या शैक्षणिक वर्षात विविध अभ्यासक्रमांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या २,५८,७९८ विद्यार्थ्यांना पात्रता क्रमांक देण्यात आले आहेत.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातून इतर विद्यापीठांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या साधारण ९,६३९ विद्यार्थ्यांना मायग्रेसन प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात आले आहे.

विद्यार्थी विकास मंडळ

अनुक्रम	कार्यक्रमाची तारीख व वेळ	कार्यक्रमाचे स्वरूप	कार्यक्रमाचे आयोजक आणि स्थान
१	२० ऑगस्ट २०१८	सद्भावना दिवस.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
२	३० ऑगस्ट २०१८	विद्यार्थी कल्याण अधिकारी वार्षिक नियोजन सभा.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
३	२९ सप्टेंबर २०१८	माजी कुलपती पी. सी. अलेक्झांडर आंतरमहाविद्यालयीन मराठी आणि इंग्रजी वक्तृत्व स्पर्धा.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
४	११ सप्टेंबर २०१८	स्वामी विवेकानंदांच्या शिकागो येथील भाषणाच्या १२५ वर्षानिमित्त व्याख्यान.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

५	२२ सप्टेंबर २०१८	कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
६	जुलै ते ऑक्टोबर	कुलगुरूनी केरळ आणि कर्नाटकातील पूरग्रस्त सामान्य नागरिकांसाठी निधी गोळा केला.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, अहमदनगर आणि नाशिक उपकेंद्र
७	११ ते १६ ऑक्टोबर २०१८	विभागीय युवा महोत्सव.	पुणे, अहमदनगर आणि नाशिक
८	२ आणि ३ नोव्हेंबर २०१८	विद्यापीठस्तरीय युवा महोत्सव.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
९	१६ नोव्हेंबर २०१८	माजी कुलपती पी. सी. अलेक्झांडर आंतरविद्यापीठ मराठी वक्तृत्व स्पर्धा.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
१०	०७ ते ११ डिसेंबर २०१८	इंद्रधनुष्य राज्यस्तरीय युवा महोत्सव. सा.फु.पु.वि च्या ४० विद्यार्थ्यांनी विविध स्पर्धांमध्ये भाग घेऊन ६ पारितोषिके मिळवली.	यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
११	२१ नोव्हेंबर २०१८	दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या मानसिक संतुलन व मानसिक विकारावर विशेष सभा.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
१२	२६ नोव्हेंबर २०१८	संविधान दिवस.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
१३	१९ ते २३ डिसेंबर २०१८	युवास्पंदन पश्चिम विभागीय युवा महोत्सव. सा.फु.पु.वि.ने ७ विविध पारितोषिक कार्यक्रमांचे आयोजन केले.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
१४	०१ ते ०५ फेब्रुवारी २०१९	राष्ट्रीय युवा महोत्सव. सा.फु.पु.वि. च्या गटाने ७ विविध कार्यक्रमांत सहभाग घेऊन ७ पारितोषिके मिळवली.	छत्तीसगड विद्यापीठ, छत्तीसगड
१५	०९ फेब्रुवारी २०१९	युवा सन्मान सोहळा २०१९ विद्यार्थी पारितोषिक वितरण सोहळा.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
१६	फेब्रुवारी २०१९	कुमारी नीलिमाताई पवार सुवर्णपदक २०१९ वितरण.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
१७	२४ फेब्रुवारी २०१९	लेखापरीक्षापूर्व मेळावा.	श्री छत्रपती स्पोर्ट्सपेठ बालेवाडी, पुणे
१८	२७ फेब्रुवारी २०१९	मराठी भाषा गौरव दिन 'ज्ञान भाषा — माझी मराठी' सांस्कृतिक कार्यक्रम.	टिळक स्मारक मंदिर, पुणे
१९	१८ए १९ ते २२ए २३ मार्च २०१९	केंद्रीय लेखापरीक्षण.	नाशिक उपकेंद्र, प्रवरा ग्रामीण शिक्षण संस्था, महिलांचे गृहविज्ञान आणि कम्प्युटर महाविद्यालय लोणी, अहमदनगर,

			सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
२०	११ ते १४ एप्रिल २०१९	महात्मा ज्योतीराव फुले आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती उत्सवानिमित्त विविध कार्यक्रम.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
२१	२५ एप्रिल २०१९	अंतर्गत आणि बाहेरील राष्ट्रीय सुरक्षा कार्यशाळा.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
२२	०६ मे २०१९	बेटी बचाव, महिला सुरक्षा सन्मान कार्यशाळा.	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रम

अनुक्रम	सहभागी स्वयंसेवक आणि महाविद्यालय	तारीख आणि शिबिराचा काळ	शिबिराचे नांव	संयुक्त आयोजक आणि शिबिराची जागा
१	१०० स्वयंसेवक	२१ जून २०१८	आंतरराष्ट्रीय योग दिवस	सा.फु.पु.वि. कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर, डॉ. एन. एस. उमराणी
२	२०० स्वयंसेवक	३ ते ३० जुलै २०१८	दिंडी, एक दिवसीय प्रशिक्षण	दत्तो वामन पोतदार संकुल सा.फु.पु.वि. येथे राष्ट्रीय सेवा योजना
३	२५० स्वयंसेवक	३ ते ३० जुलै २०१८	दिंडी, स्वच्छ भारत अभियान	दत्तो वामन पोतदार संकुल सा.फु.पु.वि. येथे राष्ट्रीय सेवा योजना
४	एक विद्यार्थी — एक झाड योजने अंतर्गत १३ कोटी झाडे	३ ते ३० जुलै २०१८	वृक्षारोपणावर एक दिवसीय कार्यशाळा	सा.फु.पु.वि., राष्ट्रीय सेवा योजना
५	५० स्वयंसेवक		हम फिट तो इंडिया फिट फ्लॅश मॉब कार्यक्रम	युवा आणि खेळ मंत्रालय, भारत सरकारच्या विभागीय संचालनालयाच्या पत्रानुसार
६		१६ ते २१ ऑगस्ट २०१८	समाजसेवा आणि रासेयो अधिकाऱ्याची भूमिका	सा.फु.पु.वि., राष्ट्रीय सेवा योजना
७	रासेयो स्वयंसेवक	३१ ऑगस्ट २०१८	राष्ट्रीय प्रजासत्ताक दिवस संचालन निवड शिबीर	सा.फु.पु.वि.
८	गटप्रमुखासह ५ मुली आणि ५ मुले	२२ सप्टेंबर ते १ ऑक्टोबर २०१८	पोंग धरण, हिमाचल प्रदेश येथे साहस शिबीर	सा.फु.पु.वि.
९	५०० स्वयंसेवक	७ ऑक्टोबर २०१८	आठवणीतील पुणे (फेरी)	सा.फु.पु.वि., राष्ट्रीय सेवा योजना आणि लोकबिरादरी प्रकल्प पुणे
१०	२५० कार्यक्रम	१२	एकदिवसीय	सा.फु.पु.वि.

	अधिकारी	ऑक्टोबर २०१८	कार्यशाळा	
११	५० महाविद्यालये		स्वच्छ भारत अभियान, रक्तदान शिबीर	सा.फु.पु.वि.
१२		३१ ऑक्टोबर २०१८	राष्ट्रीय एकता दिन	सा.फु.पु.वि.
१३			वाचन प्रेरणा दिन	सा.फु.पु.वि.
१४		२६ जानेवारी ते १० फेब्रुवारी २०१९	लोकशाही पंधरवडा	सा.फु.पु.वि.
१५	रासेयो स्वयंसेवक	१६ डिसेंबर २०१८	आजचा पाणीप्रश्न आणि दुष्काळ	सा.फु.पु.वि.
१६	८० रासेयो स्वयंसेवक		सेवा ॲप	पोलीस दल
१७	२० रासेयो स्वयंसेवक		पुणे मेट्रोपोलिटन रिजनचा पद्धतशीर विकास	पीएमआरडीए
१८		१२ ते १८ जानेवारी २०१९	प्लॅस्टिक कचरा मुक्ती, मतदार जागृती यात युवकांची भूमिका आणि युवकांचा शास्त्रीय दृष्टीकोन	राष्ट्रीय सेवा योजना
१९	४ स्वयंसेवक	१ ते ३० जानेवारी २०१९	राष्ट्रीय प्रजासत्ताक दिवस संचलन	सा.फु.पु.वि.
२०	१२ स्वयंसेवक	१७ ते २६ जानेवारी २०१९	राज्यस्तरीय प्रजासत्ताक दिवस संचलन	सा.फु.पु.वि.
२१	रासेयो स्वयंसेवक	२५ जानेवारी ते १० फेब्रुवारी २०१९	लोकशाही साप्ताह	सा.फु.पु.वि.
२२	१६ विद्यापीठे	२७ ते ३० जानेवारी २०१९	उत्कर्ष	राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज विद्यापीठ, नागपूर
२३	१०० विद्यार्थी	१२ ते १८ जानेवारी २०१९	राष्ट्रीय युवा संसद २०१९ – नवीन भारताचा आवाज	सा.फु.पु.वि.
२४	१११ स्वयंसेवक		राष्ट्रीय युवा संसद २०१९	सा.फु.पु.वि.

२५	रासेयो स्वयंसेवक आणि ६ कार्यक्रम अधिकारी	२९ जानेवारी ते २ फेब्रुवारी २०१९	राज्यस्तरीय खेळ शिबीर	सा.फु.पु.वि.
२६	२००० रासेयो अधिकारी	२३ आणि २४ फेब्रुवारी २०१९	दोन दिवसीय कार्यशाळा	सा.फु.पु.वि.
२७	रासेयो स्वयंसेवक		५ दिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळा	सा.फु.पु.वि.
२८		१८ मार्च २२ व २३ मार्च	लेखापरीक्षा कार्यशाळा	सा.फु.पु.वि.
२९		८ ते २२ मार्च २०१९	पोषणतत्वांशी संबंधित कार्यक्रम	सा.फु.पु.वि., राष्ट्रीय सेवा योजना
३०			जेष्ठनागारिक आणि दिव्यांगांना मतदान केंद्रावर पोहोचण्यासाठी स्वयंसेवकांनी मदत केली.	
३१	५५० लोकं		मतदार जागृतीसाठी कार्यशाळा	सा.फु.पु.वि.
३२	२०० स्वयंसेवक	१८ मार्च २०१९	कार्यशाळा	सा.फु.पु.वि.
३३	२०० स्वयंसेवक	२५ एप्रिल २०१९	जलमित्र	सा.फु.पु.वि.
३४	२०० कार्यक्रम अधिकारी	२७ मे २०१९	तंबाखू विरोधी राष्ट्रीय अभियान	सा.फु.पु.वि.
३५	९० स्वयंसेवक आणि ६ कार्यक्रम अधिकारी	३ ते १२ जून २०१९	राज्यस्तरीय आपत्ती व्यवस्थापन शिबीर	सा.फु.पु.वि.
३६	२०,००० स्वयंसेवक	२३ जून २०१९	स्वच्छ वारी — स्वस्थ वारी — निर्मळ वारी — हरित वारी	सा.फु.पु.वि.
३७		२२ जून ते १३ जुलै २०१९	स्वच्छ वारी — स्वस्थ वारी — निर्मळ वारी — हरित वारी	सा.फु.पु.वि.

क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ

‘२२वा महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठीय क्रीडा महोत्सव’ क्रीडा स्पर्धेचे आयोजन मुंबई विद्यापीठ, मुंबई तर्फे १४ ते १८ फेब्रुवारी २०१९ दरम्यान केले गेले ज्यात १२० पुरुष आणि महिला खेळाडूंनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे ५ वेगवेगळ्या विभागात प्रतिनिधित्व केले. यात आपल्या विद्यार्थ्यांनी खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे यश प्राप्त केले आहे.

क्रीडा क्षेत्रातील यश

१. आंतरराज्य क्रीडा

अ) क्रीडा महोत्सव २०१८

एकल स्पर्धा

अनुक्रम	स्पर्धा	सुवर्ण	रौप्य	कांस्य
१	अॅथलेटिक्स (पुरुष)	५	३	३
२	अॅथलेटिक्स (महिला)	६	७	२

सांघिक स्पर्धा

अनुक्रम	स्पर्धा	सुवर्ण	रौप्य	कांस्य
१	खो-खो (महिला)	—	१	—
२	बास्केटबॉल (महिला)	—	१	—
३	व्हॉलीबॉल (पुरुष)	—	१	—
४	व्हॉलीबॉल (महिला)	—	१	—
५	कबड्डी (पुरुष)	—	—	१
६	बास्केटबॉल (पुरुष)	—	—	१

निकाल: सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने 'क्रीडा महोत्सव २०१८' मध्ये द्वितीय स्थान पटकावले.

२. अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धेतील यश

अनुक्रम	स्पर्धा	पटकावलेले स्थान
१	स्विमिंग (महिला) मेडले ४ X १०० मी रिले	पहिले स्थान
२	कनूइंग (पुरुष) सी४. २०० मी	पहिले स्थान
३	कयाकिंग (पुरुष) के४. २०० मी	पहिले स्थान
४	आर्चरी (महिला) कंपाउंड	पहिले स्थान
५	आर्चरी (मिक्स) इंडियन	दुसरे स्थान
६	कोर्फबॉल (मिक्स)	दुसरे स्थान
७	बॅडमिंटन (महिला)	दुसरे स्थान
८	स्विमिंग (महिला) फ्रीस्टाईल ४ X १०० मी — ४ X २०० मी रिले	तिसरे स्थान
९	आर्चरी (मिक्स) रिकव्ह	तिसरे स्थान
१०	आर्चरी (मिक्स) कंपाउंड	तिसरे स्थान
११	खो-खो (पुरुष)	तिसरे स्थान
१२	क्रिकेट (महिला)	तिसरे स्थान
१३	रोविंग (पुरुष) ५०० मी डबल स्कल	तिसरे स्थान
१४	रोविंग (महिला) ५०० मी डबल स्कल	तिसरे स्थान
१५	रोविंग (पुरुष) ५०० मी पेअर	तिसरे स्थान
१६	कनूइंग (पुरुष) सी४. १००० मी	तिसरे स्थान

१७	कनूडंग (पुरुष) सी२. २०० मी — ५०० मी	तिसरे स्थान
१८	कयाकिंग (पुरुष) के२—२०० मी	तिसरे स्थान
१९	कयाकिंग (पुरुष) के४—१००० मी	तिसरे स्थान
२०	फेन्सिंग (महिला) फाईल	तिसरे स्थान
२१	कयाकिंग (महिला) के२—२०० मी	तिसरे स्थान
२२	कयाकिंग (महिला) के४—५०० मी	तिसरे स्थान
२३	कनूडंग (महिला) सी२. १००० मी	तिसरे स्थान
२४	कनूडंग (पुरुष) सी४. २०० मी	तिसरे स्थान
२५	स्क्वॅश रॅकेट (पुरुष)	चवथे स्थान
२६	नेमबाजी (पुरुष) ५० मी फ्री रायफल	चवथे स्थान
२७	नेमबाजी (महिला) २५ मी स्पोर्ट्स पिस्टल	चवथे स्थान
२८	नेमबाजी (महिला) १० मी एअर पिस्टल	चवथे स्थान

(ब) आंतरविभागीय सांघिक स्पर्धा (पश्चिम विभाग)

अनुक्रम	स्पर्धा	पटकावलेले स्थान
१	बॅडमिंटन (पुरुष)	पहिले स्थान
२	बुद्धिबळ (पुरुष)	पहिले स्थान
३	बुद्धिबळ (महिला)	पहिले स्थान
४	लॉन टेनिस (पुरुष)	पहिले स्थान
५	क्रिकेट (पुरुष)	पहिले स्थान
६	बॅडमिंटन (महिला)	दुसरे स्थान
७	हॉकी (पुरुष)	दुसरे स्थान
८	कबड्डी (महिला)	दुसरे स्थान
९	टेबल टेनिस (महिला)	दुसरे स्थान
१०	खो — खो (महिला)	दुसरे स्थान
११	टेबल टेनिस (पुरुष)	दुसरे स्थान
१२	व्हॉलीबॉल (महिला)	दुसरे स्थान
१३	हॉकी (महिला)	तिसरे स्थान
१४	बास्केटबॉल (पुरुष)	तिसरे स्थान
१५	हॅडबॉल (महिला)	तिसरे स्थान
१६	बास्केटबॉल (महिला)	तिसरे स्थान
१७	खो — खो (पुरुष)	चवथे स्थान
१८	हॅडबॉल (पुरुष)	चवथे स्थान
१९	फुटबॉल (पुरुष)	चवथे स्थान

(क) अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धामधील एकल स्पर्धा

अनुक्रम	खेळाडूचे नांव	स्पर्धा	पदक
१	बिरनाळे युगा	जलतरण	सुवर्ण - ४, कांस्य - १
२	शितोळे साक्षी	धनुर्विद्या	सुवर्ण - ३
३	पाटील आरती	अॅथलेटिक्स	सुवर्ण - २
४	राजगुरू आर्या	जलतरण	सुवर्ण - १
५	मिहीर आंब्रे	जलतरण	सुवर्ण - १, रौप्य - १
६	मार्कंड सागर	कुस्ती	सुवर्ण - १
७	बोडके बाळू	कुस्ती	सुवर्ण - १
८	देशमुख सुलतान	कनूइंग	सुवर्ण - १
९	धुरी सादवी	जलतरण	रौप्य - २, कांस्य - २
१०	काळे कृष्णा	मल्लखांब	रौप्य - १
११	हिवराळे मृणाल	धनुर्विद्या	रौप्य - १
१२	गुंड अंकिता	कुस्ती	रौप्य - १
१३	दिवेकर मनीषा	कुस्ती	रौप्य - १
१४	शेलार कुमार	कुस्ती	रौप्य - १
१५	पवार विजय	ग्रीको रोमन कुस्ती	रौप्य - १
१६	गणोरे गौरव	ग्रीको रोमन कुस्ती	रौप्य - १
१७	पाटील पारस	अॅथलेटिक्स	रौप्य - १
१८	धोपेश्वर ऋचा	जुडो	रौप्य - १
१९	अहिरे मोहनीश	बेस्ट फिजीक	रौप्य - १
२०	केनेथ अॅथनी	बेस्ट फिजीक	रौप्य - १
२१	काळे अक्षय	पॉवर लिफ्टिंग	रौप्य - १
२२	नांगरे केदार	बॉक्सिंग	रौप्य - १
२३	परीट आनंद	कयाकिंग	रौप्य - १
२४	बुचडे आकांक्षा	जलतरण	कांस्य - २
२५	गोसावी अंकिता	अॅथलेटिक्स	कांस्य - १
२६	देवरे दुर्गा	अॅथलेटिक्स	कांस्य - १
२७	जगदाळे कोमल	अॅथलेटिक्स	कांस्य - १
२८	वेदपाठक सुरभी	अॅथलेटिक्स	कांस्य - १
२९	लिलाके दिनकर	अॅथलेटिक्स	कांस्य - १
३०	तोडकर सोनाली	कुस्ती	कांस्य - १
३१	पटवर्धन केतकी	रोप मल्लखांब	कांस्य - १
३२	पाटील अभिषेक	वेट लिफ्टिंग	कांस्य - १
३३	घोष सौमित्रो	धनुर्विद्या	कांस्य - १
३४	पवार श्वेता	बॉक्सिंग	कांस्य - १
३५	गायकवाड पवन	बॉक्सिंग	कांस्य - १

३६	नफिसा सादिक	रोविंग	कांस्य — १
३७	थातु सूर्या	सायकलिंग रोड रेस	कांस्य — १
३८	सावंत मृणाल	कयाकिंग	कांस्य — १
३९	घुटे नेहा	कनूइंग	कांस्य — १

संगमनेर नगरपालिका आर्ट्स, डी. जे. मालपाणी कॉमर्स आणि बी. एन. सारडा सायन्स महाविद्यालय, संगमनेर, जिल्हा अहमदनगर येथे १८ ते २० जुलै २०१८ रोजी सिनिअर महाविद्यालयांच्या शारीरिक शिक्षण संचालकांचे संमेलन झाले. या संमेलनात १५१ पेक्षा अधिक शारीरिक शिक्षण संचालक आले होते.

३१ मे २०१९ रोजी, विद्यापीठ क्रीडा मैदानावर वार्षिक बक्षिस वितरण समारंभ झाला ज्यात ४५० हून अधिक खेळाडू आणि तांत्रिक अधिकाऱ्यांचा सत्कार करण्यात आला. आंतरराष्ट्रीय क्रिकेटपटू श्री. श्रीकांत कल्याणी, आंतरराष्ट्रीय बॅडमिंटनपटू सौ. गायत्री वर्तक — मडकेकर, श्री. संतोष झगडे, पोलीस महानिरीक्षक, मुंबई, आणि डॉ. नितीन करमळकर, कुलगुरू, डॉ. एन. एस. उमराणी, प्र-कुलगुरू सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ यांच्या हस्ते ही बक्षिसे प्रदान करण्यात आली.

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये २१० खेळाडू मुला-मुलींनी रुपये १५.९१ लाख रुपयांची क्रीडा पारितोषिके जिंकली याचा आम्हाला अभिमान आहे.

१३६ संलग्न महाविद्यालयातील खेळांच्या पायाभूत सुविधांचा विकास व्हावा म्हणून सावित्रीबाई फुले विद्यापीठाच्या गुणवत्ता विकास कार्यक्रमांतर्गत रुपये १,३१,५२,२५१/- या महाविद्यालयांना देण्यात आले.

आजीवन अध्ययन व विस्तार

सण २०१८ — १९ मध्ये विभागाने महाविद्यालय व विद्यापीठ पातळीवर १९७ कार्यक्रम घेतले. या विस्तार कार्यक्रमांतून १४,८१० सहभागी व्यक्तींना लाभ झाला. या विस्तार कार्यक्रमांमागे विद्यार्थी, शिक्षक आणि महाविद्यालयाचा समाजाच्या विकासात हातभार लागावा, पुढील आयुष्यात प्रगती करण्यासाठी विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास व्हावा, उच्च शिक्षणाचा दर्जा उंचावा, तसेच समाज आणि उच्चशिक्षण यांच्यातील दरी कमी व्हावी हे उद्देश आहेत.

कार्यक्रम

अनुक्रम	कार्यक्रम	कार्यक्रमांची संख्या	सहभागी संख्या
१	मानवाधिकार	०६	४११
२	समुपदेशन	०६	४५२
३	आर्थिक साक्षरता	०५	४०८
४	करिअर मार्गदर्शन	०९	८११
५	आंतरराष्ट्रीय साक्षरता दिवस	०१	६५
६	रोजगार व उद्योजकता	१३	८७२
७	सकस आहार व आरोग्य मार्गदर्शन	११	७६६
८	युवा शिक्षण	०३	१६०
९	महिला सबलीकरण	१७	१,५२८
१०	भारतीय संविधान	१५	१,०७८
११	आरोग्य साक्षरता	०९	५७५

१२	विवाहपूर्व समुपदेशन	०९	६५४
१३	घरगुती हिंसा आणि प्रतिबंध	०१	२०१
१४	युवा शिक्षण	१३	७८९
१५	राष्ट्रीय एकीकरण	०५	३६६
१६	भारताची लोकशाही	०३	२६६
१७	खाजगी क्षेत्रातील रोजगारासाठी कौशल्य विकास	०१	१०६
१८	कायदा साक्षरता	०६	३३२
१९	बाल हक्क संरक्षण	०२	१४२
२०	जेष्ठ नागरिक	०२	१५७
२१	स्पर्धा परीक्षा	२४	१,७३२
२२	मानसिक समुपदेशन, काय चूक काय योग्य	०१	५२
२३	कौटुंबिक वाद आणि प्रतिबंध	०२	१८१
२४	समान नागरी कायदा	०३	२५०
२५	स्वनेतृत्व	०१	१०७
२६	आदिवासी विकास	०५	३३६
२७	आंतरराष्ट्रीय सर्पदंश जागृती दिवस १९ सप्टेंबर	०१	१४०
२८	आंतरराष्ट्रीय महिला दिवस	०१	५९
२९	भाषांमधील करिअर	०१	१८७
३०	दोन पिढ्यांमधील संवाद कार्यशाळा	०१	६६
३१	आजच्या शालेय शिक्षणात गांधीजींची 'नयी तालीम'	०१	५८
३२	सत्यशोधक स्थापना दिवस	०१	९९
३३	महिला आत्मज्ञान	०१	१२१
३४	सावित्रीबाई फुले यांची जन्मतिथी	०१	११०
३५	महिलांचे आरोग्य शिबीर	०१	७७
३६	बिगरसरकारी संस्था	०३	१७२
३७	राजर्षी शाहू महाराज, महात्मा फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संमेलन कार्यशाळा	०१	१००
३८	शेतीतील जमीन आणि पाणी याबद्दल शेतकऱ्यांचे प्रशिक्षण	०१	५१
३९	पंचायती राज सदस्यांचे प्रशिक्षण	०१	१३३
४०	ग्रामपंचायत सुरक्षा यंत्रणा कार्यशाळा	०१	६०
४१	रिमोट सेन्सिंग सिस्टीम	०१	५५
४२	विद्यापीठ पातळीवरील कार्यक्रम	०७	५२५
	एकूण	९७	१४,८१०

पदवीदान समारंभात विद्यापीठ सुवर्णपदकांचे वाटप करते.
११४ वा पदवीप्रदान समारंभ दिनांक ११ जानेवारी, २०१९ रोजी झाला

अनुक्रम	सुवर्णपदकाचे नांव	उमेदवाराचे नांव व तपशील
१	“भारताचे राष्ट्रपती डॉ. शंकर दयाळ शर्मा सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) वर्ष २०१७-१८ च्या सर्वोत्तम विद्यार्थ्यांस	श्रीमती राक्षे ज्योती बाळासाहेब महाविद्यालय — अगस्ती कला, वाणिज्य आणि दादासाहेब रुपवते विज्ञान महाविद्यालय, अकोले, अहमदनगर

अनुक्रम	सुवर्णपदकाचे नांव	उमेदवाराचे नांव व तपशील
१	“श्रीमती निलीमाताई पवार सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या ‘कमवा व शिका’ या विभागात उत्कृष्ट कार्य करणारी विद्यार्थिनी	१) श्रीमती वीरकर अक्षदा अनिल महाविद्यालय — गरवारे वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे. २) श्रीमती निर्मल रुपाली वसंत महाविद्यालय — ना.जि.म.वि.प्र. समाजाचे फार्मसी महाविद्यालय, नाशिक

१. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान शाखा. (विज्ञान)		
१	“कै. डॉ. टी. एस. महाबळे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (वनस्पतीशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७	श्रीमती कोटकर दिपाली रवींद्र महाविद्यालय — प्रा. रामकृष्ण मोरे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय, पुणे
२	“पद्मभूषण डॉ. एस. बी. मुजुमदार सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (वनस्पतीशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७	श्रीमती शर्मा सरिता महाविद्यालय — वनस्पतीशास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि, पुणे
३	“माननीय पूर्व—कुलगुरू डॉ. वासुदेव गाडे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७	श्रीमती चावला मोनिका राजकुमार महाविद्यालय — के.आर.टी. कला महाविद्यालय, पुणे
४	“उषाकांत बक्षी मेरीटोरीअस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (जैवतंत्रज्ञान) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७	श्रीमती चावला मोनिका राजकुमार महाविद्यालय — के.आर.टी. कला महाविद्यालय, पुणे

५	<p>“श्रीमती डॉ. मीरा सुरेश कपाले एम. एस्सी. बायोकेमिस्ट्री सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. एस्सी. (जैवरसायनशास्त्र)</p> <p>श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती एरॉम प्राची विनीत</p> <p>महाविद्यालय — फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे</p>
६	<p>“ श्री पुरुषोत्तम नारायण भोगटे सुवर्णपदक ”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. एस्सी. (भौतिकशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती शिंदे तिलोत्तमा भरत</p>
७	<p>“विद्यावाचस्पती दिवाकर अभ्यंकर सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. एस्सी. (भौतिकशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>महाविद्यालय — टी.सी. महाविद्यालय, बारामती, पुणे</p>
८	<p>“कै. प्राचार्य रँगलर गोपाळकृष्ण लक्ष्मण चंद्रात्रेय सुवर्णपदक ”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. एस्सी. (भौतिकशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत व सत्र पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती शिंदे तिलोत्तमा भरत</p> <p>महाविद्यालय — टी.सी. महाविद्यालय, बारामती, पुणे</p>
९	<p>“कै. प्राध्यापक वामन माधव दबडघाव सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. एस्सी. (भौतिकशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती पंड्या जलजा भद्रेशकुमार</p> <p>महाविद्यालय — भौतिकशास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
१०	<p>“प्राध्यापक बी. जी. देशपांडे सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. एस्सी. (भूगर्भशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्री पर्हाड राहुल सुरेश</p> <p>महाविद्यालय — भूगर्भशास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
११	<p>“कै. प्राचार्य रँगलर गोपाळकृष्ण लक्ष्मण चंद्रात्रेय सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए./एम. एस्सी. (गणित) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्री भापकर निलेश सुभाष</p> <p>महाविद्यालय — टी.सी. महाविद्यालय, बारामती, पुणे</p>

१२	<p>“कै. श्री दामोदर गणेश रामदासी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. / एम. एस्सी. (गणित) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	
१३	<p>“कुलगुरूंचे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए./एम. एस्सी. (गणित) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
१४	<p>“कै. भाऊसाहेब थोटे स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (संज्ञापन अभ्यास) व्हिडीओ प्रॉडक्शन विषयात श्रेणीगुणांकन पद्धत व सत्र परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्री परदेशी ओंकार राजेंद्र महाविद्यालय — माध्यम आणि संज्ञापन अभ्यास विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>
१५	<p>“कै. भाऊसाहेब थोटे स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (संज्ञापन अभ्यास) श्रेणीगुणांकन पद्धत व सत्र परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती दीक्षित शमिका पुरुषोत्तम महाविद्यालय — माध्यम आणि संज्ञापन अभ्यास विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>
१६	<p>“प्राध्यापक कोळसकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (जैवमाहितीशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत व सत्र परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती पळशीकर मुक्ता गिरीश महाविद्यालय — बायोइंफॉर्मॅटिक्स विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
१७	<p>“पद्मश्री कै एनएस वेंकटेशन सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१७ — १८ शैक्षणिक वर्षासाठी गणित विषयातील विद्यावाचस्पती पदवीसाठी सदर करण्यात आलेल्या सर्वोत्कृष्ट प्रबंधासाठी</p>	<p>डॉ. शेख असिफ कालिंदर महाविद्यालय — गणित विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
१८	<p>“कै श्रीमती हिराबाई बाळासाहेब सावंत—पाटील सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (पर्यावरणशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्री डब्लू के प्रदीप महाविद्यालय — पर्यावरण विज्ञान विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>

१९	<p>“प्राध्यापक डॉ. एस. एफ. पाटील सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (भौतिक—रसायनशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्री शेख अमीन हारून महाविद्यालय — रसायनशास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
२०	<p>“कै. दत्तात्रय अनंत काळकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (भौतिक—रसायनशास्त्र) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्री सालम प्रतिक प्रवीण महाविद्यालय — उपकरण शास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
२१	<p>“डॉ.शंकरराव रणछोडदास गोवारीकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१६—१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या उपकरण शास्त्र विभागातून उपकरणशास्त्र विषयात पदव्युत्तर पदवीमध्ये “विज्ञान निष्णात” अंतिम परीक्षेत “O” श्रेणीमध्ये सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी/विद्यार्थिनी</p>	<p>श्री सयंतन पंडा महाविद्यालय — वनस्पतीशास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
२२	<p>“कै. डी. बी. चौगुले (बुर्लीकर) सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१७—१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी वनस्पतीशास्त्र विभागात व संलग्न महाविद्यालयात विद्यावाचस्पति पदवीसाठी सादर करण्यात आलेल्या उत्कृष्ट प्रबंधासाठी</p>	<p>श्री हेमंत कौतिक काळे महाविद्यालय — कर्मवीर शांताराम बापू कोंडाजी वावरे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय सिडको, नाशिक.</p>
२३	<p>“ह. भ. प. योगमहर्षी राष्ट्रीय किर्तनकार: रामचंद्र गोपाळ शेलार उर्फ शेलारमामा सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१६—१७ शैक्षणिक वर्षासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील विज्ञानेतर शाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणारा विशेष गुणवत्ता प्राप्त गुणवंत विद्यार्थी</p>	<p>श्रीमती कनवाडे कावेरी रामदास महाविद्यालय — संगमनेर नगरपालिका कला, डी. जे. मालपाणी वाणिज्य व बी. एन. सारडा विज्ञान महाविद्यालय, संगमनेर, अहमदनगर.</p>
२४	<p>“त्यागमूर्ती श्रीमती सरस्वती रामचंद्र शेलार सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१६—१७ शैक्षणिक वर्षासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील विज्ञान विद्याशाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणारी विशेष गुणवत्ता प्राप्त गुणवंत विद्यार्थिनी</p>	<p>श्रीमती कनवाडे कावेरी रामदास महाविद्यालय — संगमनेर नगरपालिका कला, डी. जे. मालपाणी वाणिज्य व बी. एन. सारडा विज्ञान महाविद्यालय, संगमनेर, अहमदनगर.</p>

२५	<p>“ह.भ.प. योगमहर्षी राष्ट्रीय किर्तनकार: रामचंद्र गोपाळ शेलार उर्फ शेलारमामा सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१७-१८ शैक्षणिक वर्षासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील विज्ञान शाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणारा विशेष गुणवत्ता प्राप्त गुणवंत विद्यार्थी</p>	<p>श्रीमती श्रद्धा शंकर बनसोडे महाविद्यालय — विद्या प्रतिष्ठानचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, बारामती, पुणे.</p>
२६	<p>“त्यागमूर्ती श्रीमती सरस्वती रामचंद्र शेलार सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१७-१८ शैक्षणिक वर्षासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ कार्यक्षेत्रातील विज्ञान शाखेतील पदव्युत्तर अभ्यासक्रमात शिक्षण घेणारी विशेष गुणवत्ता प्राप्त गुणवंत विद्यार्थिनी</p>	<p>श्रीमती सोनावणे दिपाली रामनाथ महाविद्यालय — संगमनेर नगरपालिका कला, डी. जे. मालपाणी वाणिज्य व बी. एन. सारडा विज्ञान महाविद्यालय, संगमनेर, अहमदनगर.</p>
२७	<p>“कै. प्राध्यापक ए. आर. कामत सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस्सी. (सांख्यिकी) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती दातार केतकी अनंत महाविद्यालय — सांख्यिकी विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
२८	<p>“प्राध्यापक वीणा जोशी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. / एम. एस्सी. (भूगोल) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्री गुप्ता अमितेश महाविद्यालय — भूगोल विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
२९	<p>“पद्मश्री कै. कर्मवीर काकासाहेब वाघ सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. एस्सी. (सर्व विषय) परीक्षेत सर्वप्रथम आलेल्या विद्यार्थिनीला, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती चांदणकर प्राजक्ता परमेश्वर महाविद्यालय — टी. सी. महाविद्यालय, बारामती, पुणे.</p>
३०	<p>“कै. प्राध्यापक ए. आर. कामत सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. एस्सी. (सांख्यिकी) श्रेणीगुणांकन पद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, एप्रिल — मे २०१७</p>	<p>श्रीमती शेख सादिया अब्दुलासमद महाविद्यालय — अहमदनगर महाविद्यालय, अहमदनगर.</p>

२. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान शाखा. (औषधनिर्माण शास्त्र)		
१	<p>“रूपचंद बोरा औषधनिर्माण सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. फार्म. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती प्रीयांशी पटेल महाविद्यालय — श्री. सांजीभाई रुपजीभाई मेमोरिअल ट्रस्टचे एस.एस. आर. कॉलेज ऑफ फार्मसी, सायली, सिल्वासा, दादरा व नगर हवेली केंद्रशासित प्रदेश</p>
२	<p>“श्रीमती काशीबाई नवले औषधनिर्माण सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. फार्म. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
३	<p>“डॉ. पी. डी. पाटील सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. फार्म. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	

३. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान शाखा. (अभियांत्रिकी)		
१	<p>“पद्मश्री कै. कर्मवीर काकासाहेब वाघ सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (सर्व शाखा) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती सिनारे स्वाती भाऊसाहेब महाविद्यालय — प्रवरा रुरल कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग, अहमदनगर</p> <p>श्रीमती सिनारे स्वाती भाऊसाहेब महाविद्यालय — प्रवरा रुरल कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग, अहमदनगर</p> <p>श्रीमती धवन अस्मिता ज्ञानेश्वर महाविद्यालय — व्ही. पी. कमलनयन इनस्टीट्यूट ऑफ इंजिनिअरींग अँड टेक्नोलॉजी, बारामती, पुणे</p>
२	<p>“टेकएम फेलो अँवॉर्ड टेक महिंद्रा लिमिटेड सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (सर्व शाखा) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
३	<p>“डॉ. डी. वाय. पाटील सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (इलेक्ट्रॉनिक्स) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
४	<p>“कै. श्री मंदार श्रीपाद संत सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (इलेक्ट्रॉनिक्स) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
५	<p>“कै. आयुर्वेदतीर्थ हरी विष्णू देस्वंडीकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (मेकॅनिकल) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	

६	<p>“जी. एच. रायसोनी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (मेकॅनिकल) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
७	<p>“वामन केशव सावळे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (मेकॅनिकल) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
८	<p>“पी. एस. शारंगपाणी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (सिव्हील) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती देवकर प्रतीक्षा तानाजी महाविद्यालय — मातोश्री कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग अँड रिसर्च सेंटर, नाशिक</p>
९	<p>“जी. एच. रायसोनी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (सिव्हील) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती देवकर प्रतीक्षा तानाजी महाविद्यालय — मातोश्री कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग अँड रिसर्च सेंटर, नाशिक</p>
१०	<p>“डॉ. डी. वाय. पाटील सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (सिव्हील) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
११	<p>“चिरंजीव अमित विजय बाहुले सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (कॉम्प्युटर) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती प्रियांका सिंघ महाविद्यालय — इंटरनॅशनल इनस्टीट्यूट ऑफ इनफॉर्मेशन टेक्नोलॉजी, पुणे</p>
१२	<p>“डॉ. डी. वाय. पाटील सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (कॉम्प्युटर) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती प्रियांका सिंघ महाविद्यालय — इंटरनॅशनल इनस्टीट्यूट ऑफ इनफॉर्मेशन टेक्नोलॉजी, पुणे</p>
१३	<p>“जी. एच. रायसोनी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (कॉम्प्युटर) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
१४	<p>“कै. श्री गोविंद काशिनाथ वाणी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (ई अँड टी सी.) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्री गावडे प्रकाश सिद्धू महाविद्यालय — के. जे. कॉलेज ऑफ इंजिनीअरिंग अँड मॅनेजमेंट रिसर्च, पिसोळी, पुणे</p>
१५	<p>“जी. एच. रायसोनी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (ई अँड टी सी.) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	

१६	<p>“कै. श्री. श्रीकांत रामचंद्र कुलकर्णी स्मृतीप्रित्यर्थ सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (ई अँड टी सी.) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
१७	<p>“कै. रमाकांत (दादासाहेब) मनोहर एकबोटे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (इलेक्ट्रिकल) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्री मोरे विवेक विलास महाविद्यालय — के. के. वाघ कॉलेज ऑफ इंजिनीअरिंग, नाशिक</p>
१८	<p>“जी. एच. रायसोनी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ई. (इलेक्ट्रिकल) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
१९	<p>“कुमारी नयना मुरलीधर रोडा स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. आर्च. अंतिमवर्ष परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्री घुले इंद्रजीत सुनील महाविद्यालय — एम. सी. इ. सोसायटीचे अल्लाना कॉलेज ऑफ आर्किटेक्चर, पुणे</p>

३. वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा. (वाणिज्य)		
१	<p>“डॉ. प्र. चि. शेजवलकर अमृतमहोत्सव सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. कॉम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती साळवी गायत्री रमेश महाविद्यालय — सरहद कॉलेज ऑफ आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स, कात्रज, पुणे</p>
२	<p>“कै. मधुसुदन अच्युत केळकर स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. कॉम. परीक्षेत अँडव्हांस अकॉउंटन्सी विषयात सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती असनानी वर्षा श्याम महाविद्यालय — मगनलाल उधाराम कॉलेज ऑफ कॉमर्स, पुणे</p>
३	<p>“सीए एस बी झावरे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. कॉम. परीक्षेत अँडव्हांस अकॉउंटन्सी विषयात सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	

४	<p>“प्राचार्य डॉ. सुधाकरराव उध्दवराव जाधवर सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>बी. कॉम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती पठाण तय्यबा अय्युब</p> <p>महाविद्यालय — राधाबाई काळे महिला महाविद्यालय, अहमदनगर</p>
५	<p>“इंस्टिट्यूट ऑफ सीए ऑफ इंडिया सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>बी. कॉम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
६	<p>“आयसीएसआय सिग्नेचर अवॉर्ड सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>बी. कॉम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	

५. वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा. (व्यवस्थापन)		
१	<p>“व्यंकटेश्वरा हॅचरीज लिमिटेड सुवर्णपदक ”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. बी. ए. (अंतिम) परीक्षेत सर्वप्रथम एप्रिल / मे २०१७</p>	<p>श्रीमती शिखा रुचंदानी</p> <p>महाविद्यालय — सिंगड टेक्निकल एज्युकेशन सोसायटीचे सिंगड इंस्टिट्यूट ऑफ बिझिनेस अॅडमिनिस्ट्रेशन अॅड रिसर्च, कोढवा, पुणे</p>
२	<p>“हरी मालिनी जोशी सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. बी. ए. (अंतिम) परीक्षेत सर्वप्रथम एप्रिल / मे २०१७</p>	
३	<p>“कमिन्स गोल्ड मेडल इन बिझिनेस मॅनेजमेंट”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. बी. ए. (अंतिम) परीक्षेत सर्वप्रथम एप्रिल / मे २०१७</p>	
४	<p>“डॉ. प्र. चि. शेजवलकर अमृत महोत्सव सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. बी. ए. (अंतिम) परीक्षेत सर्वप्रथम एप्रिल / मे २०१७</p>	<p>श्रीमती शिखा रुचंदानी</p> <p>महाविद्यालय — सिंगड टेक्निकल एज्युकेशन सोसायटीचे सिंगड इंस्टिट्यूट ऑफ बिझिनेस अॅडमिनिस्ट्रेशन अॅड रिसर्च, कोढवा, पुणे.</p>

५	<p>“विद्यावाचस्पती दिवाकर अभ्यंकर सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. बी. ए. परीक्षेत सर्वप्रथम एप्रिल / मे २०१७</p>	
६	<p>“कै. सुषमा चंद्रशेखर चितळे सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. बी. ए. (अंतिम), एम. बी. ए.++ / एम. बी. ए. (जैवतंत्रज्ञान) परीक्षेत मुलींमध्ये सर्वप्रथम एप्रिल ६ मे २०१७</p>	
७	<p>“प्रा. डॉ. सुभाष वामन भावे सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. बी. ए. (ट्रायमिस्टर पॅटर्न) परीक्षेत सर्वप्रथम एप्रिल / मे २०१७</p>	<p>श्री कर्नल शुमन रंजन बिस्वास</p> <p>महाविद्यालय – व्यवस्थापनशास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि. पुणे.</p>

६. मानवविज्ञान विद्याशाखा – (कला व ललितकला)		
१	<p>“एम. एन. अदवंत स्मृती सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (मराठी) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
२	<p>“कै. बळवंत सहदेव तिडके सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (मराठी) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती साळुंके ज्योती सुभाष</p> <p>महाविद्यालय – मॉडर्न कॉलेज शिवाजीनगर, पुणे.</p>
३	<p>“कै. प्रमिला दत्तात्रय आलेगांवकर सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (मराठी) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
४	<p>“कै. श्री. ह.भ.प. नामदेव श्रीपती रानवडे स्मृती सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (मराठी) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती साळुंके ज्योती सुभाष</p> <p>महाविद्यालय – मॉडर्न कॉलेज शिवाजीनगर, पुणे.</p>
५	<p>“सौ उषा शाम टिळक स्मृती सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (मराठी) मराठी विभागाच्या श्रेणी गुणांकनपद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती तितर सुरेखा लक्ष्मिकांत</p> <p>महाविद्यालय – मराठी विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>

६	<p>“कै. प्रमिला दत्तात्रय केळकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (मराठी) मराठी विभागाच्या श्रेणी गुणांकनपद्धत परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
७	<p>“कै. सौ. नर्मदा नामदेव रानवडे स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (मराठी) मराठी विभागाच्या परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
८	<p>“श्रीकृष्ण केशव क्षीरसागर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी मराठी विभागाच्या संशोधन केंद्रातून “पी.एच. डी.” च्या विद्यार्थी/विद्यार्थिनीच्या उत्कृष्ट प्रबंधनासाठी</p>	<p>डॉ. उमेश मारुती शिरसाट महाविद्यालय — मराठी विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>
९	<p>“श्री महादेव रामकृष्ण आलेगांवकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (संस्कृत) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती देव अदिती अरुण</p>
१०	<p>“कै प्राचार्य एन. जी. उर्फ नानासाहेब सुरु सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (संस्कृत) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>महाविद्यालय — संस्कृत विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
११	<p>“कै. वैद्य मोहन अभ्यंकर लक्ष्मेश्वर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (संस्कृत) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती देव अदिती अरुण</p>
१२	<p>“श्री बी. जे. पटेल डायमंड ज्युबली ट्रस्ट सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (संस्कृत) सहा प्रश्नपत्र (मुख्य विषय) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>महाविद्यालय — संस्कृत विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>

१३	<p>“वेदमहर्षी कै. विनायकभट्ट घैसासगुरुजी सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (संस्कृत) वेद विषयात परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्री सुमित सुधाकर ज्योतकर</p> <p>महाविद्यालय — संस्कृत विभाग, सा.फु. पु.वि., पुणे.</p>
१४	<p>“डॉ. एस. नागराजन स्मृती सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (इंग्लिश) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती अंकिता सिंघ</p> <p>महाविद्यालय — नवरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे.</p>
१५	<p>“दत्तात्रय महादेव आलेगांवकर सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (हिंदी) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती भोसले सोनाली</p> <p>महाविद्यालय — पी.व्ही.पी. कॉलेज प्रवरानगर, अहमदनगर</p>
१६	<p>“अॅड. मनोहरराव नानासाहेब देशमुख सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षामध्ये बी.ए. परीक्षेत सर्वप्रथम येणाऱ्या आदिवासी विद्यार्थी/विद्यार्थीनीस</p>	<p>श्रीमती जाधव योगिता गोविंद</p> <p>महाविद्यालय — वाधिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, ओतूर, पुणे</p>

७. मानवविज्ञान विद्याशाखा (मानस, नीती व समाजविज्ञान)		
१	<p>“सुधाताई ढवळे सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (अर्थशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती मिरचंदानी दीपिका रोशन</p> <p>महाविद्यालय — नवरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे</p>
२	<p>“कै. विद्यावाचस्पती दिवाकर अभ्यंकर सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (अर्थशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती मिरचंदानी दीपिका रोशन</p> <p>महाविद्यालय — नवरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे</p>
३	<p>“श्रीमती इंदिराबाई कुलकर्णी सुवर्णपदक”</p> <p>(सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक)</p> <p>एम. ए. (अर्थशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>महाविद्यालय — नवरोसजी वाडिया महाविद्यालय, पुणे</p>

४	<p>“श्रीमती नलिनी ठाकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (राज्यशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती देशमुख प्रीती दिनकर महाविद्यालय— के. जे. सोमय्या महाविद्यालय एम. ए. (समाजशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७, कोपरगांव</p>
५	<p>“श्री यशवंतराव चव्हाण स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (राज्यशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
६	<p>“श्रीमती आशा जोशी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (समाजशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्री जोबेल वेमई</p>
७	<p>“पंडित जी. एम. जोशी स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (समाजशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>महाविद्यालय— अबेदा इनामदार उच्चमहाविद्यालय, पुणे</p>
८	<p>“डॉ.सौ. अनुराधा भोईटे (समाजशास्त्र) स्मृती सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) मानस, नीती व समाजविज्ञान विद्याशाखेतून एम. ए. (मानसशास्त्र) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती वालोकर कौमुदी दीपक महाविद्यालय— फर्ग्युसन महाविद्यालय, पुणे</p>
९	<p>“इतिहासकार कै. वा.सी.बेंद्रे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) सन २०१७—१८ या शैक्षणिक वर्षासाठी इतिहास विभागातून पूर्णवेळ इतिहासातील विषयामध्ये पी.एच.डी. संशोधन करणा.या विद्यार्थी/विद्यार्थीनीच्या उत्कृष्ट प्रबंधनासाठी</p>	<p>डॉ. दास चित्तरंजन सचिदानंद महाविद्यालय — इतिहास विभाग, सा. फु.पु.वि., पुणे</p>
१०	<p>“स्वा. विनायक दामोदर सावरकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (इतिहास) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्री आवटे जमीर अकबर महाविद्यालय — कला, वाणिज्य, व विज्ञान महाविद्यालय, इंदापूर, पुणे</p>

८. मानवविज्ञान विद्याशाखा (कायदा)		
१	<p>“नानी ए. पालखीवाला सुवर्णपदक” (सुवर्णपदक) एल. एल. एम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	श्रीमती पाटील सुप्रिया मदन
२	<p>“कै.दादासाहेब अभ्यंकर वकील लक्ष्मेश्वर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एल. एल. एम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	महाविद्यालय — डे. ए. सो. लॉ कॉलेज, फर्ग्युसन महाविद्यालय कॅम्पस, डेक्कन जिमखाना, पुणे
३	<p>“पी एच कोठाडिया सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एल. एल. एम. परीक्षेत विधी विषयात सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	श्रीमती दिनकर अन्विता निर्झर महाविद्यालय — आय. एल. एस. लॉ कॉलेज, पुणे
४	<p>“विठ्ठलपंत तुळपुळे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) तृतीय वर्ष एल. एल. एम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	श्रीमती सासदेव आशाना राजेश
५	<p>“कै. राधाबाई गोविंद साळवी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) तृतीय वर्ष एल. एल. एम. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	महाविद्यालय — आय. एल. एस. लॉ कॉलेज, पुणे
६	<p>“पी एच कोठाडिया सुवर्णपदक ” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) तृतीय वर्ष एल. एल. एम. परीक्षेत कोड ऑफ सिव्हील प्रोसिजर आणि लिमिटेशन ॲक्ट विषयात सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	श्रीमती मोताफ्राम खुश्नुम नेविल महाविद्यालय — आय. एल. एस. लॉ कॉलेज, पुणे
७	<p>“नामदार गोपालकृष्ण गोखले सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) नवीन पाच वर्षांच्या विधी अभ्यासक्रमात एल. एल. एम. च्या पाचव्या वर्षांच्या परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	श्रीमती हिमांशी त्यागी महाविद्यालय — आय. एल. एस. लॉ कॉलेज, पुणे

९. आंतरविद्याशाखीय अभ्यास (शारीरिक शिक्षण)		
१	<p>“कै.प्राचार्य एस.एम.ठिगळे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एड. (जनरल) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	श्रीमती रोगांगर बुश्रा अल्लाफ महाविद्यालय — एस.जी.एम. आझम कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, पुणे

२	<p>“डॉ. व. झा. साळी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एड. (जनरल) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
३	<p>“कै. प्राचार्य एम जी. पटवर्धन सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एड. (शारीरिक शिक्षण) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती गोम्स कवीना अँटनी महाविद्यालय — चंद्रशेखर आगाशे फिजिकल एज्युकेशन कॉलेज, पुणे</p>
४	<p>“डॉ. पद्माकर महादेव आलेगांवकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एड. (शारीरिक शिक्षण) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	
५	<p>“अशोका सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी.एस्.एसी. बी. एड. (इंटिग्रेटेड) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती सिद्धिकी सादिया फातिमा अख्लाक महाविद्यालय — अशोका कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, नाशिक</p>
६	<p>“कै. वसंत सबनीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ए. (थिएटर) अंतिम परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती शिंदे ऐश्वर्या निरंजन महाविद्यालय — ललित कला केंद्र, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
७	<p>“श्रीमती पुष्पा वेणीकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) बी. ए. (संगीत) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्री ज्ञानेश रामदास भोयार महाविद्यालय — ललित कला केंद्र, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
८	<p>“कै दत्ता मारुलकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (संगीत) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती माधवी मुकुंद केळकर महाविद्यालय — ललित कला केंद्र, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
९	<p>“डॉ. सुरेंद्र व्ही. वडगांवकर सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (भरतनाट्यम) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती मधुवंती सुंदररंजन महाविद्यालय — ललित कला केंद्र, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>
१०	<p>“पं. रोहिणी भाटे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (कथक) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७</p>	<p>श्रीमती गद्रे अवनी किरण महाविद्यालय — ललित कला केंद्र, सा.फु.पु.वि., पुणे</p>

११	“कै. सुर्यकांत छोटू गोखले सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. ए. (तबला) परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७	श्री शेटे रोहन अंकुश महाविद्यालय — ललित कला केंद्र, सा.फु.पु.वि., पुणे
१२	“हरी मालिनी जोशी सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. एस. डब्ल्यू. परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७	श्रीमती भानगुडे राजश्री बिश्वनाथ महाविद्यालय — एम. एस. डब्ल्यू. विभाग, (एम. एस. डब्ल्यू. आयएमआरटी — ४३०) नाशिक
१३	“कै. श्रीमती विजया देशमुख सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. लिब. अंतिम परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७	श्री बांगर रवींद्र गबाजी महाविद्यालय — ग्रंथालयशास्त्र विभाग, सा.फु.पु.वि., पुणे
१४	“कै. एस.एन. कारखानीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. लिब. अंतिम परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७	
१५	“डॉ.ललिता विजय खरे सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. लिब. आय. एस्सी. (ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विभाग) अंतिम परीक्षेत सर्वप्रथम, मे २०१७	

**दिनांक २१ जून, २०१९ रोजी झालेल्या
११५व्या पदवीदान समारंभात सुवर्णपदक प्राप्त विद्यार्थ्यांची यादी**

विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखा		
१	“परसिस्टंट बेस्ट एम. टेक. थिसीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. टेक. (सिव्हील अँड एन्व्हायर्नमेंटल टेक्नॉलॉजी) परीक्षेत सर्वप्रथम, डिसेंबर २०१८	श्रीमती कुचाणकर वसुंधरा पुरुषोत्तम महाविद्यालय — तंत्रज्ञान विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे
२	“फोर्ब्स मार्शल बेस्ट एम. टेक. थिसीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. टेक. (मेकॅनिकल अँड मटेरीअल टेक्नॉलॉजी) परीक्षेत सर्वप्रथम, डिसेंबर २०१८	श्री चांदे राहुल रामदास महाविद्यालय — तंत्रज्ञान विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे

३	<p>“प्राज बेस्ट एम. टेक. थिसीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. टेक. (केमीकल अँड बायोटेक्नॉलॉजी) परीक्षेत सर्वप्रथम, डिसेंबर २०१८</p>	<p>श्री पाटील निलेश लक्ष्मण महाविद्यालय — तंत्रज्ञान विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>
४	<p>“केपीआयटी बेस्ट एम. टेक. थिसीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) एम. टेक. (इलेक्ट्रॉनिक्स अँड इलेक्ट्रिकल टेक्नॉलॉजी) परीक्षेत सर्वप्रथम, डिसेंबर २०१८</p>	<p>श्रीमती रेबेल्लो अँगेटा लिलीअन महाविद्यालय — तंत्रज्ञान विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>
५	<p>“प्राज बेस्ट एम. टेक. पी. एचडी. थिसीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) पी. एचडी. (केमिकल अँड बायोटेक्नॉलॉजी) परीक्षेत सर्वप्रथम, २०१८-१९</p>	<p>श्रीमती काशीद मोहन गणपत महाविद्यालय — तंत्रज्ञान विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>
६	<p>“केपीआयटी बेस्ट एम. टेक. पी. एचडी. थिसीस सुवर्णपदक” (सोन्याच्या मुलाम्यासह रौप्य पदक) पी. एचडी. (इलेक्ट्रॉनिक्स अँड इलेक्ट्रिकल टेक्नॉलॉजी) परीक्षेत सर्वप्रथम, २०१८-१९</p>	<p>श्रीमती चटर्जी मयुरिका महाविद्यालय — तंत्रज्ञान विभाग, सा.फु.पु. वि., पुणे</p>

अंतर्गत गुणवत्ता हमी कक्ष

अंतर्गत गुणवत्ता हमी कक्षाने २०१८-१९ मध्ये राबवलेल्या उपक्रमांचा घोषवारा खाली संक्षेपात दिला आहे.

- १ २०१८-१९ च्या ऑल इंडिया सर्वे ऑफ हायर एज्युकेशन साठी माहिती पाठवण्यात आली.
- २ मॅनेजमेंट इंफॉर्मेशन सिस्टीम — महाराष्ट्र सरकार आणि उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या मार्गदर्शनानुसार कक्षाने कला, वाणिज्य, विज्ञान, कायदा, शिक्षण, शारीरिक शिक्षण महाविद्यालये तसेच इतर अ-व्यावसायिक अभ्यासक्रम चालवणाऱ्या संस्थांची ऑनलाईन माहिती गोळा केली आहे.

पुरस्कार आणि मान्यता —

- १ विद्यापीठ अनुदान आयोगाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाला युनिव्हर्सिटी अंडर ग्रेडेड ऑटॉनॉमी — कॅटेगरी १ अशी मान्यता दिली आहे. अशी मान्यता असलेले महाराष्ट्रातील विद्यापीठांपैकी आपले एकमेव विद्यापीठ आहे.
- २ मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाच्या नॅशनल इन्स्टिट्यूशनल रॅकिंग फ्रेमवर्क २०१९ मध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाला विद्यापीठ विभागात १०वे स्थान तर सर्वसाधारण विभागात १४वे स्थान

प्राप्त झाले आहे.

- ३ टाईमम्स एज्युकेशन वर्ल्ड रँकिंग २०१९ मध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने ६००-८०० मध्ये स्थान मिळवले आहे.

प्रकरण ४

वित्त आणि सहाय्य

वित्त आणि लेखा विभाग

१	सुवर्णपदके आणि अध्यासने — विद्यापीठाचे जवळपास ८२५ देणगीदार असून ३१-०३-२०१९ पर्यंत रुपये ६०.४२ करोड इतका स्थायी निधी जमा आहे. विद्यापीठाद्वारे १४८ सुवर्णपदके विविध विद्याशाखांतील विद्यार्थ्यांना प्रदान केली जातात. विद्यापीठात २३ अध्यासने आहेत ज्यातील २१ अध्यासानांकडे स्थायी निधी आहे. महात्मा गांधी अध्यासन आणि डीआरडीओ-इस्रो अध्यासानांना अनुक्रमे महाराष्ट्र सरकार आणि भारत सरकारकडून निधी प्राप्त होतो.
२	मेडिकलेम पॉलिसी — विद्यापीठातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी (शासनमान्य, विद्यापीठ नधी व स्वयंनिर्वाही विभागांसह, संविधानिक पदांना तसेच करारपद्धतीने नियमित वेतनश्रेणीत नियुक्त केलेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना) सामुहिक वैद्यकीय विमा आणि सामुहिक अपघात विमा योजना लागू करण्यात आली आहे. २०१८-१९ सालची वैद्यकीय विमा योजना तरल (फ्लोट) प्रकारची आहे. १४०४ विद्यापीठ कर्मचारी आणि त्यांचे ३५०० नातेवाईक या योजनेचा लाभ घेत आहेत. या योजनेअंतर्गत कर्मचारी आणि त्यांच्या परिवारातील सदस्यांचा रुपये ३ लाखाचा विमा उतरविण्यात आला आहे. शासनमान्य पदांवर कार्यरत असलेले विद्यापीठातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी, विद्यापीठ निधीतील पदांवर आणि २० वर्षांपेक्षा अधिक काळ स्वयंनिर्वाही विभागांत कार्यरत असलेले कायमस्वरूपी कर्मचारी या योजनेसाठी पात्र ठरतात. कर्मचाऱ्यांच्या विमा हप्त्याचा १००% आर्थिक भार विद्यापीठाने उचलला असून कर्मचाऱ्यांच्या नातेवाईकांच्या विमा योजनेच्या हप्त्याची ५०% रक्कम विद्यापीठाकडून अदा केली जाते तर उर्वरित ५०% रक्कम संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या पगारातून अदा करण्यात येते.
३	गुंतवणूक — 1. दिनांक ३१-०३-२०१९ अखेर एकूण गुंतवणूक रुपये ५,१७,४१,९७,१८१ मात्र. 2. दिनांक ३१-०३-२०१९ अखेर प्राप्त रक्कम रुपये २,८४,४०,२०,६९२ मात्र.
४	देणगी — आर्थिक वर्ष २०१८-१९ दरम्यान विद्यापीठाला रुपये १.३१ कोटीच्या देणग्या प्राप्त झाल्या आहेत.
५	अनुदान संस्थांकडून मिळालेले अनुदान — विद्यापीठ नजीकच्या भविष्यात स्वयंपूर्ण होण्यासाठी प्रयत्नशील आहे. दिनांक ०१-०७-२०१८ ते ३०-०६-२०१९ दरम्यान संशोधन आणि शैक्षणिक कारणासाठी अनुदान संस्थांकडून विद्यापीठाला रुपये ५५,५७,८६,९४३ मात्र, अनुदान स्वरूपात प्राप्त झाले आहेत.

अनुदान संस्था	रक्कम (कोटी रुपयांमध्ये)
विद्यापीठ अनुदान आयोग	९,३७,४७,९८३
भारत सरकार	२६,८२,९५,७३०
सीएसआयआर	१२,२५,४७६
ओआयबी	४,४१,२१,२३९
राज्य सरकार	९,६७,१५,३८०

सल्लागार	१३,५६,१३५
रुसा	५,०३,२५,०००
एकूण	५५,५७,८६,९४३

६. जमा —

आर्थिक वर्ष २०१८—१९ मध्ये एकूण जमा रकमेचा तपशील खालील प्रमाणे —

एकूण जमा		रुपय
१	महसूल जमा	२,८४,४०,२०,६९२
२	पगार अनुदान	७४,१०,२४,८१४
३	स्वतंत्र प्रकल्प आणि योजना	५०,५४,६१,९४३

७. विकास —

आर्थिक वर्ष २०१८—१९ दरम्यान परदेशात आयोजित केलेल्या आंतरराष्ट्रीय संमेलने, चर्चासत्र अथवा परिसंवाद इत्यादिमध्ये सहभाग घेण्यासाठी गेलेल्या महाविद्यालयांतील अध्यापकांच्या प्रवास अनुदानावर विद्यापीठ निधीतून केलेला खर्च रुपये ४८,४७,३६२ मात्र इतका आहे. एकूण ५७ अध्यापकांना या योजनेचा लाभ मिळाला आहे.

अनुक्रम	नांव	ठिकाण	रक्कम (रुपये)
१	डॉ. ठाकरे आशुतोष विश्वंभर	लंडन	१,०८,२७६
२	डॉ. शर्मा पारुल वीरांची	मनिला, फिलिपिन्स	७९,८६३
३	डॉ. कुचेकर शशिकांत रघुनाथ	बाली, इंडोनेशिया	४१,३७४
४	डॉ. शिंदे गणेश संजय	चुक्खा, भूतान	३१,२८९
५	डॉ. लबडे रेखा पुंजाजी	क्वालालंपूर, मलेशिया	७४,१३१
६	डॉ. नाथ बिमालेंदू बिकाश	ट्रेंटो, इटली	७७,७५१
७	डॉ. पी के रजनी	सिंगापूर	६०,६३७
८	डॉ. यादव रुपेश जयसिंग	टांपा, फ्लोरिडा, युएसए	१,३०,४४४
९	डॉ. माने दीपक भिकाजीराव	आर. एम. विद्यापीठ चेन्नई	१५,३२८
१०	डॉ. आवटे स्वप्नील प्रकाश	सिडनी, ऑस्ट्रेलिया	१,४३,०३५
११	डॉ. सूर्यवंशी नागेश तातोबा	आयआयटी हैदराबाद	९,७९८
१२	डॉ. मुळे योगिनी रामकृष्ण	सिंगापूर	६७,१७३
१३	डॉ. पाटील सारंग मारुती	पालेर्मो, इटली	१,१५,७८४
१४	डॉ. भारती रीना	लिस्बन, पोर्तुगल	८४,९४७
१५	डॉ. भुजबळ संतोष सुभाष	रोम, इटली	६९,३८३
१६	डॉ. काटे गुणवंत काशिनाथ	श्रीलंका	४७,८९७

१७	डॉ. नायक चित्तरंजन बिरबर	श्रीलंका	२३,९४०
१८	डॉ. सूर्यवंशी राजेंद्र सायप्पा	मॉस्को, रशिया	१,०२,२७०
१९	डॉ. दंडवते संगीता चांगदेव	मॉरिशस	२९,७३९
२०	डॉ. जोशी अनघा विश्वास	कॅनडा	१,४२,१५१
२१	डॉ. नेहे प्रशांत बाळासाहेब	सिडनी, ऑस्ट्रेलिया	१,४७,५६०
२२	डॉ. पाचारणे शिवाजी रामचंद्र	मॉस्को, रशिया	५२,५१४
२३	डॉ. पाटील संजय गोपीचंद्र	मॉस्को, रशिया	५२,५१४
२४	डॉ. सिंघ सुदर्शन कुमार	हत याई, थायलंड	६६,६९२
२५	डॉ. तुजारे कोमल विनायक	स्पेन	५८,१९०
२६	डॉ. सेशन राधिका सेखर	बॉस्टन, युएसए	६८,२९३
२७	डॉ. डांभरे संजय शामराव	न्युरेबर्ग, जर्मनी	५९,७७६
२८	डॉ. गाडगीळ मुग्धा रामचंद्र	कॅनडा	१,४२,२२५
२९	डॉ. बनसोड गौरव विजय	लंडन, युके	१,१०,७०९
३०	डॉ. वाळूज अरुणकुमार कोंडीभाऊ	हॉंगकाँग	४५,०३१
३१	डॉ. गोसावी प्रवीण सुभाष	कॅलिफोर्निया, युएसए	२,५६,२७३
३२	डॉ. सोनावणे रामदास बाबुराव	रिओ डी जेनेरो, ब्राझील	९२,९९१
३३	डॉ. आहरे हरीभाई रामराव	दुबई, युएइ	३५,९६९
३४	डॉ. अंभोरे नितीन हिरामण	लिस्बन, पोर्तुगल	६३,२०५
३५	डॉ. पवार अविनाश विलास	युक्रेन	६२,४७१
३६	डॉ. सर्जे सुहास हणमंतराव	लिस्बन, पोर्तुगल	६३,२०५
३७	डॉ. गायकवाड विश्वास भास्करराव	नानजिंग, चायना	७७,५६५
३८	डॉ. शिंदे सारिका दिगंबर	नानजिंग, चायना	१,१३,९१८
३९	डॉ. वैगणकर प्रणाली प्रकाश	व्हॅनकुवर, कॅनडा	१,३४,९१५
४०	डॉ. चोपडे वर्षारानी दादासाहेब	बुडापेस्ट, हंगेरी	१,२०,५३९
४१	डॉ. मोरे स्मिता धनंजय	लंडन, युके	१,७१,६९५
४२	डॉ. नागरे प्रशांत नारायण	हिल्टन कुर्चींग, मलेशिया	४५,२९६
४३	डॉ. सक्सेना विमल दीप	लंडन, युके	८९,६३९
४४	डॉ. तुबे दिलीप रावसाहेब	दुबई, युएइ	३६,००९
४५	डॉ. भोर जयसिंग रामचंद्र	झमान युनिवर्सिटी, कंबोडिया	३६,८६४
४६	डॉ. कारले संभाजी चंद्रभान	क्वालालंपूर, मलेशिया	३१,७६४
४७	प्रा. गिरमकर सुदर्शन अर्जुन	रोम, इटली	१,८१,३२३

४८	प्रा. कदम सागर दिनकर	रोम, इटली	१,८१,४२५
४९	प्रा. मारेकर अभिजित नारायण	बँकॉक, थायलंड	८९,६०३
५०	प्रा. मुठेकर विजय व्ही.	रोम, इटली	१,२१,६२८
५१	प्रा. शिळमकर वैभव चंद्रकांत	पॅरिस, फ्रांस	१,१७,७०४
५२	प्रा. शाह दर्शन विनोद	व्हेनिस, इटली	१,२०,२४३
५३	डॉ. दळवी मनोजकुमार विठ्ठलराव	माद्रिद, स्पेन	७१,४०६
५४	डॉ. घाटे प्रवीण मारोतराव	फुकेत, थायलंड	३८,७४९
५५	डॉ. परदेशी सुधाकर धोंडू	हम्मामेट, ट्युनिसीया	१,०२,४१३
५६	डॉ. पवार विनोद शिवाजीराव	बँकॉक, थायलंड	७०,७९१
५७	डॉ. वागज संतोष चंद्रकांत	फुकेत, थायलंड	५८,०६१
		एकूण	४८,४७,३६२

दिनांक ०१-०७-२०१८ ते ३०-०६-२०१९ दरम्यान मिळालेल्या देणग्यांची यादी

अनुक्रम	देणगीदाराचे नांव	रक्कम	कारण
१	विभागप्रमुख, तत्वज्ञान विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	६०,०००	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या तत्वज्ञान विभागाचे जर्नल परामर्शासाठी देणगी
२	सचिव, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई	७०,०००	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या तत्वज्ञान विभागाचे जर्नल परामर्शासाठी देणगी
३	विभागप्रमुख, तत्वज्ञान विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	६०,०००	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या तत्वज्ञान विभागाचे जर्नल इंडियन फिलॉसॉफिकल क्वॉर्टरलि साठी देणगी
४	प्रा. विनायक व्ही. जोशी	२,००,०००	कै. विष्णुपंत जोशी शिष्यवृत्ती
५	सौ. शोभा पंढरीनाथ पठारे, कला शाखा, वित्त विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	२,१०,०००	कै. हरीभक्तपरायण नामदेव श्रीपती रानवडे व कै. सौ. नर्मदा नामदेव रानवडे स्मृती सुवर्णपदक
६	डॉ. विणा यु. जोशी, विभागप्रमुख, भूगोल विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	१,०५,०००	प्रा. विणा यु. जोशी सुवर्णपदक
७	श्री. अमोल सदाशिव कुलकर्णी	६,६६,६६७	कै. सदाशिव बी. कुलकर्णी फेलोशिप
८	सौ. शशी केळकर	६,६६,६६७	कै. शांता एस. कुलकर्णी फेलोशिप

९	सौ. शीला रेगे	६,६६,६६६	कै. सदाशिव बी. कुलकर्णी फेलोशिप व कै. शांत एस. कुलकर्णी फेलोशिप
१०	कॉम्पट्रोलर टू द हाउसहोल्ड ऑफ गव्हर्नर ऑफ महाराष्ट्र, मुंबई	५,०००	चान्सलर सुवर्णपदक
११	आयडीबीआय ट्रस्टशिप सर्व्हिसेस लि. सातारा	६,३२०	हरीमालिनी जोशी सुवर्णपदक

प्रकरण ५

केंद्रीय सुविधा

केंद्रीय उपकरण सुविधा केंद्र

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ येथील केंद्रीय उपकरण सुविधा केंद्र विद्यापीठ परिसरातील तसेच संलग्न महाविद्यालयांतील अध्यापक आणि संशोधकांना त्यांच्या मुलभूत विज्ञानातील उच्च प्राथमिकतेच्या संशोधनासाठी एक महत्वाचे केंद्र म्हणून तयार करण्यात आले आहे. जागतिक स्तरावर प्रगत संशोधन शास्त्रांच्या सीमारेषा ओलांडून रासायनिक, जैव, भौतिक व भूशास्त्रीय ही क्षेत्रे एकत्रितपणे अभ्यासण्यासाठी आंतरविद्याशाखीय संशोधन उदयास आले आहे. ह्या संशोधनांतून उच्च प्रतीचे आणि उपयुक्त काम निर्माण व्हावे यासाठी अद्यायावत उपकरणांच्या वापराची गरज असते. अशा प्रकारचे केंद्रीय उपकरण सुविधा केंद्र महाराष्ट्र राज्यातील एक नाविन्यपूर्ण व अद्वितीय केंद्र आहे. या केंद्राची सुविधा, भारतातील सर्व विद्यापीठे, शैक्षणिक संस्था, राष्ट्रीय संशोधन संस्था, संरक्षण संस्थाने तसेच उद्योगधंद्यांसाठी उपलब्ध आहे.

केंद्रीय उपकरण सुविधा केंद्र

अनुक्रम	योजनेचे नांव	योजनेचा तपशील	योजनेची निष्पत्ती	योजनेचा परिणाम
१.	केंद्रीय उपकरण सुविधा केंद्र	सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ येथील केंद्रीय उपकरण सुविधा केंद्र विद्यापीठ परिसरातील तसेच संलग्न महाविद्यालयांतील अध्यापक आणि संशोधकांना त्यांच्या मुलभूत विज्ञानातील उच्च प्राथमिकतेच्या संशोधनासाठी आवश्यक सुविधा पुरवण्यासाठी दिनांक १३ ऑगस्ट २०१४ रोजी स्थापन करण्यात आले. या केंद्राची सुविधा, भारतातील सर्व विद्यापीठे, शैक्षणिक संस्था, राष्ट्रीय संशोधन संस्था, संरक्षण संस्थाने तसेच उद्योगधंद्यांसाठी उपलब्ध आहे.	आत्तापर्यंत ७९५ वापरकर्त्यांनी या केंद्राच्या सुविधांचा लाभ घेतला असून त्यातील २३७ हे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ परिसरातील आहेत, १०७ संलग्न महाविद्यालयांतील आहेत, १७ सरकारी संस्थांतील तर ४१ वापरकर्ते औद्योगिक क्षेत्रातील आहेत. ६,४७१ नमुन्यांची चाचणी या केंद्रात करण्यात आली आहे. तसेच विद्यार्थी आणि महाविद्यालयांना इथे उपलब्ध उपकरणांची माहिती कार्यशाळा आणि प्रात्यक्षिकांमार्फत देण्यात आली आहे.	अद्यावत उपकरण केंद्राची स्थापना आणि उपलब्धता यामुळे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आणि आजूबाजूच्या परिसरात संशोधन कल्पनांमध्ये वाढ झाली आहे. इतर कोणत्या प्रयोगशाळेत नमुने तपासणीसाठी पाठवण्याऐवजी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात पाठवल्याने संशोधकांच्या वेळेची बचत झाली आहे. शिवाय संशोधक विद्यार्थ्यांना केंद्राने पुरवलेल्या माहितीमुळे त्यांच्या ज्ञानात भर पडल्याने मदत झाली आहे.

विद्यार्थी आरोग्यसेवा योजना

१) महाविद्यालयीन स्तरावर विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी —

विद्यार्थी आरोग्यसेवा योजनेअंतर्गत, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कक्षेतील सर्व वरिष्ठ महाविद्यालयांतील सर्व पहिल्या वर्षाच्या तसेच वसतिगृहातील विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी सक्तीची आहे.

२) विद्यार्थी आरोग्य सेवा योजना कार्यालयातील तज्ञ वैद्यकीय सल्ला सेवा —

ज्या ज्या विद्यार्थ्यांना तज्ञ वैद्यकीय सल्ल्याची गरज असते त्यांना विद्यापीठ आवारातील तज्ञ वैद्यकीय केंद्रात उपचारासाठी पाठवण्यात येते. विद्यार्थी, कर्मचारी व परदेशी विद्यार्थ्यांनी या सेवेचा लाभ घेतला आहे.

अ) इएमएस —

विद्यापीठ आरोग्य केंद्र रुबी हॉल क्लिनिक बाह्य रुग्ण विभाग.

ध्येय आणि उद्दिष्टे

लक्षणांच्या गंभीरतेचा विचार करून प्रथमोपचार देऊन, प्रकृती स्थिर करून, रुग्णाच्या किंवा त्याच्या नातेवाईकांच्या मान्यतेने रुग्णाला पुढील उपचारासाठी रुग्णालयात हलवणे किंवा घरी सोडणे.

- सा.फु.पु.वि. येथे इएमएस केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे.
- आवश्यक यंत्रसामुग्री व उपकरणांनी केंद्र सज्ज आहे. मल्टीपॅरा—मॉनिटर, पल्स ऑक्सिमीटर आणि ट्रान्सपोर्ट व्हेटीलेटर ही उपकरणे उपलब्ध आहेत.
- अद्यावत आणि स्वच्छ सुविधा
- आपत्कालीन वैद्यकीय सेवा दिवसरात्र दररोज उपलब्ध आहेत.
- रुग्णांची वाहतूक करण्यासाठी सुसज्ज रुग्णवाहिका कायम इएमएस केंद्राच्या परिसरात उपलब्ध असते
- पुण्यातल्या सर्वात जुन्या आणि महत्वाच्या रुग्णालयांपैकी एक असणाऱ्या रुबी हॉल क्लिनिकतर्फे या केंद्राचे दैनंदिन कामकाज सांभाळले जाते.

ब) दंतचिकित्सा सेवा

ध्येय आणि उद्दिष्टे

सा.फु.पु.वि.च्या आरोग्य केंद्रावर सल्ला देणे, दात काढणे, दातांची स्वच्छता, रूट कॅनॉल, दातांवर कॅप किंवा क्राऊन बसवणे, इत्यादी दंतचिकित्सा पुरवणे.

- सा.फु.पु.वि.च्या कामकाजाच्या सर्व दिवशी, दिवसातील ८ तास दंतचिकित्सा सेवा पुरवल्या जातात.
- अत्यंत माफक दारात या सेवा उपलब्ध आहेत.
- दंतचिकित्सा सेवेचे दैनंदिन कामकाज, डेंटल कॉलेज, डीपीयु, पुणे तर्फे सांभाळले जाते.

३) विद्यापीठ वसतिगृहातील विद्यार्थी आणि आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी —

विद्यापीठ वसतिगृहात राहणाऱ्या ६२४ पदव्युत्तर विद्यार्थी तसेच, २८१ आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी विद्यार्थी आरोग्य सेवेअंतर्गत करण्यात आली आहे.

४) विशेष सुविधा

अ) योग शिक्षण केंद्र —

मार्च २००२ पासून श्रीराम माधव योग समिती कैवल्यधाम, लोणावळा, यांच्या सहयोगाने योग शिक्षण केंद्र सुरु करण्यात आहे आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने या केंद्रासाठी अनुदान दिले आहे.

महिला आणि पुरुषांसाठी वेगळे वर्ग घेण्यात येतात. कामकाजाच्या दिवसात चार वर्ग (सकाळी दोन आणि सायंकाळी दोन) घेतले जातात. २ महिला योग प्रशिक्षक विद्यार्थी आणि कर्मचाऱ्यांना योगासने शिकवण्याचे कार्य करत आहेत.

ब) योग प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम —

तीन महिने कालावधीचा अर्धकालीन प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम ऑगस्ट २००३ पासून श्रीराम माधव योग समिती कैवाल्याधाम, लोणावळा यांच्या सहकार्याने सुरु करण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमाचा एक वर्ग दिनांक १ ऑगस्ट २०१८ ते ३० नोव्हेंबर २०१८ दरम्यान घेण्यात आला ज्यात ४९ विद्यार्थी सहभागी होते.

क) हॅपेटायटिस बी लसीकरण उपक्रम —

हॅपेटायटिस बी लसीकरण उपक्रम सन २००४—०५ पासून सुरु करण्यात आला आहे. या अंतर्गत १०० रुपयांच्या किरकोळ मूल्यात ३ डोस दिले जातात.

ड) जागतिक मानसिक आरोग्य साप्ताह —

जागतिक मानसिक आरोग्य सप्ताहाच्या निमित्ताने ऑक्टोबर २०१८ मध्ये प्रादेशिक मनोरुग्णालय, येरवडा, पुणे यांच्या सहाय्याने प्रदर्शन आणि व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले होते. साधारण २,२०० लोकांनी प्रदर्शनाला भेट दिली तर ९३५ जणांना समुपदेशन सल्ला देण्यात आला.

इ) विद्यापीठ कर्मचारी आणि विद्यार्थ्यांसाठी समुपदेशन केंद्र —

विद्यापीठातील कर्मचारी, विद्यापीठातील तसेच संलग्न महाविद्यालयांतील विद्यार्थी यांसाठी जुलै २०१२ मध्ये हे केंद्र सुरु करण्यात आले. या केंद्रात डॉ. गीता भट, मा. मानसशास्त्रज्ञ, श्री. अलोक देवधर आणि श्रीमती निरुपमा दास्ताने, समुपदेशक सोमवार ते शुक्रवार दुपारी ३ ते ४—३० पर्यंत केंद्रावर उपलब्ध असतात. या अहवालाच्या कालावधीत साधारण १२९६ व्यक्तींनी केंद्रातील सुविधांचा लाभ घेतला.

विद्यार्थी सुविधा केंद्र —

पुणे विद्यापीठाच्या पुणे येथील मुख्य परिसरात तसेच दोन जिल्ह्यातील विद्यापीठ उपकेंद्रात “विद्यार्थी सुविधा केंद्र” सुरु करण्यात आले आहे ज्याद्वारे विद्यार्थ्यांना त्यांच्या कागदपत्राची पूर्तता एक—खिडकी पद्धतीने प्रमाणित माहिती आणि कागदपत्रे जमा करून करता येते. माहितीची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी संग्रहित इलेक्ट्रॉनिक माहिती अत्यंत उपयुक्त ठरते.

- तंत्रज्ञानाचा वापर आणि सुरळीत पद्धतीच्या वापरामुळे विद्यार्थी सुविधा केंद्राद्वारे विद्यापीठाशी होणारा व्यवहार अत्यंत सुलभ होतो.
- केंद्राद्वारे विद्यार्थी विद्यापीठाकडे शुल्क जमा करून विविध कागदपत्रे प्राप्त करू शकतात.
- विद्यापीठाने अहमदनगर आणि नाशिक उपकेंद्रांवर अशी दोन केंद्रे सुरु केली आहेत.

ही एक खिडकी सुविधा सुरु करण्यामागचे कारण, विविध कारणांसाठी लागणारी कागदपत्रे आणि परवानग्या विद्यापीठाकडून मिळवण्याची कार्यक्षमता वाढवून सर्व भागीदारांच्या विद्यापीठाशी होणाऱ्या व्यवहाराचा वेळ आणि पैशाची बचत करणे हे होते.

अद्ययावत अशा माहिती तंत्रज्ञान सुविधा आणि कनेक्टीव्हिटीसह सुसज्ज असलेल्या विद्यार्थी सुविधा केंद्राद्वारे विद्यार्थ्यांना आवश्यक सुविधा कालबद्ध पद्धतीत अत्यंत कार्यक्षमपणे पुरवल्या जातात. हे प्रचंड काम अचूकपणे आणि जबाबदारीने पार पाडण्यासाठी विद्यापीठातील महत्वाचे विभाग परिपूर्ण धोरणे आणि कार्यपद्धतीने जोडले गेले आहेत.

ऑनलाईन आवेदनपत्र भरून पैसे जमा करणे तसेच घरपोच कागदपत्रे मिळण्याच्या सुविधेद्वारे विद्यार्थ्यांना आवश्यक सुविधांची खात्री दिलेली आहे.

जयकर ज्ञानस्रोत केंद्र

जयकर ग्रंथालयाचे नुकतेच जयकर ज्ञानस्रोत केंद्र असे नामकरण (महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ नुसार) करण्यात आले आहे. हे केंद्र सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे केंद्रीय ग्रंथालय आहे. ग्रंथालय ६९ वर्षे जुने असून १,५०,००० चौ. फुट क्षेत्राच्या स्वतःच्या इमारतीमध्ये कार्यरत आहे. या अहवालामध्ये उल्लेख असलेल्या उपक्रमांमधून सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे शैक्षणिक उद्देश साध्य करण्यासाठी ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांची बांधिलकी दिसून येते. २०१८-१९ वार्षिक अहवालातून ग्रंथालयाच्या समर्पित कर्मचाऱ्यांनी वर्षभर केलेल्या कामाची झलक दिसून येते.

ज्ञानस्रोत समिती —

८ सदस्यीय ज्ञानस्रोत समिती ही ग्रंथालयाचे नियामक मंडळ आहे. ही समिती ग्रंथालयाच्या सुरळीत कामकाजाकारिता धोरणे आणि प्रक्रिया निश्चित करते. अहवाल वर्षात समितीची एक सभा झाली. ज्ञानस्रोत समितीचे अध्यक्ष आणि सभासदांनी ग्रंथालयाच्या वापरकर्त्यांना अधिक चांगल्या प्रकारे सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी अनेक सूचना आणि सल्ले दिले.

अंदाजपत्रकीय तरतूद —

एप्रिल २०१८ ते मार्च २०१९ साठी जयकर ज्ञानस्रोत केंद्राचे एकूण अंदाजपत्रक रुपये ९,५८,५०,००० मात्र इतके होते. ज्यातील रुपये सहा कोटींची तरतूद विविध नियतकालिके आणि ऑनलाईन डेटाबेस तसेच रुपये एक कोटी नव्वद लाखाची तरतूद पुस्तके आणि ई-पुस्तके घेण्यासाठी करण्यात आली होती. ज्ञानस्रोत केंद्राला दिलेला निधी पूर्णपणे उपयोगात आणला गेला आहे. ग्रंथसंग्रह, उपकरणे आणि ग्रंथालय इमारत यांच्या विम्याचे नुतनीकरण करण्यात आले.

वाचन साहित्याची खरेदी —

ज्ञानस्रोत समितीने मान्यता दिलेल्या सर्व शिक्षण विभागांना ग्रंथालयाने पुरेसा निधी उपलब्ध करून दिला आहे. विभागप्रमुख तसेच शिक्षकांच्या शिफारसीनुसार अनेक चांगली छापील आणि इलेक्ट्रॉनिक पुस्तके अहवाल वर्षात खरेदी करण्यात आली.

तपशील	दिनांक ३०-०६-२०१८ रोजीचा संग्रह	०१-०७-२०१८ ते ३०-०६-२०१९ या कालावधीतील वाढ	दिनांक ३०-०६-२०१९ रोजीचा एकूण संग्रह
पुस्तके व नियतकालिकांचे बांधणी संग्रह	४,७५,६१३	३,३९०	४,७९,००३
ई-पुस्तके	६,४७७	...	६,४७७
हस्तलिखिते	४,४३९	...	४,४३९
नकाशे	५,३३७	...	५,३३७
शोधप्रबंध	१४,१६९	...	१४,१६९
दृक-श्राव्य उपलब्धी	१,३२३	...	१,३२३
पत्रके	५,१५१	...	५,१५१

नमुना प्रती	११,३६३	...	११,३६३
मायक्रोफिल्म	५९२	...	५९२
क्लिपिंग	११०	...	११०
चित्रपट	४४	...	४४
अल्बम्स	१०१	...	१०१
सीडीज्	४१५	...	४१५
एकूण	५,२५,१३४	३,३९०	५,२८,५२४

२०१८-१९ दरम्यान ३,३९० छापील पुस्तके विकत घेण्यात आली.

नियतकालिके—

विद्यापीठ विभागप्रमुखांकडून छापील व इलेक्ट्रॉनिक नियतकालिकांकरिता अग्रक्रम आणि शिफारसी याही वर्षी मिळाल्या. ज्ञानस्रोत केंद्राकडे सदस्यता असलेल्या नियतकालिकांचा तपशील पुढीलप्रमाणे —

आंतरराष्ट्रीय जर्नल्स	
छापील जर्नल्स — ३८	
फक्त ऑनलाईन जर्नल्स — ३७	
छापील व ऑनलाईन जर्नल्स — ४२	
एकूण	११७
भारतीय जर्नल्स — छापील	१२०
एकूण सदस्यता घेतलेली जर्नल्स	२३७
एकूण ऑनलाईन डेटाबेस सदस्यता	३९
ई—शोधसिंधूद्वारे मिळालेले एकूण ऑनलाईन डेटाबेस	१४

अहवाल वर्षात २,४६७हून अधिक वाचकांनी (शिक्षक, विद्यार्थी, उजळणी व उद्बोधन वर्गातील सहभागी व संशोधक) ज्ञानस्रोत केंद्रातील सेवा आणि सुविधांचा लाभ घेतलं. छापील नियतकालिकांमधील २५६ पानांच्या छायाप्रती तसेच ७२९ लेखांच्या ई—प्रती संग्रहित करून वापरकर्त्यांना देण्यात आल्या.

जयकर ज्ञानस्रोत केंद्रात आलेल्या जर्नल्सच्या नवीन आवृत्तीतील अनुक्रमानिकेवरून 'आर्टिकल अलर्ट' सेवेची सुरुवात करण्यात आली. ज्या अंतर्गत जर्नल्सची १,९४५ पृष्ठे विद्यापीठातील विद्याशाखांना पाठवण्यात आली.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या ई—शोधसिंधूच्या ऑनलाईन सेवांचा ज्ञानस्रोत केंद्रास लाभ मिळत आहे.

ज्ञानस्रोत केंद्राचे वापरकर्ते —

पदव्युत्तर विद्यार्थी, शिक्षक, अतिथी व्याख्याता व इतर अनेकांकडून जयकर ज्ञानस्रोत केंद्रातील सुविधांचा मोठ्या प्रमाणावर वापर केला जातो. २०१८-१९ दरम्यान खालील सभासदांनी जयकर ज्ञानस्रोत केंद्राच्या विविध सेवांचा उपयोग मोठ्याप्रमाणावर केला —

अ.क्र.	वाचकांचा प्रकार	सांख्यिकीय माहिती
१	विद्यापीठ शिक्षक	५१५
२	सेवानिवृत्त शिक्षक	००८
	सेवानिवृत्त शिक्षकेतर कर्मचारी	००२
३	प्रशासकीय कर्मचारी	६२४
४	संस्था सभासद	१०८
५	औद्योगिक सभासद	००७
६	विद्यापीठ आवारातील विभागांत शिकणारे पदवी अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थी	२२७
६	पदव्युत्तर विद्यार्थी (एमए, एमएस्सी व इतर)	२९७६
७	बहिस्थ विद्यार्थी	०७३
८	संशोधन विद्यार्थी (एमफिल, पीएचडी)	२०७
९	सामान्य वाचक	०१३
१०	संशोधन सहकारी	००२
११	दैनंदिन व्यवहार (देवाणघेवाण व नुतनीकरण)	१६५
१२	मुख्य ग्रंथालय हजेरी (दैनंदिन सरासरी)	२३४
१३	तात्पुरते सभासद	१४३
१४	अध्यासन प्रमुख	००१

संदर्भ सेवा —

संदर्भ सेवा हे ग्रंथालयाचे एक महत्वाचे वैशिष्ट्य आहे. या अहवाल वर्षात ज्ञानस्रोत केंद्राने व्यक्तीशः, दूरध्वनीवर आणि ईमेलद्वारे संदर्भ पुरवले आहेत. जयकर ज्ञानस्रोत केंद्राद्वारे ही संदर्भसेवा ग्रंथालयाचे नियमित सदस्य नसलेल्यांनाही उपलब्ध आहे. विविध अभ्यासक्रमातील सहभागी व्यक्तींनी शैक्षणिक सहलींचे आयोजन करून ज्ञानस्रोत केंद्रास भेट दिली. विद्यापीठात नव्याने प्रवेश घेणाऱ्यांकरीता उदा. एम.ए. अथवा एम. एस्सी. च्या विद्यार्थ्यांकरीता, उद्बोधन वर्गाचे आयोजन करण्यात आले. त्याचबरोबर OPAC चा वापर करणे, ग्रंथतालिका वापरणे व वाचनसाहित्य शोधण्यास सहकार्य पुरविण्यात आले.

वाचन व संशोधन सुविधा —

अभ्यासाकरिता जयकर ज्ञानस्रोत केंद्राची स्वतंत्र इमारत आहे. सध्या प्रत्येकी १६० जणांची क्षमता असेलेले चार वाचन कक्ष विद्यार्थी वापरत आहेत. विद्यापीठ विभाग प्रमुख, विद्यापीठातील शिक्षक, पदव्युत्तर शिक्षण घेणारे विद्यार्थी, संशोधक, सहयोगी विद्यापीठे व संस्थांमधील संशोधन कर्मचारी यांना वाचन व संशोधन सुविधा, संदर्भ सूचीकारिता लागणाऱ्या साहित्यासह पुरविण्यात येते. निवडक संशोधकांना विशेष वाचनाचे वातावरण उपलब्ध करून दिले. ऑनलाईन जर्नल्स, ओपन सोर्स डॉक्युमेंट्स, डॉक्युमेंट डिलिव्हरी सर्व्हिस, डॉक्युमेंटेशन सर्व्हिस आणि इतर ग्रंथालय सेवांचा वापर करण्यासाठी सहाय्य दिले जाते. डॉक्युमेंट डिलिव्हरी सर्व्हिसअंतर्गत इतर विद्यापीठांकडून ज्ञानस्रोत केंद्रास लेख प्राप्त झाले आहेत, त्याचप्रमाणे ज्ञानस्रोत केंद्राने ३७ लेख ज्यांना आवश्यकता होती अशा वापरकर्त्यांना त्यांच्या विनंतीवरून पाठविले आहेत.

अभ्यासिकावजा वाचनकक्ष आठवड्याचे सातही दिवस (रविवार व सुटीचे दिवस धरून) सकाळी ७:०० ते रात्री १२:०० वाजेपर्यंत खुला ठेवण्यात येतो.

जयकर ज्ञानस्रोत केंद्र पोर्टल—

ग्रंथालयाची संसाधने व मुक्त संसाधने एका ठिकाणी अंतर्गत व बाहेरील वापरकर्त्यांना मिळवीत हा ज्ञानस्रोत केंद्र पोर्टल विकसित करण्यामागचा उद्देश होत. हा उद्देश साध्य करण्यासाठी ज्ञानस्रोत केंद्राने ई-रिसोर्सेस पोर्टल विकसित केले आहे. ई-रिसोर्सेस पोर्टलमध्ये पुस्तकांचा ऑनलाईन कॅटलॉग, थिसीस आणि प्रकाशन मालिकांची माहिती आहे. विविध राष्ट्रीय ग्रंथालये, विविध विषयांतील मुक्तप्रवेश संसाधने व डेटाबेस वेबलिंग देण्यात आल्या आहेत. इंटरनेटद्वारे हे पोर्टल वापरता येते आणि ते विद्यार्थी, अध्यापक, संशोधक, सामान्य व्यक्ती तसेच विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयांतील ग्रंथालये वापरू शकतात.

<http://lib.unipune.ac.in/Portal/portal.html> या वेबलिंगचा वापर करून हे पोर्टल वापरता येते.

ज्ञानस्रोत केंद्राने सदस्यता घेतलेले प्रमुख ऑनलाईन डेटाबेस खालीलप्रमाणे —

1. **EBSCO's Academic Search Primere**
2. **EBSCO's Communication and Mass Media Complete**
3. **EBSCO's Business Source Complete**
4. **Psych Articles**
5. **Manupatra -**
6. **IEEE/IEE Electronic Library (IEL) Online**
7. **Proquest Ulrichs Web**
8. **LISA Full text**
9. **EPWRF India Time Series**
10. **Geosciences World**
11. **INDIA BUSINESS INSIGHT**
12. **ProQuest Dissertations & Theses**
13. **Proquest Health & Biological Collection**
14. **Reaxys**
15. **Sage Research Methods Online**
16. **Indian Citations Index ACM Digital**
17. **PNAS**
18. **Indian Journals (Library Science Package)**
19. **AIR DVD**
20. **CLA Online: SCOPUS**
21. **Journal Citation Report**
22. **I-Scholar (Common Ground International Collection)**
23. **Elsevier Science Direct**
24. **Emerald eSS 133 titles Collection**

25. Institute of Physics eSS collection
26. Mary Ann Libert Biotechnology and Regenerative Medicine Collection
27. Proceedngs of Natural Academy of Sciences
28. Project Euclid Prime
29. SciFinder Scholar
30. Westlaw India
31. EPW
32. EBSCO Discovery
33. Library Science Collection
34. Company cases module

याशिवाय, विद्यापीठाला ई—शोधसिंधू द्वारे काही लेख प्राप्त झाले आहेत.

श्रीमती विजया देशमुख इंटरनेट केंद्र —

ज्ञानस्रोत केंद्राने आपल्या सभासदांना ई—जर्नल्स पाहण्याची सुविधा दिली आहे. पदव्युत्तर व संशोधन करणारे विद्यार्थी इंटरनेट सुविधेसह अनेक संगणक असलेल्या श्रीमती विजया देशमुख इंटरनेट केंद्रामार्फत या सुविधेचा लाभ घेत आहेत. या बरोबरच ऑनलाईन संसाधने पाहण्याची सुविधा ग्रंथालयाच्या संदर्भ कक्षातही उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. एकूण २१९ वापरकर्त्यांनी ग्रंथालयातील इंटरनेट सुविधेचा लाभ घेतला आहे.

डिजिटल ग्रंथालय —

जयकर ज्ञानस्रोत केंद्राने दुर्मिळ सामग्रीचे स्वतःचे डिजिटल ग्रंथालय विकसित केले आहे. ज्ञानस्रोत केंद्राकडे पुस्तके, हस्तलिखिते, नकाशे, छायाचित्रे, प्रतिष्ठित व्यक्तींची पत्रे इत्यादी स्वरूपात दुर्मिळ कागदपत्रांचा संग्रह आहे. या प्रकल्पाचा मुख्य उद्देश म्हणजे सार्वजनिक हिताच्या कागदपत्रांचे डिजिटलायझेशन करून ते इंटरनेट व इंटरनेटद्वारे उपलब्ध करून देणे.

शोधगंगा —

डीजीटलाईज्ड शोधनिबंधांचा शोधगंगा प्रकल्प विद्यापीठ अनुदान आयोग — इन्फ्लिबनेट यांनी तयार केला आहे.

दिनांक २६ एप्रिल २०११ रोजी सामंजस्य करार केल्यापासून आजपर्यंत विद्यापीठाच्या ११,४६६ हून अधिक शोधप्रबंधांच्या डीजीटलाईज्ड प्रती इन्फ्लिबनेटच्या वेबसाईटवर टाकण्यात आल्या आहेत. विद्यापीठाचे नवीन पदवीप्राप्त शोधप्रबंधही ज्ञानस्रोत केंद्र उपलब्ध करून देत आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोग अभ्यास केंद्र —

विद्यापीठ अनुदान आयोग अभ्यास केंद्र हे ज्ञानस्रोत केंद्राच्या नियंत्रणाखाली आहे. या केंद्राद्वारे संलग्न महाविद्यालयांतील व मान्यताप्राप्त संस्थांतील पदविपूर्व विद्यार्थ्यांना वाचन सुविधा उपलब्ध करून दिल्या जातात. संपूर्ण वर्षभर वाचन कक्ष सकाळी ८:०० ते रात्री ११:४५ पर्यंत चालू ठेवण्यात येतो.

इतर तपशील पुढील प्रमाणे —

एकूण कामकाजाचे दिवस	-	३६५
एकूण पुस्तके	-	५,४५३
चालू वर्षात नव्याने समाविष्ट केलेली पुस्तके	-	१२२
एकूण सभासद	-	२१६ (१३१ कायमस्वरूपी, ११० तात्पुरते)
वाचन कक्षात वाचली गेलेली पुस्तके	-	१,२८०

आहवाल वर्षातील महत्वपूर्ण घटना—

- २३ ऑगस्ट २०१८ ते १२ सप्टेंबर २०१८ दरम्यान कार्यरत ग्रंथपालांसाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने उजळणी वर्गाचे आयोजन केले होते.
- १२ ऑगस्ट २०१८ रोजी ग्रंथपाल दिवस साजरा करण्यात आला.
- दिनांक १६ ऑक्टोबर २०१८ रोजी वाचन प्रेरणा दिवसाच्या निमित्ताने सुप्रसिद्ध मराठी लेखिका, कवयित्री श्रीमती अरुणा ढेरे यांची मुलाखत आयोजित करण्यात आली.
- स्व. मा. राष्ट्रपती अब्दुल कलाम यांच्या जन्मदिवशी साजरा करण्यात येणारा वाचन प्रेरणा दिवस डॉ. कलामांच्या पुस्तकांच्या प्रदर्शनाच्या रूपात दिनांक १५ ऑक्टोबर २०१८ रोजी साजरा करण्यात आला.
- दिनांक २० डिसेंबर २०१८ रोजी श्री के. एस. हिंगवे व्याख्यानमालेअंतर्गत रात्रीय चित्रपट संग्रहालयाचे संचालक श्री प्रकाश मगदूम यांचे 'फिल्म प्रिझर्वेशन इन इंडिया' या विषयावरील व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जन्मशताब्दी, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महानिर्वाण दिन, आंतरराष्ट्रीय योग दिवस, संविधान दिवस, टिळक जन्मशताब्दी, अण्णाभाऊ साठे जन्मशताब्दी, भाषा दिन, विज्ञान दिवस, ग्रंथपाल दिवस अशा अनेक प्रसंगी विविध पुस्तक प्रदर्शनांचे आयोजन केले गेले.
- विविध विषयांवरील पुस्तक प्रदर्शनांचे आयोजन करण्यात आले.
- स्प्रिंगर नेचर, वेस्टलॉ, विली पब्लिशिंग इबीएससीओ इंफॉर्मेशन सर्व्हिस या ऑनलाईन डेटाबेसबद्दल जागृती आणण्यासाठी प्रात्यक्षिकांचे आयोजन करण्यात आले.
- विविध विभागांसाठी इबीएससीओ डिस्कव्हरी सर्व्हिसचे प्रशिक्षण दिनांक ७ जानेवारी ते १७ जानेवारी २०१९ दरम्यान आयोजित करण्यात आले.
- विद्यापीठाच्या नवीन विद्यार्थ्यांसाठी उद्बोधनवर्ग आयोजित करण्यात आले.
- २१ जून २०१९ रोजी असणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय योग दिवसानिमित्त डॉ. एकनाथ आळतेकर यांचे प्रात्यक्षिक आणि व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

जयकर ज्ञानस्रोत केंद्र सांख्यिकी माहिती

एकूण पुस्तके आणि वाचन साहित्य संख्या

तपशील	दिनांक ३०-०६-२०१८ रोजीचा संग्रह	०१-०७-२०१८ ते ३०-०६-२०१९ या कालावधीतील वाढ	दिनांक ३०-०६-२०१९ रोजीचा एकूण संग्रह
पुस्तके व नियतकालिकांचे बांधणी संग्रह	४,७५,६१३	३,३९०	४,७९,००३
ई-पुस्तके	६,४७७	...	६,४७७
हस्तलिखिते	४,४३९	...	४,४३९
नकाशे	५,३३७	...	५,३३७
शोधप्रबंध	१४,१६९	...	१४,१६९

दृक—श्राव्य उपलब्धी	१,३२३	...	१,३२३
पत्रके	५,१५१	...	५,१५१
नमुना प्रती	११,३६३	...	११,३६३
मायक्रोफिल्म	५९२	...	५९२
क्लिपिंग	११०	...	११०
चित्रपट	४४	...	४४
अल्बम्स	१०१	...	१०१
सीडीज्	४१५	...	४१५
एकूण	५,२५,१३४	३,३९०	५,२८,५२४

दरदिवशी वाचकांना दिलेल्या पुस्तकांची सरासरी संख्या — १६५

बैठक संख्या — ७५० (दोन्ही इमारती मिळून)

ग्रंथालयाचे एप्रिल २०१८ — मार्च २०१९ साठीचे अंदाजपत्रक — रुपये ९,५८,५०,००० मात्र

प्रकरण ६

महाविद्यालये आणि संस्थांचे अभिनव कार्यक्रम

कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, इंदोपूर

द प्रॅक्टिस

विद्यार्थ्यांना त्यांच्यातील कौशल्य तपासून पाहण्यासाठी कोणत्या संधी निर्माण करता येतील यासाठी पदव्युत्तर विभागांतील प्रगत अभ्यासार्थी आणि जेष्ठ अध्यापाकांसह एक विचारमंथनांची मालिका आयोजित करण्यात आली. प्रत्येक सत्राच्या शेवटी, ज्यात जवळपासचे विद्यार्थी सहभाग घेऊन शकतील, ज्यांत सहभागी व्हायला आणि त्यांच्यातील अंगभूत गुणांना विकसित करून उद्दिष्टे साध्य करण्यास प्रोत्साहन देतं येईल अशा महाविद्यालयाने १२ क्षेत्रांची निवड केली. प्रत्येक क्षेत्रात, कार्यक्रमाची रूपरेषा तयार केली गेली, तसेच त्याच्या अंमलबजावणीसाठी आराखडा तयार करून लागणाऱ्या खर्चासाठी आवश्यक ती तरतूद करण्यात आली. या प्रत्येक क्षेत्रातील सुक्ष्म नियोजन, शिक्षक, निवडक विद्यार्थी यांनी केले आणि योग्य मार्गदर्शनानंतर योजनेची अंमलबजावणी करण्यात आली. हे कार्यक्रम शाश्वातपणे चालू राहतील तसेच आसपासच्या खेड्यांमध्येही पसरतील यादृष्टीने विशेष प्रयत्न करण्यात आले. 'प्रयोगशाळेतून प्रत्यक्षात' या उद्देशाने हा कार्यक्रम सुरु करण्यात आला. सुरुवातीला आवश्यक कौशल्यांची यादी करण्यात आली, विद्यार्थ्यांच्या अंगी ही कौशल्ये निर्माण करण्यासाठी त्यांना आवश्यक ते प्रशिक्षण देण्यात आले. आणि आवश्यक कौशल्ये आणि अनुभव मिळवल्यानंतर प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करण्यात आली.

अमृतवाहिनी कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग, संगमनेर

उन्नत भारत अभियान

उन्नत भारत अभियान व उन्नत महाराष्ट्र अभियानांतर्गत तंत्रज्ञान विकास आणि ग्रामीण भागात वापरण्यास अनुकूलन करणे यासाठीभरपूर संधी निर्माण करण्यासाठी संस्थेची निवड (महाराष्ट्रातील १२ खाजगी संस्थांमध्ये) करण्यात आली आहे. CTARA, IIT, BOMBAY च्या सहयोगाने ग्रामीण पाणीपुरवठा, जलयुक्त शिवार आणि नदी पुनरुज्जीवनात अनेक संशोधन प्रकल्प पूर्ण करण्यात आले आहेत. महाराष्ट्रातील ग्रामीण पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता सुधारण्याबाबत दोन दिवसाची कार्यशाळा CTARA, IIT, BOMBAY, UNICEF आणि IRAP हैदराबाद यांच्या सहाय्याने घेण्यात आली. या कार्यशाळेत UMA, IITB, UNICEF व IRAP च्या अधिकाऱ्यांसह संस्थेचे कर्मचारी आणि १२ विद्यार्थी सहभागी होते.

डी. वाय. पाटील कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग, आकुर्डी, पुणे

कॉम्प्युटर इंजिनिअरींग विभागाने त्यांच्या इंडस्ट्री-अॅकॅडमीक अलायन्सला दिनांक १४ जुलै २०१८ रोजी सॉफ्टवेअर डेव्हलपमेंट सेलचे उद्घाटन करून चालना दिली. तसेच ५४ उद्योगांबरोबर औपचारिक सामंजस्य करारांवर स्वाक्षरी केली.

शारदाबाई पवार महिला कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, शारदानगर, मालेगांव बुद्रुक, तालुका — बारामती

स्वयंसिद्धा युवती संमेलन

अॅग्रीकल्चर डेव्हलपमेंट ट्रस्ट, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, स्टुडंट डेव्हलपमेंट कौन्सिल आणि शारदाबाई पवार महिला कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय यांनी एकत्रितपणे दिनांक १२ ते १५ डिसेंबर २०१८ दरम्यान स्वयंसिद्धा युवती संमेलन आयोजित केले होते. २१व्या शतकातील

मुलींना एकात्मिक व्यक्तिमत्व विकासाच्या प्रक्रियेची ओळख करून देणे आणि त्यांच्यात सकारात्मक बदल घडवून पुढील आयुष्याची वाटचाल आत्मसन्मानाने आणि आत्मविश्वासाने करून यशस्वी होण्यासाठी त्यांना तयार करणे हा यामागील उद्देश होता. उद्योजकता, आरोग्य, मानसिक आरोग्य, अर्थव्यवस्था आणि समाजव्यवस्था अशा विविध विषयांची ओळख करून देण्याचा प्रयत्न या कार्यक्रमातून करण्यात आला. आपापल्या क्षेत्रातील यशस्वी व्यक्तींना या कार्यक्रमात मार्गदर्शक म्हणून बोलावले जाते. राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय कीर्ती प्राप्त केलेल्या व्यक्तींना मार्गदर्शनासाठी बोलावण्याचा प्रयत्न असतो. दरवर्षी साधारणपणे १२ मार्गदर्शकांना बोलावले जाते.

आर्मी इंस्टिट्यूट ऑफ टेक्नोलॉजी, पुणे

सायकलिंग मोहीम

एआयटी मधील सायकलिंग क्लबतर्फे महाविद्यालयापासून गोवा (बाम्बोलीम) पर्यंतची सायकलिंग मोहीम दिनांक ०५ ते ०९ जानेवारी २०१९ दरम्यान आखण्यात आली होती. या मोहिमेच्या संघात ५४ सायकलस्वार (४३ मुले, ०३ मुली, ०२ महिला शिक्षक, ०३ पुरुष शिक्षक व ०३ प्रशासकीय कर्मचारी) आणि ०७ सहाय्यक कर्मचारी सहभागी होते ज्यांनी ०५ जानेवारी २०१९ रोजी सकाळी ०५-०० वाजता मोहिमेची सुरुवात केली. या मोहिमेची यशस्वी सांगता दिनांक ०९ जानेवारी २०१९ रोजी ५ टेक ट्रेनिंग रेजिमेंट, बाम्बोलीम, गोवा येथे करण्यात आली. २ सिग्नल ट्रेनिंग सेंटर, पणजी, गोवाच्या कमांडंटनी संघाचे स्वागत केले.



डॉ. डी. वाय. पाटील इंस्टिट्यूट ऑफ फार्मास्युटीकल सायन्स अँड रिसर्च, पिंपरी, पुणे

संशोधन

संस्थेच्या संशोधन आणि विकास केंद्रामार्फत संशोधनकार्याला पोषक असे वातावरण निर्माण केले जाते. सध्या संस्थेने विविध संशोधन संस्था आणि उद्योगांबरोबर सामंजस्य करार केले आहेत. या प्रयत्नांमुळे संस्थेला अद्ययावत संशोधन केंद्र उभारणे आणि मूलभूत कार्यक्षमता क्षेत्रात संशोधनास प्रोत्साहन देण्यास मदत झाली आहे. डीआरडीओ, नवी दिल्ली, बीव्हीजी लाईफ सायन्सेस, पुणे, न्युट्रालिटीका रिसर्च प्रा. लि. (एनआरपीएल), नाशिक, सेन्ट्रल डॉगमा लॅब, बाणेर पुणे, सीआयएमइडी लाईफ, बंगलोर, एमपीआरइएक्स हेल्थकेअर, पुणे आणि जीनोमबायो टेक्नोलॉजीज प्रा. लि. पुणे यांच्यासह संस्थेचे संशोधन संबंध आहेत ज्याद्वारे, नवीन मात्रा ठरवणे, विश्लेषणात्मक संशोधन, मॉलिक्युलर फार्माकॉलॉजी आणि बायोटेक टेक्निक्स यांसारख्या विषयांत संशोधन करता येते. या संशोधन संबंधांमुळे विद्यार्थी, अध्यापक आणि संशोधकांमध्ये संकल्पनांचे आदानप्रदान शक्य होते आणि स्पर्धात्मक शिक्षण आणि संशोधनाचे वातावरण तयार होण्यास मदत होते. एकत्रित संशोधनासाठी बीज अनुदान पुरवणे, स्वामित्वहक्क आवेदने भरणे आणि त्याद्वारे तांत्रिक शिक्षणाचा दर्जा वाढवणे यासाठी संस्थेने खास संशोधन आणि विकास केंद्र स्थान केले आहे. संशोधन योग्यता वाढीस लावणे आणि स्वतंत्र आणि नाविन्यपूर्ण विचारांना प्रोत्साहन देण्यासाठी संस्थेने स्टार्टअप अँड इनक्युबेशन सेल देखील सुरु केली आहे जेथे नवीन कल्पनांना जेष्ठ अध्यापाकांकडून मार्गदर्शन दिले जाते.

के. जी. कॉलेज ऑफ आर्ट्स अँड कॉमर्स, अहमदनगर

२०१८-२०१९ शैक्षणिक वर्षात, के. जी. कॉलेज ऑफ आर्ट्सला अँड कॉमर्सला कॅनडा अक्रेडीशन सर्व्हिसेस (सीक्यूएस)द्वारे आयएसओ १४००१:२०१५ सर्टीफिकेशन अंतर्गत ग्रीन ऑडीट सर्टीफिकेशन प्रदान करण्यात आले.

केशरचंद गुलाबचंद नेवासकरच्या व्यवस्थापनाने या पर्यावरणविषयक प्रमाणपत्रासंदर्भात पुढाकार घेतला. १४००१:२०१५ हे आंतरराष्ट्रीय मान्यताप्राप्त प्रमाण आहे ज्याद्वारे पर्यावरण व्यवस्थापन व्यवस्थेच्या आवश्यकता ठरवल्या जातात.

निवृत्ती बाबाजी नवले कॉलेज ऑफ कॉमर्स अँड सायन्स, लोणावळा

निर्भय कन्या अभियान: विद्यार्थी विकास उपक्रमाच्या अंतर्गत स्वसंरक्षणाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. आयुष्यात सामोरे जावे लागू शकणाऱ्या काही अप्रिय परिस्थितींना तोंड देतं यावे म्हणून कराटे तज्ञांकडून मुलींना प्रशिक्षण देण्यात आले. ५ व ६ फेब्रुवारी २०१९ रोजी हा कार्यक्रम घेण्यात आला.

गोषवारा

१. विद्यापीठ स्थापना दिवस १० फेब्रुवारी १९४९
 २. आवाराचे एकूण क्षेत्रफळ ४११ एकर
 ३. पहिले कुलगुरू डॉ. एम. आर. जयकर
 ४. विद्यापीठातील एकूण विभाग/केंद्रे/स्वायत्त युनिट ४९
 इतर शैक्षणिक आणि सेवा केंद्रांची / अध्यासनांची संख्या १७

५. कार्यक्षेत्र ३ जिल्हे
 संलग्न महाविद्यालये ७१६
 (स्वायत्त ०९)

पुणे	अहमदनगर	नाशिक व दादरा व नगर हवेली
४१९	१३४	१६३
१५	०५	०५
१२६	२१	२७
६६	०३	०६

६. फक्त मुलींसाठीची महाविद्यालये — २५
 ७. अ) मान्यताप्राप्त व्यवस्थापन संस्था — १७४
 (स्वायत्त, पुणे — ०१)

ब) मान्यताप्राप्त संशोधन संस्था / केंद्र — ७५

८. प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

अ) पदवीपूर्व व पदव्युत्तर

ब) एम.फील. (प्राप्त) ६२ (पुरुष २७ + महिला ३५)

क) पीएचडी (प्राप्त) २६२ (पुरुष १४५ + महिला ११७)

महाविद्यालये	विद्यापीठ	बहिस्थ
६६१००९	७८८८	११४०७

९. सहयोग

अ) राष्ट्रीय — ३० ब) आंतरराष्ट्रीय — १५

१०. स्वामित्वहक्क (पेटंट)

अ) विद्यापीठ — १२

११. अध्यापक — विद्यापीठ विभाग

अ) शासन मान्यताप्राप्त जागा २०१ (पुरुष १२६ + महिला ७५)

ब) विद्यापीठ फंड १२६ (पुरुष ६६ + महिला ६०)

१२. विद्यापीठ अध्यापकेतर विभाग —

वर्ग १ — ४०

वर्ग २ — ४५

वर्ग ३—५३८

वर्ग ४—२५६

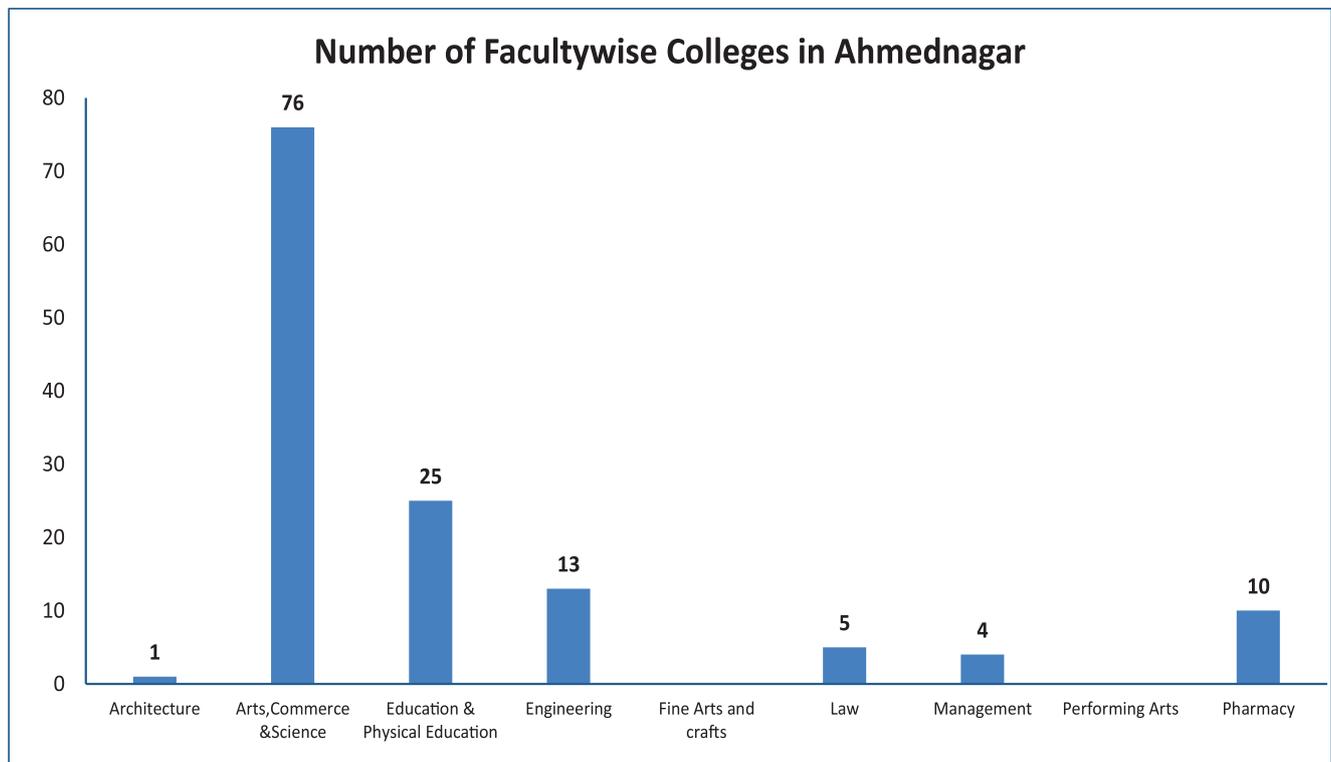
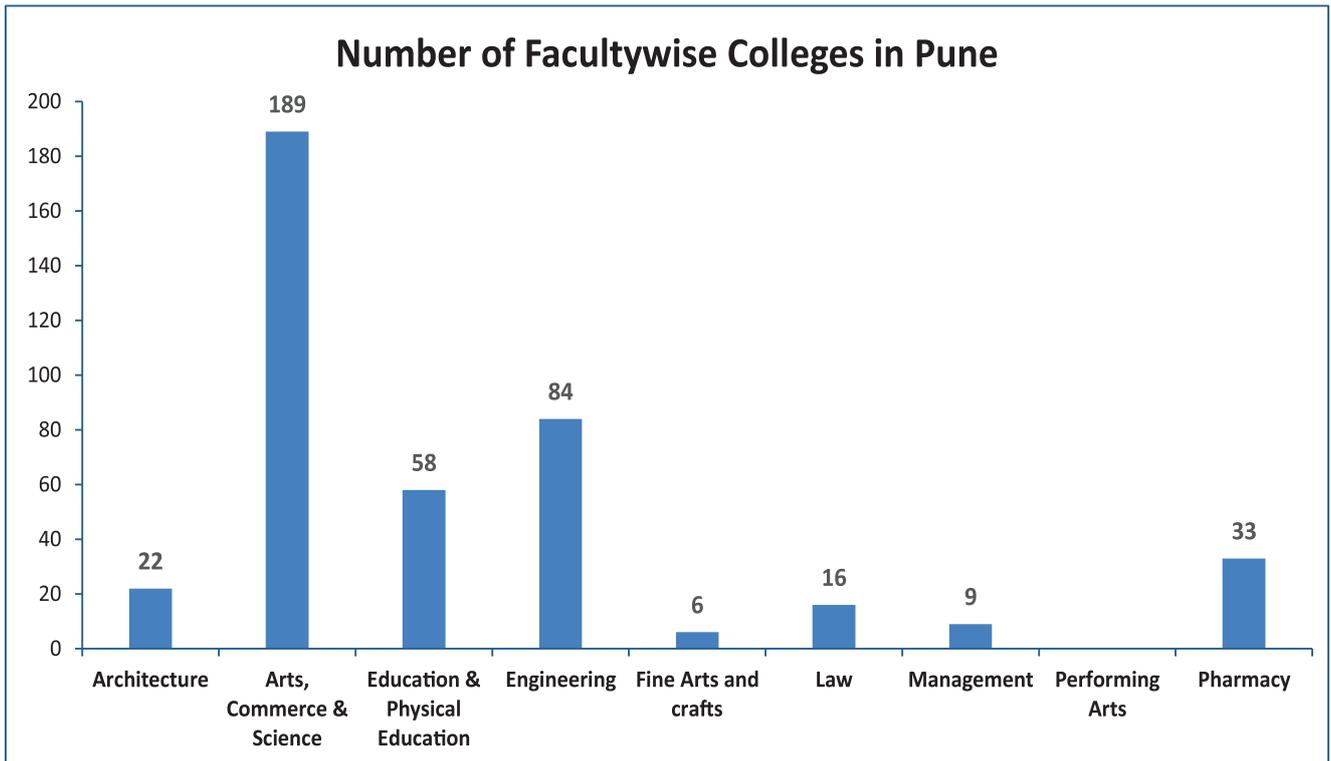
१३. २(एफ) व १२(बी) अंतर्गत महाविद्यालये — ३४४

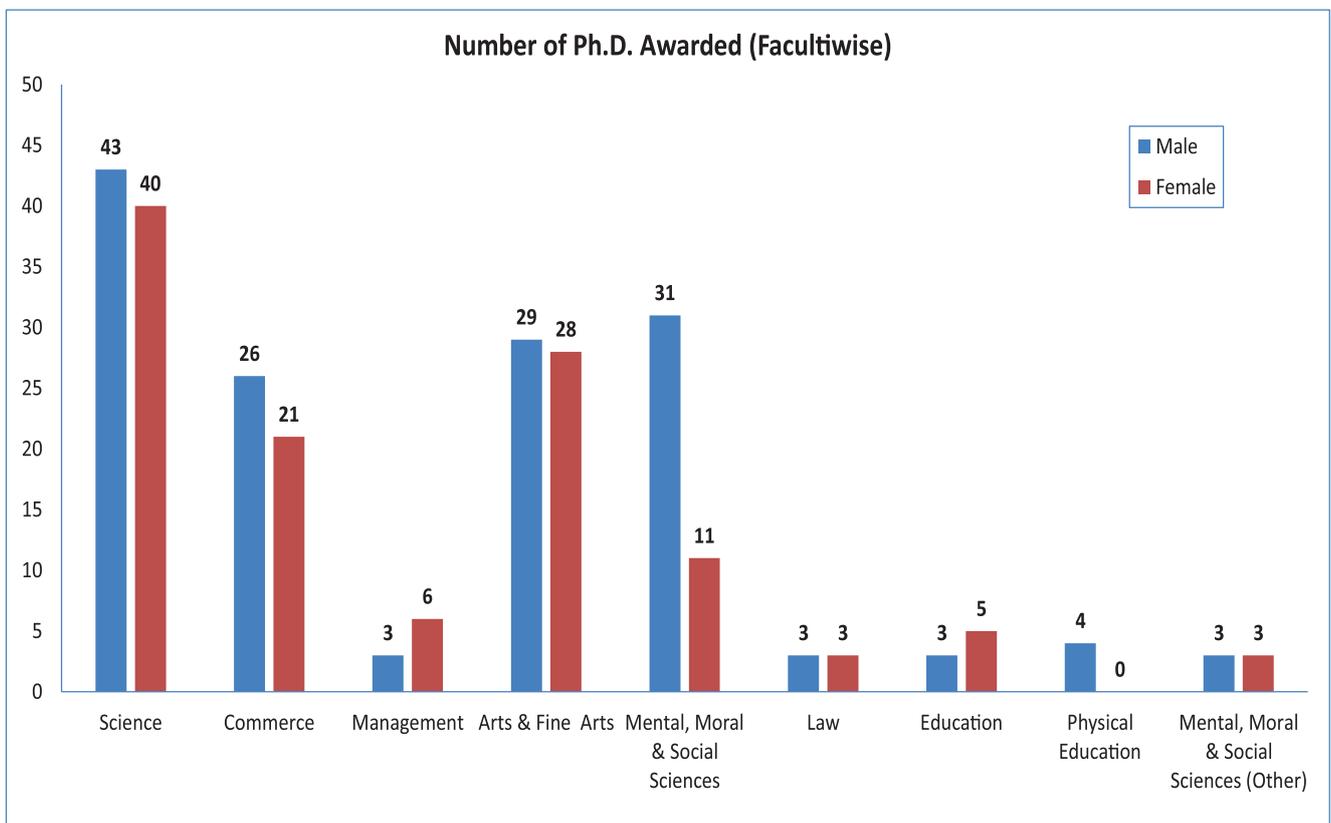
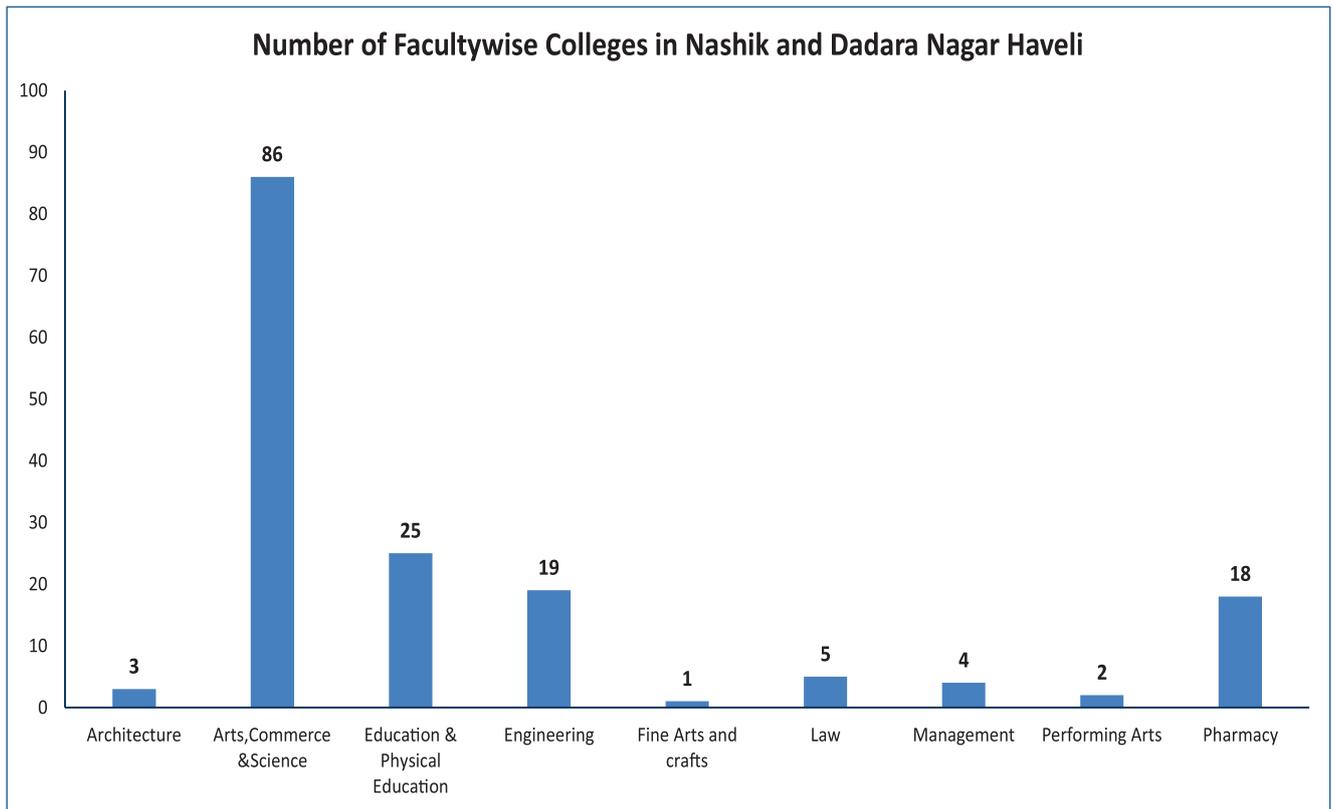
१४. विद्याशाखा ०४

१५. तदर्थ मंडळे १३७

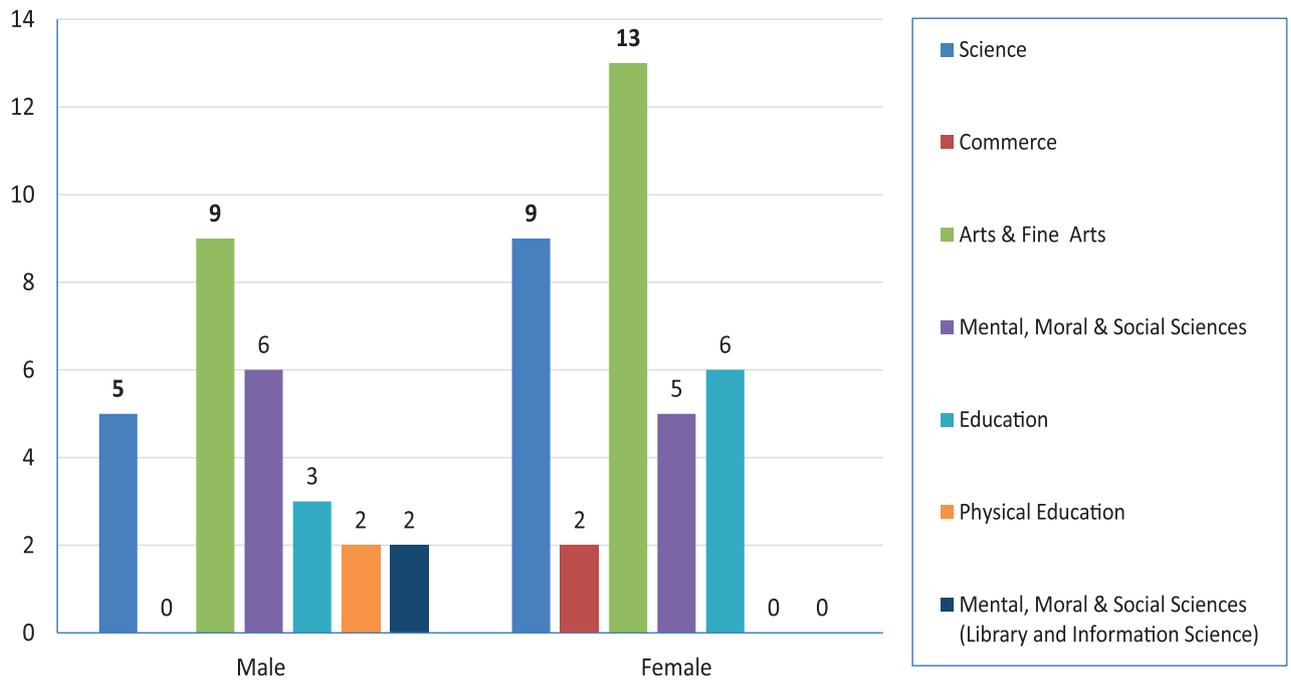
१६. नॅक मुल्यांकित महाविद्यालये ३१८

१७. जयकर ग्रंथालयातील पुस्तके व नियतकालिके ५,२८,५२४

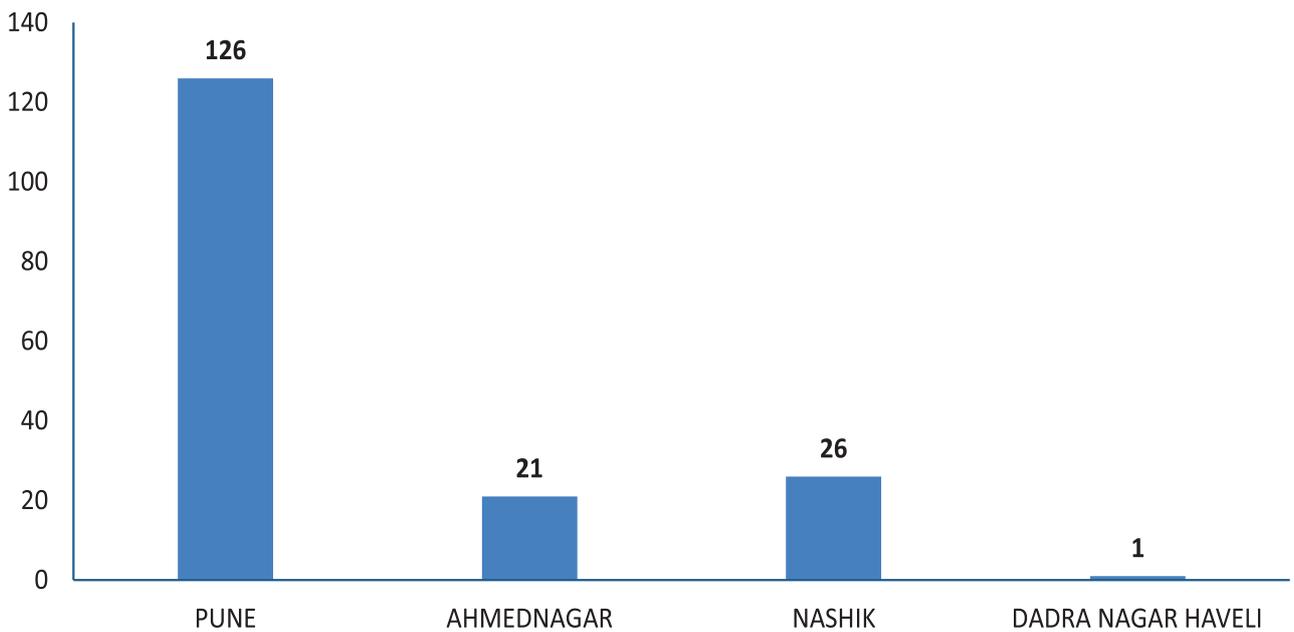


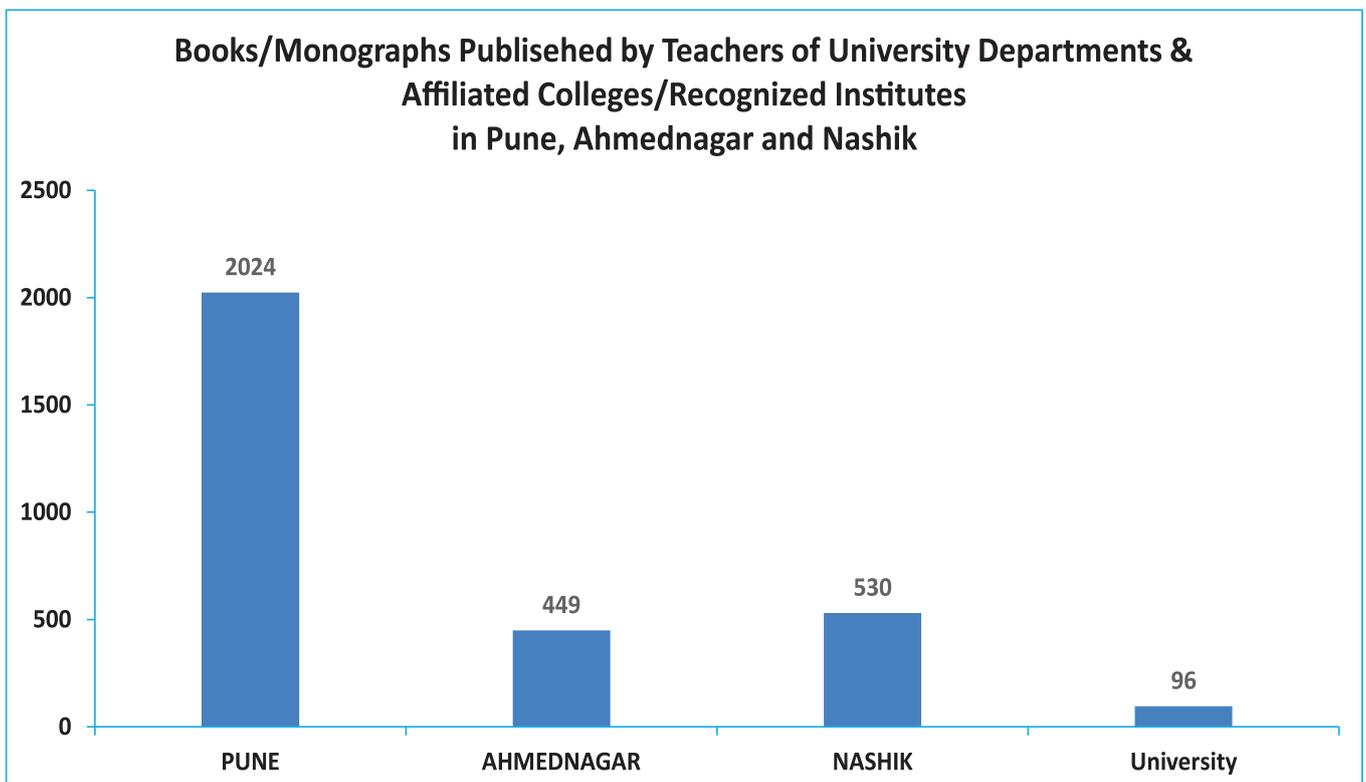
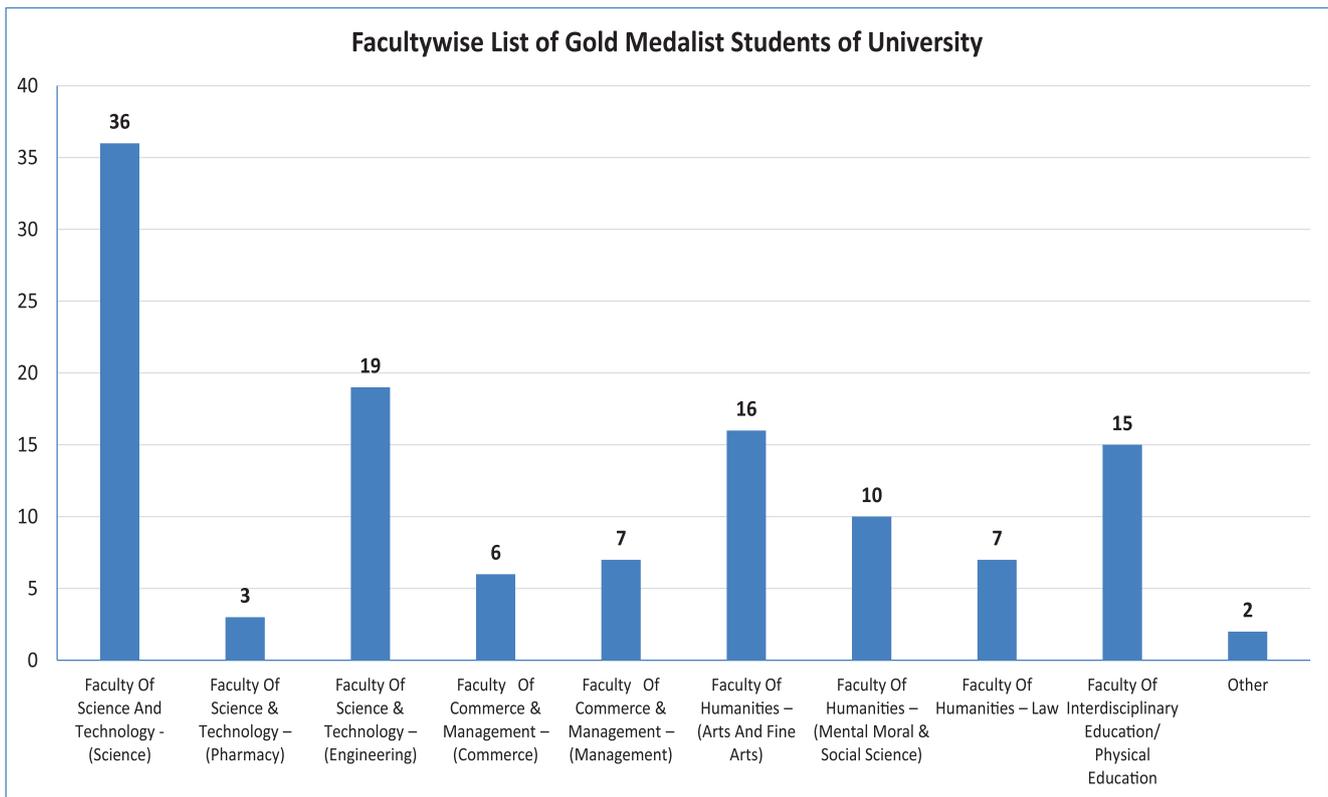


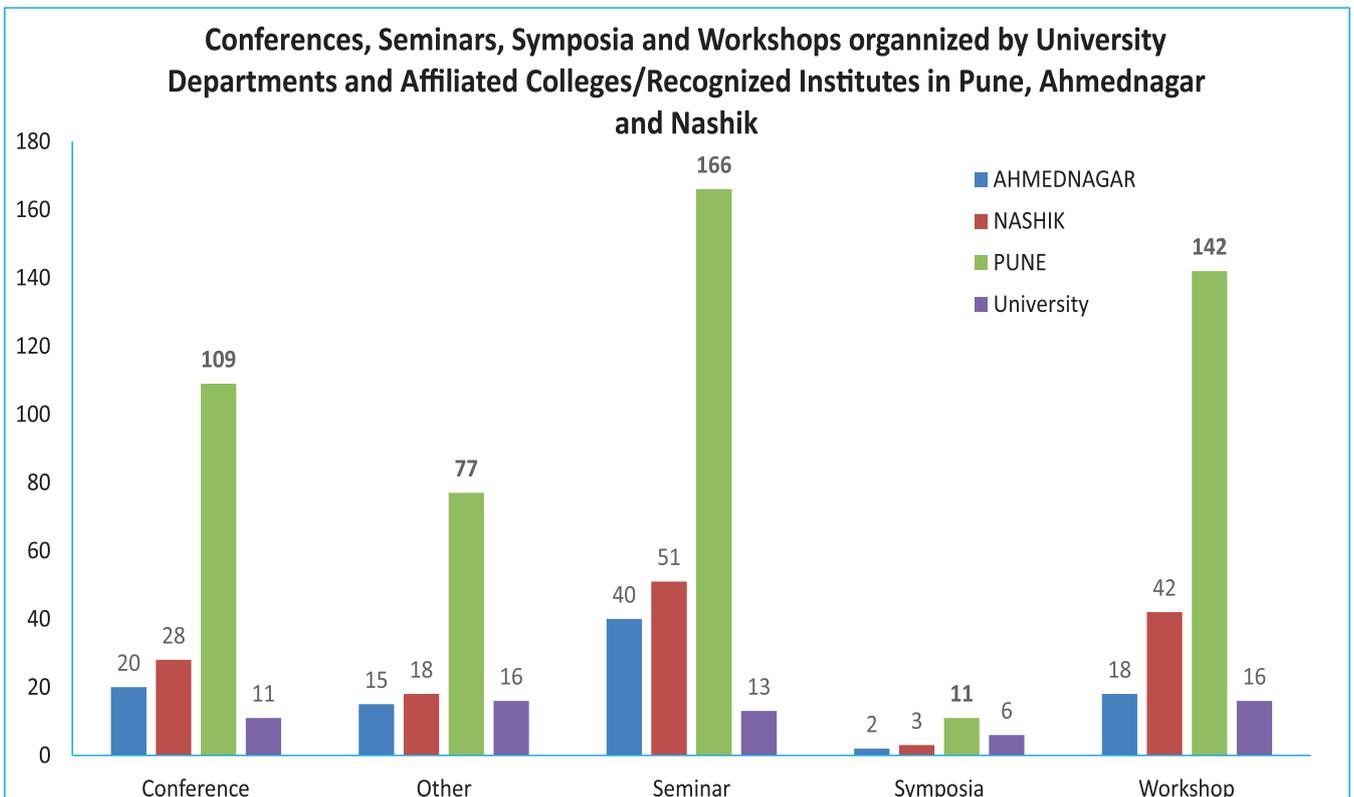
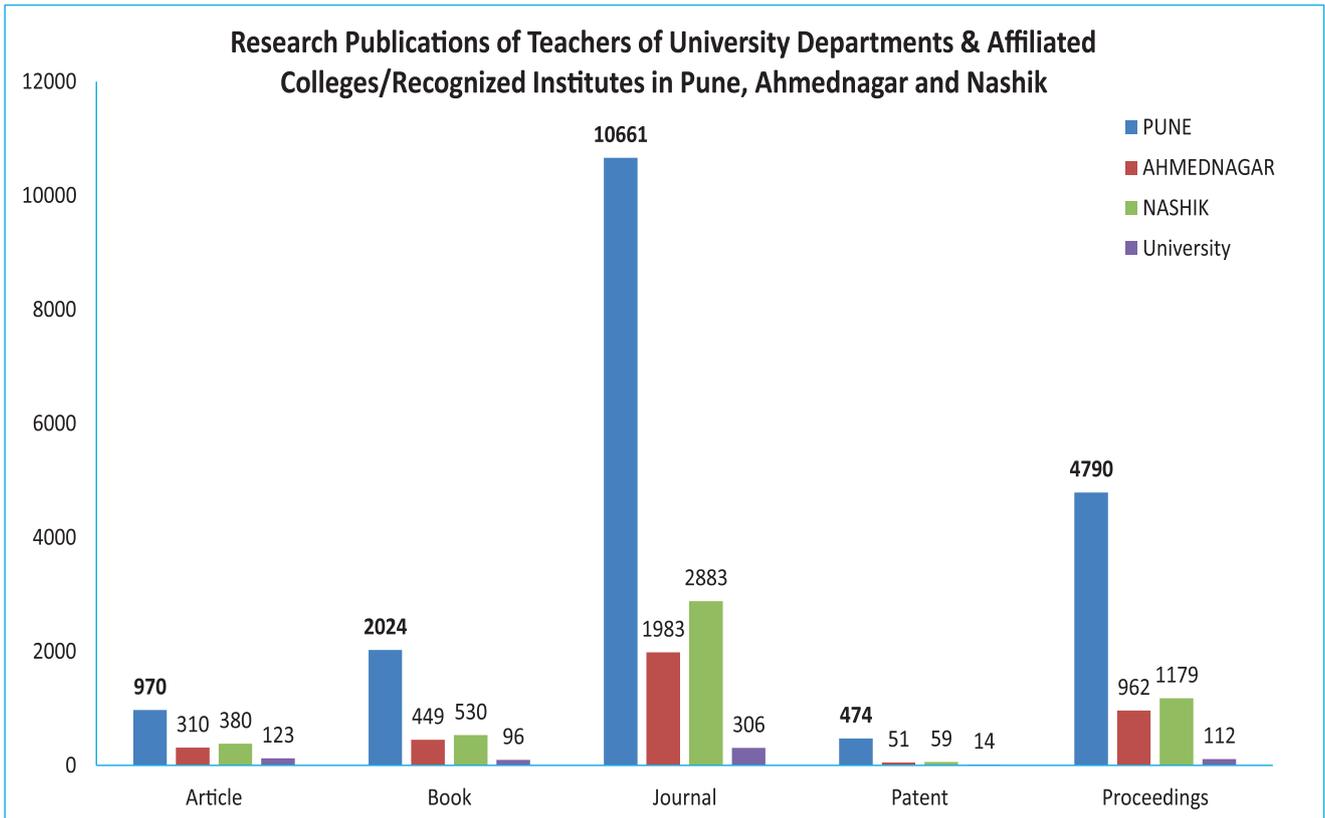
Number of M.Phil. Awarded (Facultywise)

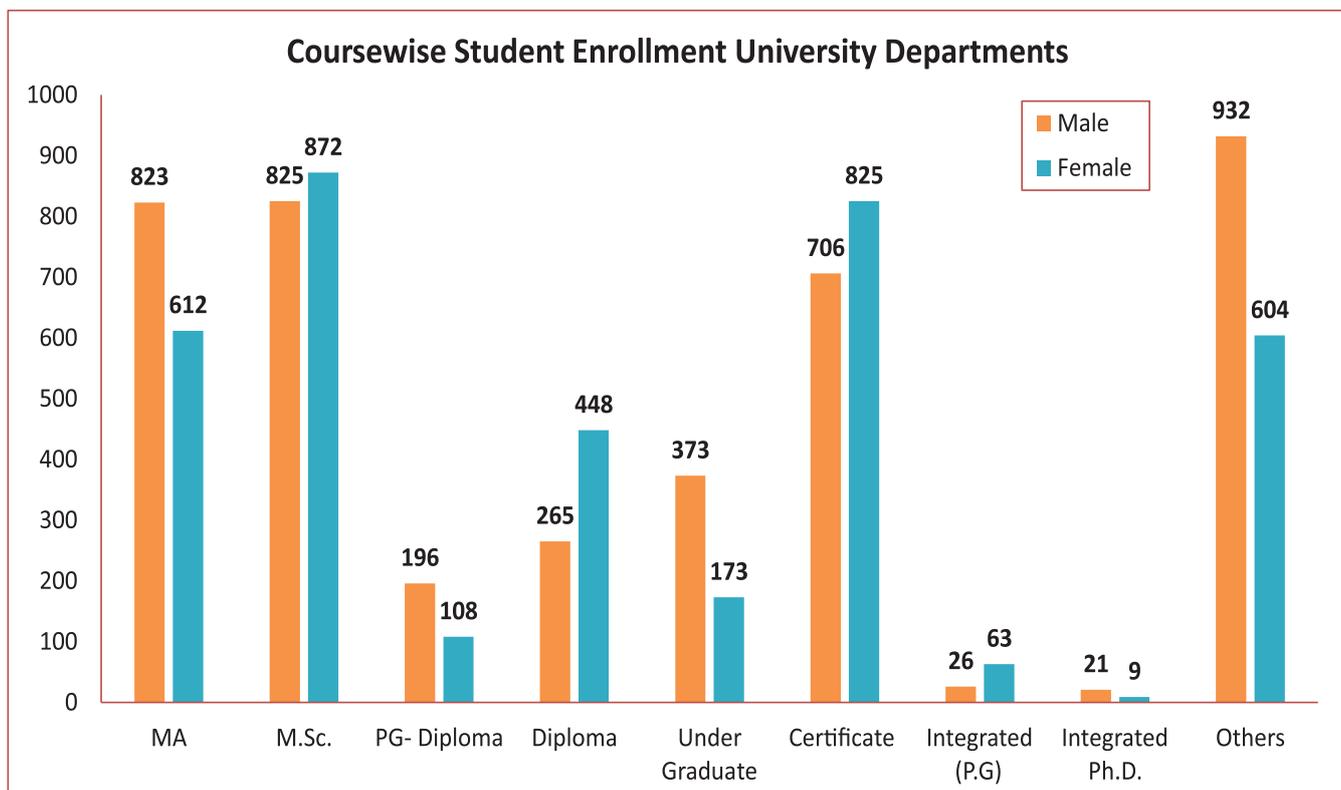
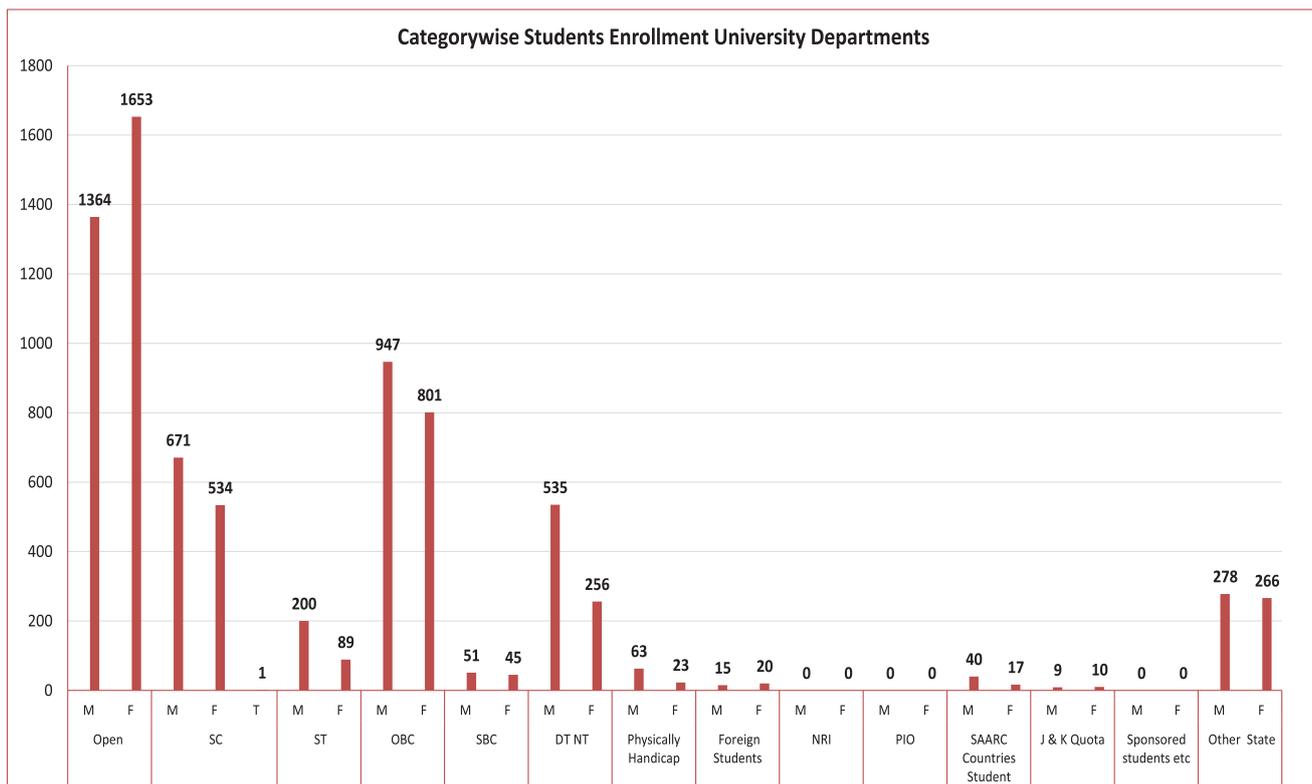


Number of Recognized Management Institutes in Pune, Ahmednagar and Nashik District

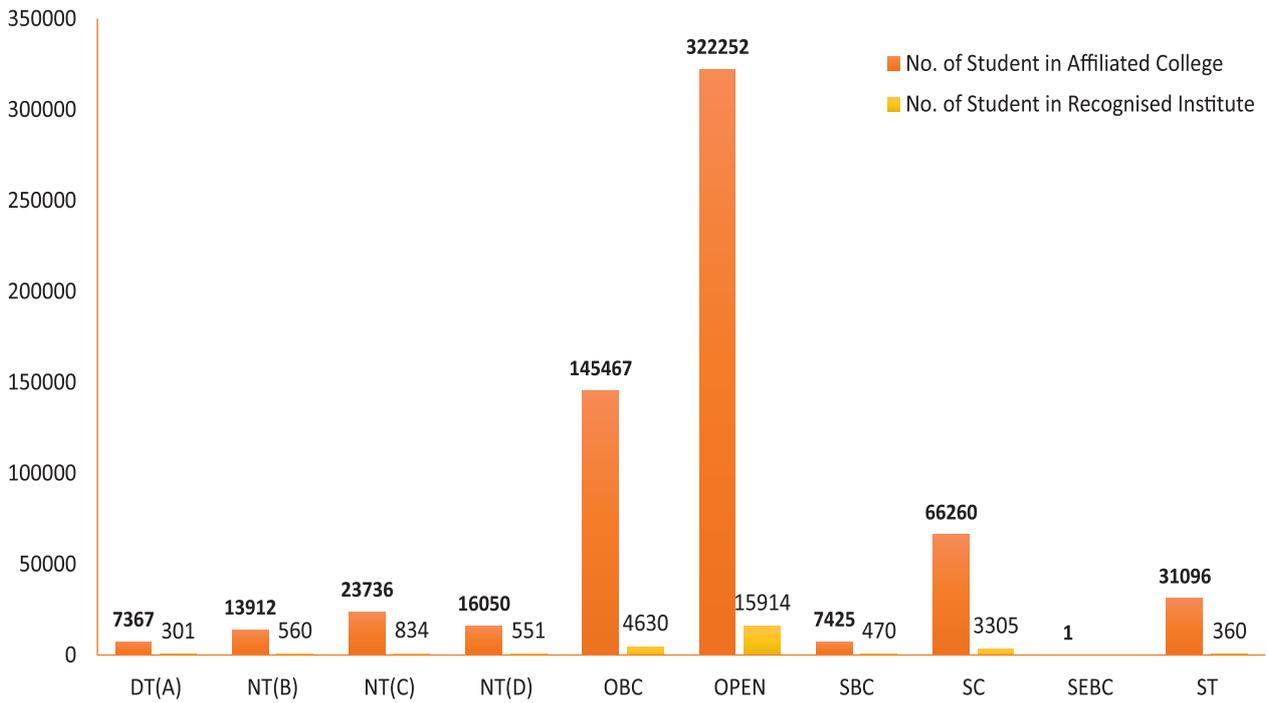




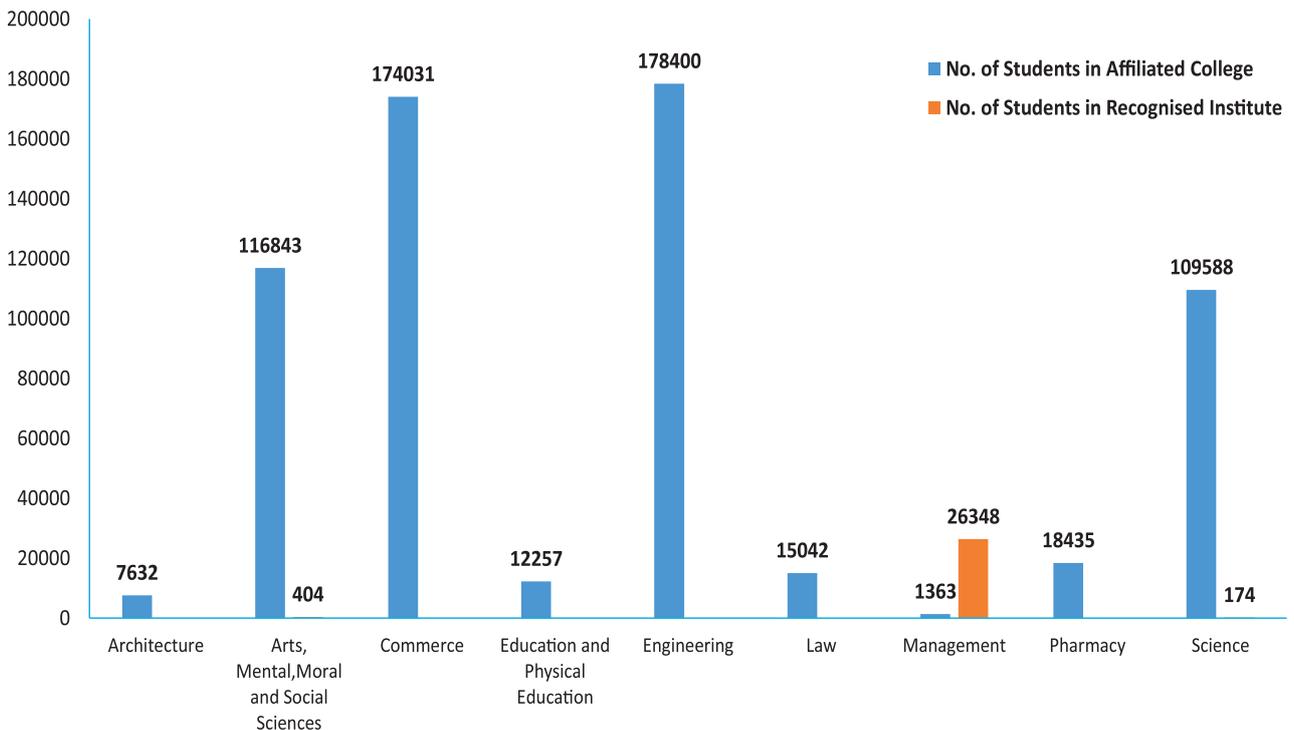




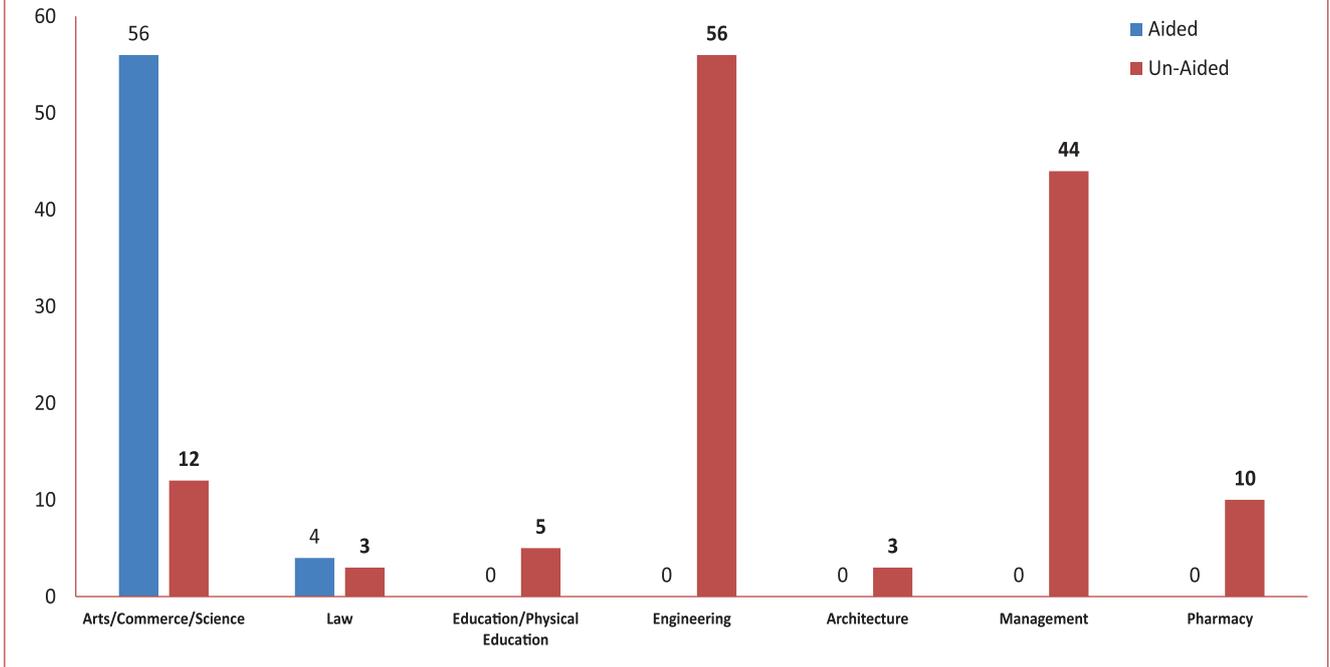
Categorywise Student Enrollment Affiliated Colleges & Recognized Institutes



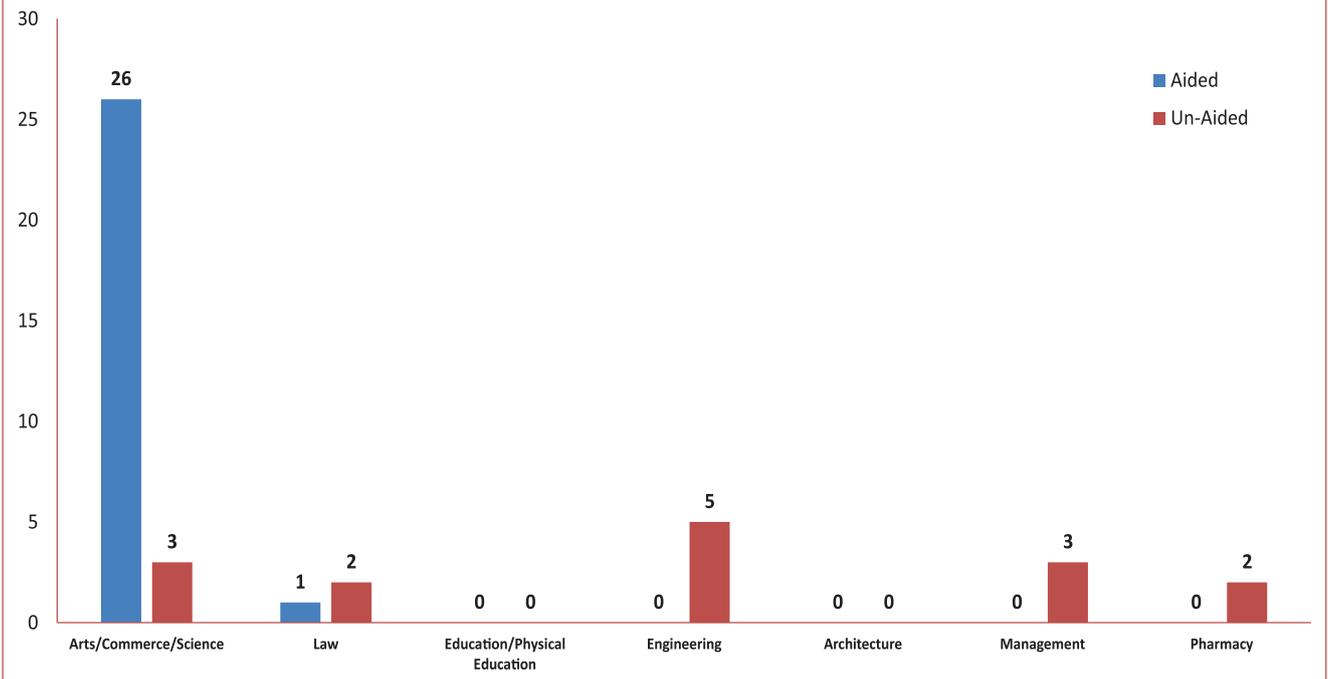
Facultywise Student Enrollment Affiliated Colleges & Recognized Institutes



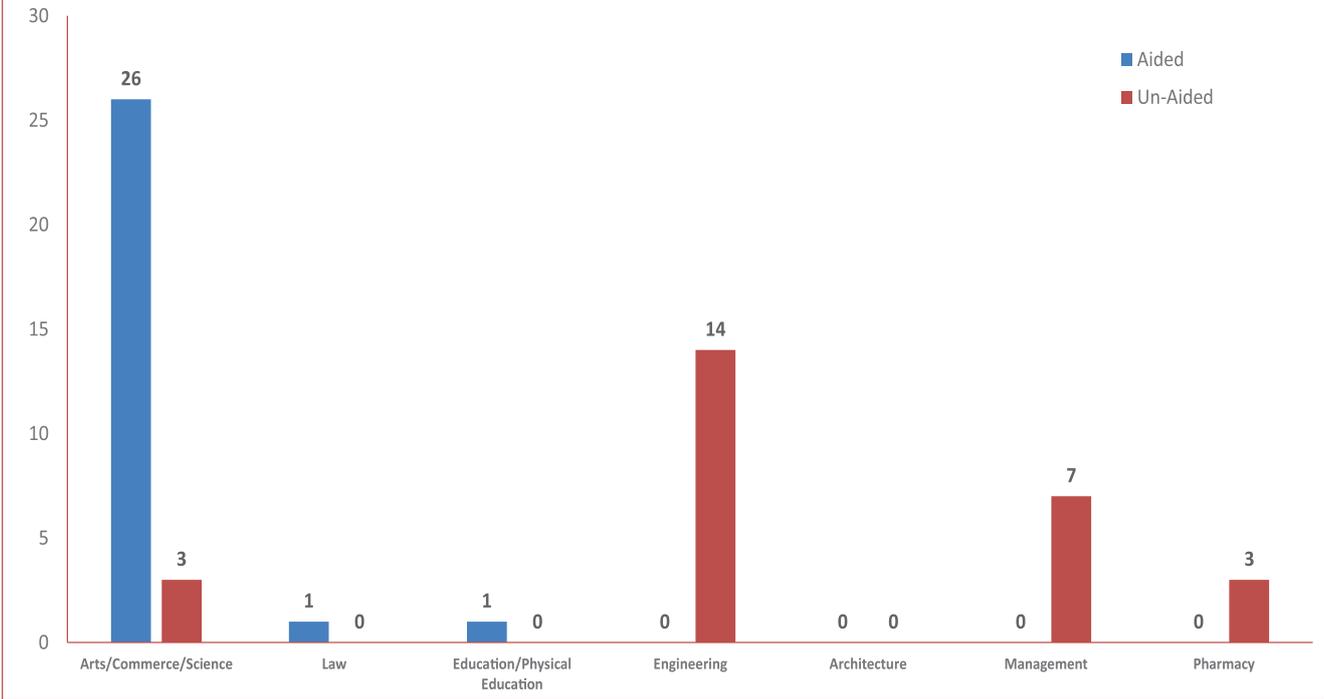
Information of Accreditation and Re-Accreditation of Colleges, Institutes in Pune District (Facultywise Aided/Un-Aided)



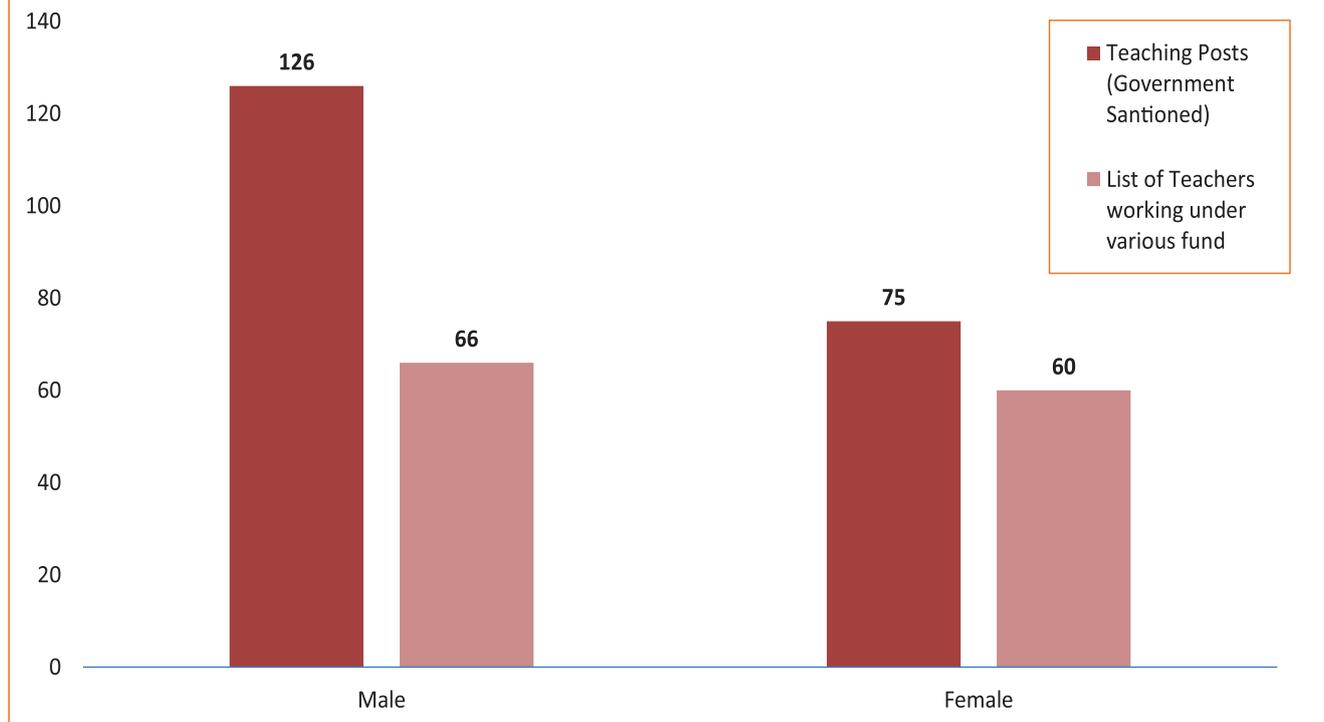
Information of Accreditation and Re-Accreditation of Colleges, Institutes in Ahmednagar District (Facultywise Aided/Un-Aided)



Information of Accreditation and Re-Accreditation of Colleges, Institutes in Nashik District (Facultywise Aided/Un-Aided)



Teaching Posts - Government Sanction & various funds



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

११४ वा पदवीदान समारंभ दि. ११.०१.२०१९

प्रमुख पाहुणे, कुलगुरु, प्र-कुलगुरु, अधिष्ठाता, कुलसचिव आणि सुवर्णपदक प्राप्त विद्यार्थी



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

११५ वा पदवीदान समारंभ दि. २१.०६.२०१९

प्रमुख पाहुणे, कुलगुरु, प्र-कुलगुरु, अधिष्ठाता, कुलसचिव आणि सुवर्णपदक प्राप्त विद्यार्थी





— विद्यापीठ गीत —

ज्ञान बनो कर्मशील, कर्म ज्ञानवान

पुण्यमयी दे आम्हा अक्षर वरदान
ज्ञान बनो कर्मशील, कर्म ज्ञानवान

जातिभेद, धर्मभेद, वंशभेद दूर
लाख लाख कंठांनुनि हाच एक सूर
करुणेच्या चरणांशी नत हो विशान

माणुसकी धमऱ्या अर्थ जाणतो
श्रमनिष्ठा हें पवित्र तीर्थ मानतो
हृदयांनुनि समतेच्या निर्भय अभिमान

सेवेतच मुक्ती ही मंगल दीक्षा
न्यायास्तव जागृति ही सर्वपरीक्षा
हें विश्वचि पर अमुचे मंत्र हा महान

मंगेश पांडुरंग

संकेतस्थळ

www.unipune.ac.in

संपर्क

०२०-२५६२१२२८

०२०-२५६२१२२९